

2019

Årsrapport

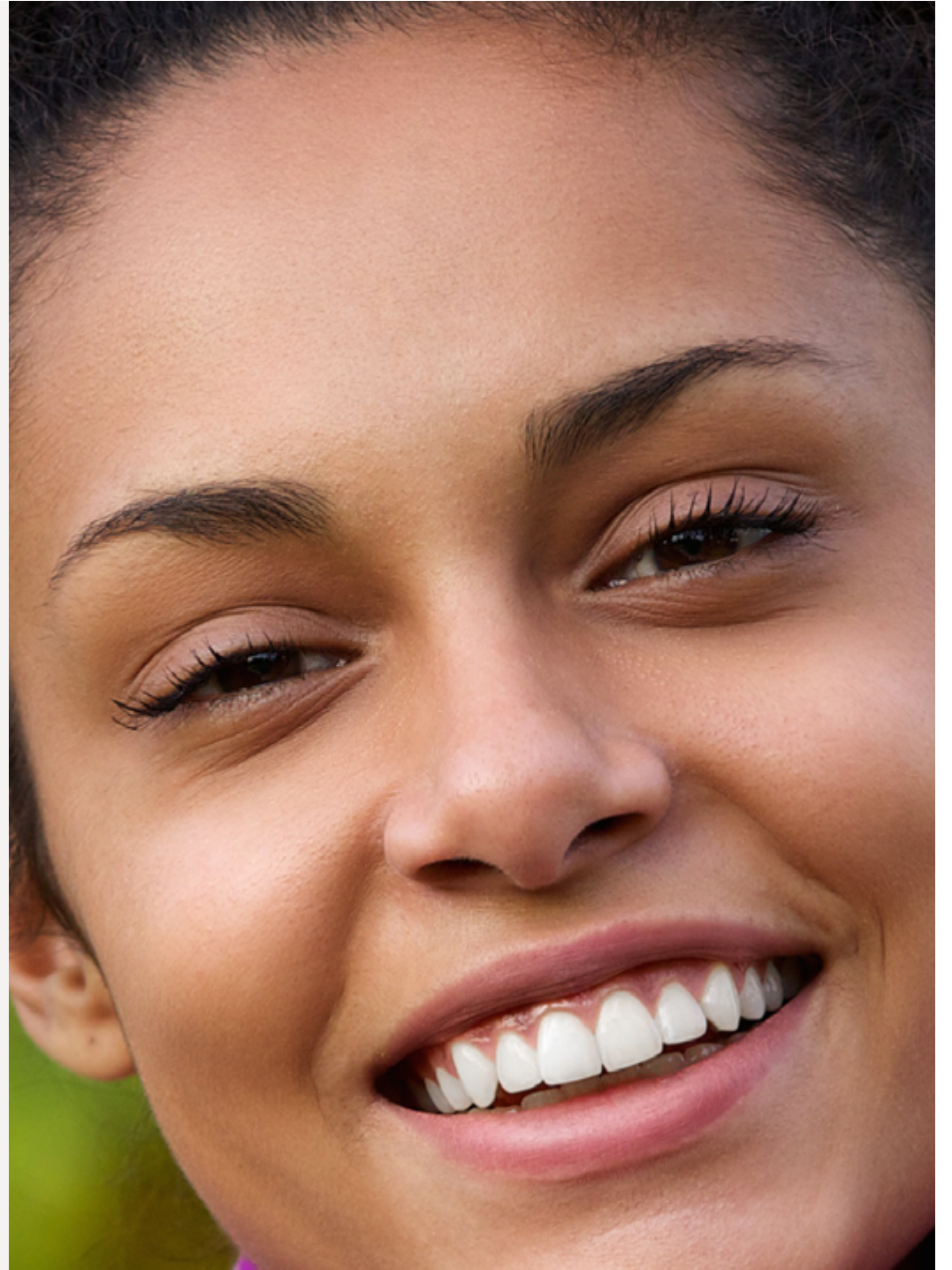
Innhold

1	Leders beretning	1	Leders beretning	side 4
2	Introduksjon	2.1	Samfunnsoppdraget	side 7
		2.2	Statens pensjonskasse i samfunnet	side 8
		2.3	Slik jobber vi for medlemmene	side 9
		2.4	Slik jobber vi for virksomhetene	side 10
		2.5	Slik jobber vi med reformer	side 11
		2.6	Nøkkeltall	side 12
		2.7	Dette leverer vi	side 13
		2.8	Ledelsen og organisasjonen	side 14
3	Årets aktiviteter og resultater	3.1	Samlet vurdering av aktiviteter, resultater og ressursbruk	side 16
		3.2	Mål og styringsparametre	side 18
		3.3	Redegjørelse for pensjon	side 20
		3.4	Redegjørelse for personskade	side 30
		3.5	Redegjørelse for lån	side 32
		3.6	Redegjørelse for innsatsfaktorer	side 35
4	Styring og kontroll	4	Styring og kontroll	side 39
5	Vurdering av fremtidsutsikter	5	Vurdering av fremtidsutsikter	side 42
6	Årsregnskap	6.1	Årsregnskap for Statens pensjonskasse	side 45
		6.2	Årsregnskap for Jernbanens pensjonskasseseffond	side 72
			Statistikk	side 75
			Vedlegg: Oppfølging av arbeidslivskriminalitet	side 77
			Vedlegg: Vårt bidrag til Regjeringens inkluderingsdugnad	side 78

1

Leders beretning

Leders beretning

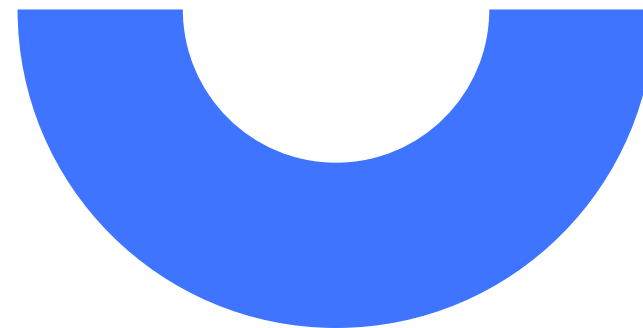
Slik vi ser det, er regelendringer og digitalisering to viktige drivere som gjensidig forsterker hverandre.

2019 var et godt år for Statens pensjonskasse. Vi hadde stabil og effektiv drift med høy kvalitet. Vi leverte i all hovedsak godt på målene og resultatkravene fra departementet – samtidig som arbeidet med viktige reformer gikk i henhold til plan.

Den viktigste datoen i 2019 var 21. juni. Da ble de nye pensjonsreglene for offentlig ansatte (født i 1963 eller senere) vedtatt av Kongen i statsråd. Dette historiske vedtaket representerer den største endringen i vårt hovedprodukt - alderspensjon - siden Statens pensjonskasse ble opprettet i 1917.

Nye regler for samordning mellom folketrygden og offentlig tjenestepensjon, kommunereformen, samferdselsreformen og nye personvernregler er eksempel på andre reformer som har satt preg på virksomheten i 2019.

Én reform – utviklingen av en modernisert premiemodell – må nevnes spesielt. Gjennom flere år har departementet og SPK samarbeidet om å utvikle en bærekraftig modell som skal gjøre virksomhetene ansvarlige for sine egne pensjonskostnader. Kostnadene til tjenestepensjon utgjør rundt 17 % av lønnskostnadene og er således viktig for

riktig prising av bruken av arbeidskraft i statlig sektor. Denne reformen vil også bidra til å ha et velfungerende arbeidsmarked i Norge generelt.

Med disse reform- og utviklingsoppgavene som bakteppe, er det ekstra tilfredsstillende å melde at vi har utført vårt viktigste samfunnsoppdrag – utbetaling av rett pensjon til rett tid – med en høyere utbetalingskvalitet enn noen gang. I 2019 igangsatte vi 25.000 nye pensjoner. Av disse ble kun tre utbetalt for sent, og om lag 99 % av utbetalingene var korrekte. Det er dette vi mener med «høy utbetalingskvalitet».

Vi har også opprettholdt posisjonen som den mest kostnadseffektive pensjonsleverandøren i Norge. Det henger sammen med at vi, gjennom kontinuerlig forbedringsarbeid de siste fire-fem årene, har hatt en produktivtetsvekst på om lag 30 %.

Drivere som forsterker hverandre: Regelverksendring og digitalisering

Daglig drift vil alltid være vår førsteprioritet. Vi skal levere det som er forventet av oss, og det gjorde vi i 2019. Men det er også sentralt i vårt samfunnsansvar å bidra til å gjennomføre reformer. Og lovendringene som kom i 2019

er de foreløpig siste i en lang rekke endringer som til sammen har medført at det norske pensjonssystemet er mindre oversiktlig enn før for brukerne.

I lang tid fremover vil ulike varianter av regelverket treffe ulike årskull. Noe som igjen skaper økt interesse for, og krav til, å tilpasse informasjon til ulike målgrupper. Parallelt med dette opplever vi at digitaliseringen av det norske samfunn skyter fart, og SPK er i høyeste grad en del av denne utviklingen. Vi er en digital virksomhet, og det forventes av oss at vi skal ha høy grad av digital tjenesteproduksjon og digital samhandling med andre virksomheter. Effektive, digitale betjeningsløsninger skal gi kunder og medlemmer godt grunnlag for å ta opplyste valg.

Slik vi ser det, er regelendringer og digitalisering to viktige drivere som gjensidig forsterker hverandre. Oppgaver knyttet til disse to driverne la føringer for virksomheten i 2019 og formet våre strategiske fremtidsmål og veivalg.

Utviklingsprosjektene er i rute

For å sikre at SPK håndterer alle regelverksendringene, har vi etablert pensjonsprogrammet Pro 25. I 2019 var nærmere én av tre medarbeidere direkte involvert i arbeidet med å implementere nytt regelverk og gjennomføre nødvendig utvikling av systemene våre. De øvrige mottok leveranser i form av nye arbeidsverktøy, eller ble indirekte berørt fordi systemutviklingen griper inn i hele virksomheten vår.

Pensjonsprogrammet Pro 25 er i rute. Vi har brukt 2019 til å gjøre det nødvendige grunnlagsarbeidet for å forberede oss på ny offentlig tjenestepensjon. Og vi er i rute til å nå

den kritiske milepælen høsten 2020. Da må systemene våre være i stand til å håndtere nye samordningsregler, slik at vi kan pensjonere 1954-årskullet fra 1.1.2021.

Vi har satt brukeren i sentrum

«Enklere for brukerne» er en sentral del av SPKs strategi mot 2023, som ble vedtatt våren 2019. Å si at vi skal gjøre det enklere for brukerne, er et offensivt løfte i en tid hvor regelverket er blitt mer differensiert, og det som gjelder for ett medlem slett ikke gjelder for et annet. Mange, og til dels motstridende, medieoppslag om pensjon er med på å øke usikkerheten, men også interessen. I løpet av de tre siste årene har trafikken på spk.no økt med 165 %, og i løpet av 2019 sendte vi ut 525 % flere e-poster med proaktiv informasjon til medlemmene våre enn vi gjorde i 2018. Dette sier noe både om interessen og behovet for informasjon.

Vi forstår både interessen og behovene til brukerne. Og allerede i midten av juni – en uke før Stortinget vedtok nye pensjonsregler – hadde vi et simuleringsverktøy på plass på spk.no. Dette var ingen ferdig utbygget kalkulator, men et verktøy som gjorde det mulig for medlemmene våre å få en forståelse av hva det nye regelverket vil innebære for dem.

Dette var ikke vår vanskeligste, eller tyngste, leveranse i 2019. Men vi fikk god respons, og tiltaket kan stå som eksempel på viktigheten av å tilpasse informasjon til brukernes behov. Brukerundersøkelser viser for øvrig at både kunder og medlemmer generelt er fornøyd med oss. Men resultatene varierer ut fra hvilket produkt og hvilke prosesser de har vært gjennom, og vi vet at vi har et forbedringspotensiale.

Dette boret vi dypere i gjennom flere større utredninger og brukerundersøkelser, som ble sluttført i 2019. Den nye brukerinnsikten ga oss fundamentet vi trengte for å planlegge forbedringstiltak som skal gjennomføres i årene fremover.

Neste år er første store eksamen

2019 var et travelt år. Men den virkelig store prøven kommer først på høsten 2020, når både systemene og saksbehandlerne må være klare til å håndtere nye samordningsregler.

Det betyr et nytt år med krevende prioriteringer mellom reformarbeid og daglig drift. Slik blir det i flere år fremover. SPK har et godt grunnlag for å kunne løse disse utfordringene. Vi er en organisasjon med høy kompetanse på alle relevante fagområder og er en moderne, digital virksomhet som har lang erfaring i å gjennomføre store utviklingsprosjekter samtidig som vi har stabil og effektiv daglig drift.

Finn Melbø

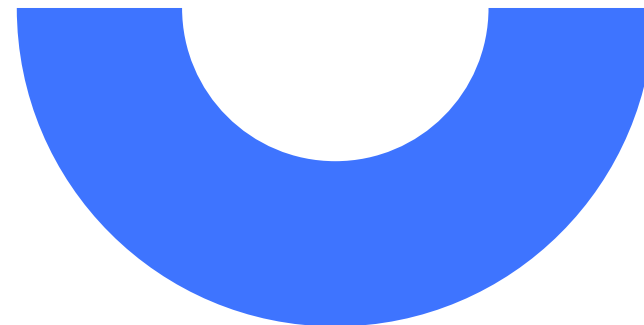
Administrerende direktør

2

Introduksjon

Samfunnsoppdraget

Statens pensjonskasse (SPK) forvalter pensjonsrettighetene til drøyt én million medlemmer. Vi skal samtidig være en trygg, forutsigbar og kostnadseffektiv samarbeidspartner for våre medlemsvirksomheter (kunder). Å gjøre pensjon enkelt, er vår viktigste ambisjon!

Mange opplever at pensjon virker vanskelig. Likevel har vi valgt å si det høyt: Vi skal gjøre det enkelt.

Det betyr ikke at vi skal gjøre regelverket enkelt. Det er ikke mulig. Vi står midt i en reformperiode med ulike regelverk som lever parallelt, og i vår strategi for perioden 2019-2023 finnes det ingen ambisjon om å få alle til å forstå alt. Vår ambisjon er at alle skal forstå det de trenger å forstå, for å ta kvalifiserte valg.

Hvert eneste medlem og hver eneste kunde skal finne den informasjonen og de verktøyene de trenger – når de trenger det. Det er det vi mener med å gjøre pensjon enkelt!

Trygghet er vår viktigste leveranse

Statens pensjonskasse er en forvaltningsbedrift under Arbeids- og sosialdepartementet. Vår hovedoppgave er å administrere tjenstepensjoner etter Lov om Statens pensjonskasse, slik at drøyt én million medlemmer mottar rett ytelse til rett tid, samtidig som vi fastsetter og krever inn rett premie til rett tid fra våre drøyt 1 400 kunder.

Ordningene vi forvalter er en viktig del av sparingen til alderspensjon. Innbakt i ordningene ligger også viktige forsikringer ved sykdom, uførhet og for etterlatte.

Det betyr at Statens pensjonskasse representerer trygghet direkte eller indirekte for nærmere halvparten av Norges befolkning. For våre kunder er dette et viktig virkemiddel for å tiltrekke seg kompetente medarbeidere.

Stort spekter av virksomheter

Blant våre største kunder finner vi Forsvaret, politiet og skolesektoren. SPK administrerer videre særskilte pensjonsordninger for blant annet Den Norske Opera & Ballett, stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer, Sametinget samt ledsagere i utenriktjenesten.

Vi administrerer også Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, hvor vi forvalter pensjonsordningens fond på 10,8 milliarder kroner. Ut over tjenstepensjon administrerer SPK den statlige yrkesskade- og gruppelivsordningen, statens boliglånsordning og øvrige tilleggsprodukter.

Krav vi skal oppfylle:

Samfunnsoppdraget vårt er nedfelt i Lov om Statens pensjonskasse og i instruksene, og målene for 2019 er definert i det årlige tildelingsbrevet fra fagdepartementet vårt.

I 2019 var målene at vi skulle:

- utbetale rett ytelse til rett tid
- fastsette og kreve inn rett premie til rett tid
- sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemmene og medlemsvirksomhetenes behov
- sørge for effektiv drift
- sørge for god gjennomføring av reformer

Det siste punktet er særlig knyttet til innføring av det nye samordningsregelverket, som ble vedtatt i 2018, og

innføring av ny offentlig tjenstepensjon, som ble vedtatt i 2019. I tildelingsbrevet for 2019 blir det i tillegg presisert at SPK, i likhet med alle offentlige virksomheter som kjøper inn varer og tjenester, har et særlig ansvar for å motarbeide arbeidslivskriminalitet hos våre underleverandører. SPK skal òg være med på den statlige inkluderingsdugnaden, som går ut på å hjelpe personer med nedsett funksjonsevne eller hull i CV-en, inn i arbeidslivet (se vedlegg for redegjørelser).

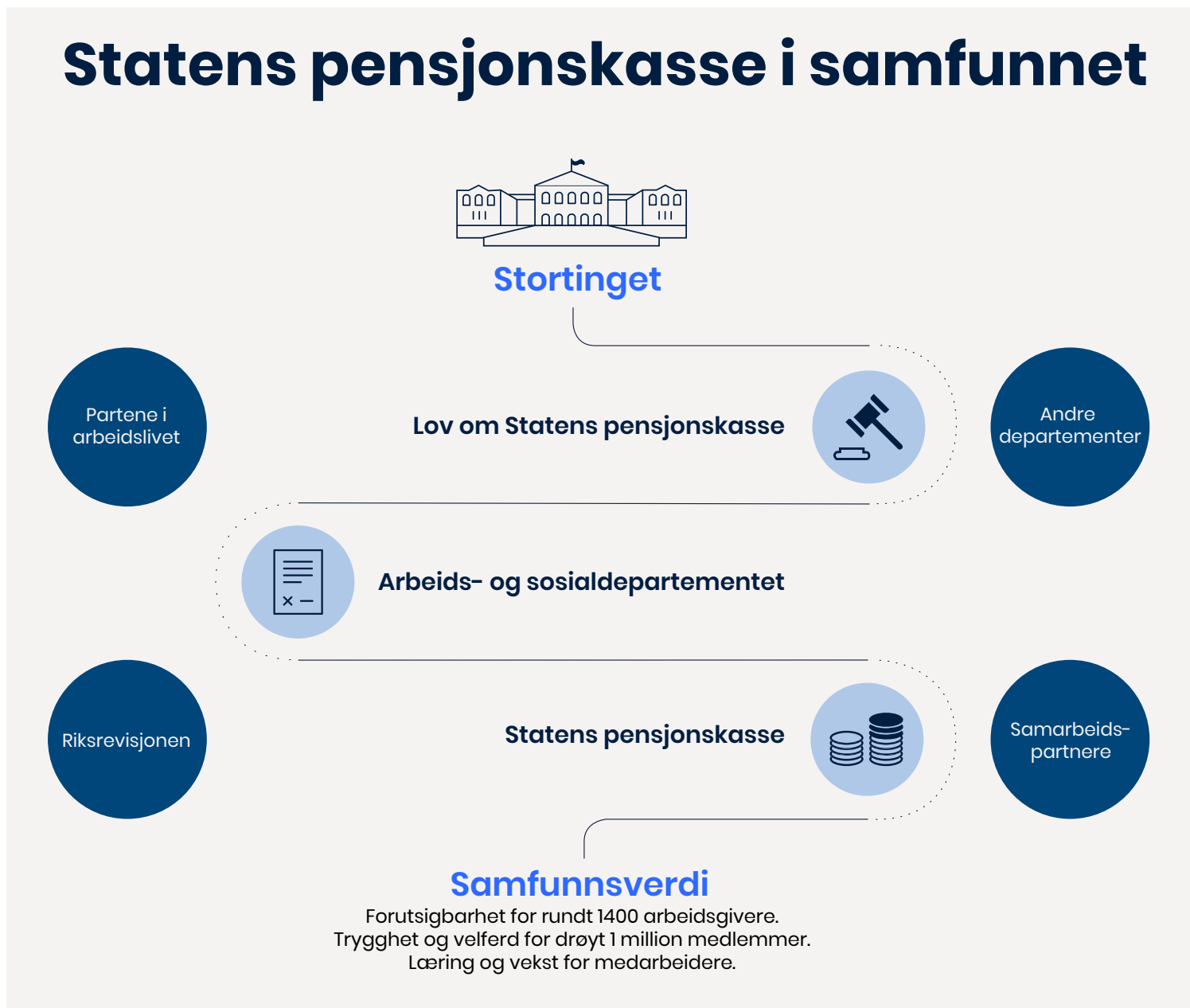
Generelt skal SPK arbeide for å ha godt omdømme og høy tillit i samfunnet og samarbeide med andre virksomheter og aktører for å bidra til å nå målene. Vi skal bruke digitalisering som virkemiddel i driften der det er formålstjenlig, og vi skal bidra til å skape gode digitale fellesløsninger som effektiviserer driften og styrker samhandlingen i statsforvaltningen.

Staten og vårt fagdepartement

SPK skal være en faglig rådgiver i pensjonsspørsmål, og vi skal bruke den faglige spisskompetansen vår til å gi råd i utforming av reformer og utviklingsarbeid. SPK har et selvstendig ansvar for å vurdere behov for regelverksendringer og gi melding om dette til departementet. Det årlige tildelingsbrevet kan også omfatte spesifiserte problemstillinger der departementet ønsker SPKs bistand som faglig rådgiver.

Utbetaling og endring av pensjoner krever godt samarbeid med flere statlige virksomheter som NAV og Skatt, i tillegg til andre leverandører av offentlig tjenstepensjon.

Statens pensjonskasse i samfunnet

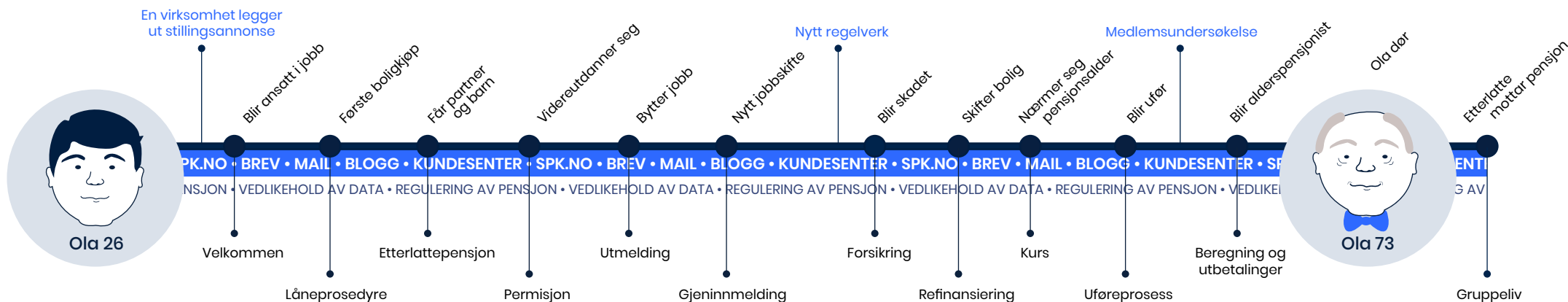

Vi forvalter pensjonsrettigheter og administrerer forsikringsordninger for drøyt én million medlemmer og deres familier. Det innebærer at Statens pensjonskasse direkte eller indirekte bidrar til økonomisk trygghet for nær halvparten av Norges befolkning.

Statens pensjonskasse er underlagt Arbeids- og sosialdepartementet, og Stortinget har gitt oss et samfunnsoppdrag som bygger på Lov om Statens pensjonskasse.

SPK rådgir Arbeids- og sosialdepartementet i pensjonsspørsmål, og vi samarbeider tett med andre etater – for eksempel NAV og Skatteetaten.

Slik jobber vi for medlemmene

En virksomhet legger ut stillingsannonse:

Ola er ferdig utdannet og søker en jobb i offentlig sektor. Det første møtet med Statens pensjonskasse kommer i stillingsannonse – der medlemskapet er omtalt.

Blir ansatt i jobb:

Ola får jobben, arbeidsgiveren melder fra til oss, vi legger Ola inn i systemene våre og Olas opptjening begynner å løpe. Vi sender Ola en velkomstmmail. Vi henviser også til spk.no. Der finner Ola både generell informasjon og relevant informasjon om sitt eget medlemsforhold (Min side).

Første boligkjøp:

Ola søker om boliglån med den elektroniske søknaden. Framover kan han administrere lånet sitt via Min side, og han blir jevnlig oppdatert om renteutviklingen og annen relevant kundeinformasjon både via brev, mail og spk.no.

Får partner og barn:

Ola stifter familie. Nå blir det viktig å vite at kona og ungene er sikret etterlattepensjon dersom han skulle falle fra.

Videreutdanner seg:

Ola tar 40 prosent studiepermisjon i ett år. Medlemskapet i SPK fortsetter, det samme gjør opptjeningen.

Bytter jobb:

Etter permisjonen får Ola jobb i en annen offentlig virksomhet, med pensjonsordning i KLP. I tråd med overføringsavtalen mellom offentlige tjenestepensjonsordninger, tar Ola med seg opptjeningstiden fra SPK.

Dersom Ola hadde skiftet til en privat virksomhet, ville opptjeningen ha stoppet opp. Men som tidligere medlem ville han hatt en pensjonsrettighet for tiden han hadde jobbet i offentlig

virksomhet. Vi hadde vedlikeholdt medlemsdataene hans, og han hadde mottatt informasjon.

Nytt jobbskifte:

Ola kommer tilbake til en jobb som gir medlemskap i SPK, og opptjeningen fra KLP registreres i våre systemer.

Nytt regelverk:

Det kommer regelendringer som omfatter Olas årskull, og han får en informasjonsmail fra SPK. Han kan også lese om endringene på spk.no og på Pensjonsbloggen.

Blir skadet:

Ola er uheldig. Han skader seg på jobben, og fordi virksomheten der han jobber har yrkesskade-forsikring hos oss, oppretter vi en yrkesskadesak. Etter en grundig prosedyre for å avdekke omfang og konsekvenser blir det klart at skaden ikke blir varig. Han kan fortsette i jobben. Han får erstattet sine behandlingsutgifter.

Skifter bolig:

Ola øker boliglånet og kjøper hus.

Nærmer seg pensjonsalder:

Ola nærmer seg pensjonsalder. Han får informasjon fra oss. Arbeidsgiveren hans inviterer ham på pensjonistkurs – i regi av kursavdelingen i SPK.

Blir ufør:

Ola får helseplager som ikke henger sammen med arbeidsulykken han var utsatt for. Han blir først 50 prosent ufør, men etter hvert øker uføregraden til 100. Opptjeningen fortsetter og Olas pensjonsdata vedlikeholdes. Han får månedlige utbetalinger, og et årlig etteroppgjør for å sjekke om utbetalingen han har fått er riktig.

Et annet scenario for Ola kunne ha vært at han «bare» var sliten og valgte å gå av med hel eller delvis AFP. Som AFP-pensjonist ville pensjonsdataene fortsatt

blitt vedlikeholdt. Han hadde fått månedlige utbetalinger, og et årlig AFP-ettersoppgjør for å sjekke om utbetalingen han har fått, var riktige.

Medlemsundersøkelse:

Ola kontakter kundesenteret for å få svar på noe han lurer på. I etterkant får han en liten spørreundersøkelse.

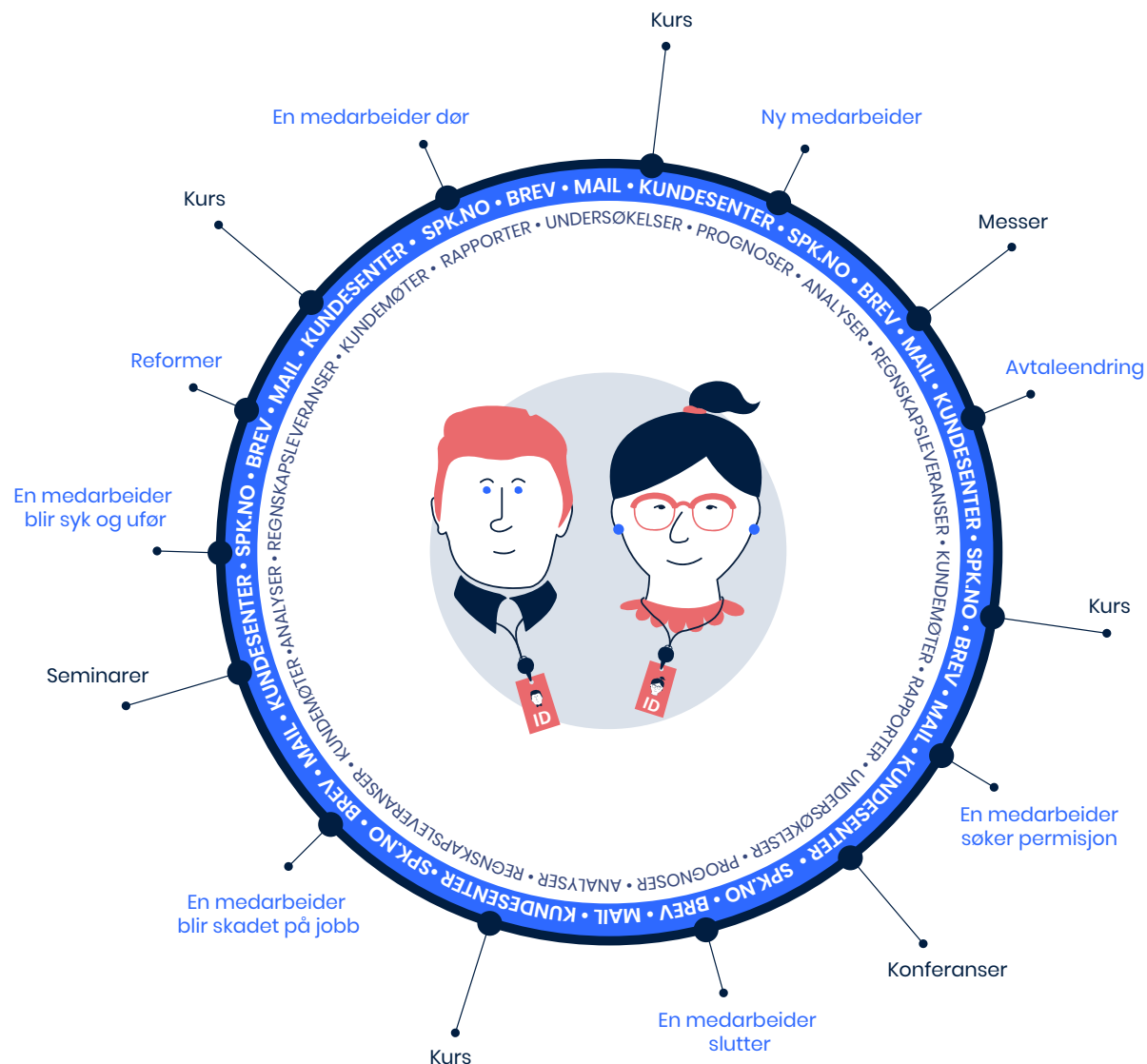
Blir alderspensjonist:

Ola blir 67 år. I forveien har han fått brev om at uførepensjonen omgjøres til alderspensjon. Ola får månedlige utbetalinger livet ut.

Etterlatte mottar pensjon:

Barna er for gamle til å få barnepensjon, men gruppelevesordningen gjør at kona har rett til etterlattepensjon til hun dør. Olas medlemskap fortsetter indirekte i drøyt 20 år til.

Slik jobber vi for virksomhetene

Rapportering og betjening

Alle leveranser og betjening til våre medlemsvirksomheter er basert på de dataene som virksomhetene rapporterer inn hver måned. Det første som skjer når en virksomhet inngår avtale med oss, er derfor at vi etablerer gode rutiner og gir god opplæring i vårt rapporteringsverktøy på spk.no (Min virksomhet).

Regnskapsleveranser og fakturering

Gjennom året mottar virksomhetene en rekke regnskapsoppstillinger, premievarsler og andre leveranser knyttet til premie og fakturering.

Prognoser og analyser

I tillegg til analysene vi leverer som grunnlag for regnskapsleveransene, leverer vi prognoser og analyser på bestilling fra virksomhetene. For eksempel oversikter og sammenstillinger av AFP-uttak basert på virksomhetens bestand.

Tilfredshetsmålinger

Vi måles årlig i Aalunds bedriftsbarometer og TNS omdømmeundersøkelse i offentlig sektor. I tillegg gjennomfører vi våre egne undersøkelser. Virksomhetene får for eksempel en undersøkelse etter noen faste leveranser.

Kundemøter

Selv om vi kun er lokalisert i Oslo, arrangerer vi møter med virksomhetene over hele landet. Vi benytter video- og telefonmøter der det er hensiktsmessig.

Informasjon i ulike kanaler

Den daglige kommunikasjonen går via telefon og mail. Flere ganger i året sender vi ut kundebrev med relevant informasjon til de ulike rollene hos medlemsvirksomhetene.

Kurs

Årlig holder vi faste kurs for HR-personer, rapporteringsansvarlige og andre som har ulike roller i våre medlemsvirksomheter. Vi holder også ulike kurs for medlemmer. Virksomhetene kan kjøpe plasser på de faste medlemskursene eller bestille skreddersydde kurs. Vi holder rundt 300 kurs i året.

Livshendelser hos ansatte

Ved ansettelser, oppsigelser eller når det skjer noe med virksomhetens medarbeidere, utløser det ulike arbeidsoppgaver hos oss.

Messer og konferanser

SPK arrangerer flere fellesmøter og seminarer i året med ulike relevante tema for virksomhetene som er kunder hos oss.

Slik jobber vi med reformer

Tegningen til høyre viser systemene og verktøyene som må være på plass og oppdaterte for at vi skal være i stand til å utføre våre oppgaver.

Noen ganger betyr det av vi må endre systemer og verktøy vi allerede har. Andre ganger må vi utvikle nytt.

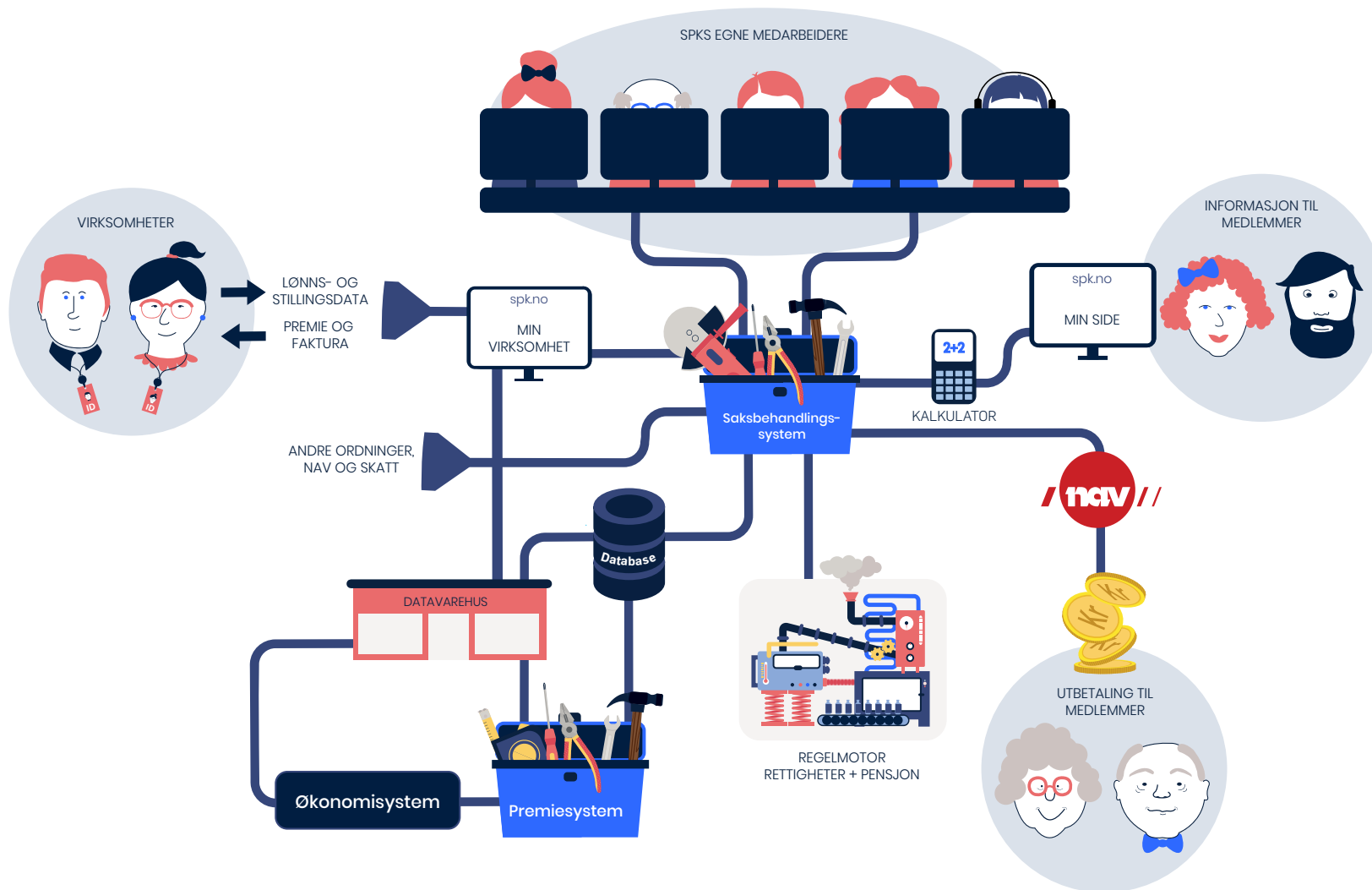
Samle oppgaver – se helheten

For å sikre kontroll, fornuftig ressursbruk og positive synergier, er oppgavene knyttet til reformarbeidet samlet i ett program med en sentral programstyring og flere underliggende prosjekter ([les mer om dette i kapittel 3.3.](#))

Og fordi regelendringer omfatter hele virksomheten – fra oppdatering av regelmotoren, via hele saksbehandlingsløpet til informasjon og betjeningsløsninger – er utvikling og daglig drift knyttet tett sammen.

Involvere brukerne tidlig

Vår utviklingsmetodikk er basert på tidlig involvering av brukere og hyppige leveranser ([les mer i kapittel 3.6. Innsatsfaktorer.](#))

Nøkkeltall for pensjonsordningene

Statens pensjonskasse administrerer

Medlemvirksomheter og medlemmer		2019	2018	2017
Medlemsvirksomheter i pensjonsordningene	Antall	1390	1 415	1 413
Medlemmer	Antall	1 097 000	1 089 000	1 075 000
Yrkesaktive medlemmer	Antall	297 000	303 000	302 000
Delvis yrkesaktive og delvis pensjonister	Antall	13 800	14 700	15 400
Pensjonister	Antall	299 000	291 000	283 000
Oppsatte medlemmer (personer med pensjonsrettigheter hos SPK fra tidligere arbeidsforhold)	Antall	487 000	481 000	475 000
Tjenestepensjon				
Opptjente pensjonsrettigheter	Mill.kroner	570 000	551 000	530 000
Pensjonspremie	Mill.kroner	24 500	23 300	21 400
Utbetalte pensjoner	Mill.kroner	29 100	27 900	26 700
Lån				
Utlånsportefølje	Mill.kroner	45 700	42 700	49 100
Søknader om boliglån	Antall	12 500	6 850	5 000
Lånekunder	Antall	44 500	44 300	49 800

Medlemvirksomheter og medlemmer		2019	2018	2017
Personskedeforsikring				
Premieinntekter	Mill.kroner	215	233	235
Utbetalte personskade- og gruppelevnerstatninger (inkl. avgift NAV og div. honorarer, ekskl.refusjoner)	Mill.kroner	285	329	313
Kapitalforvaltning				
Fondsmidler i Apotekordningen	Mill.kroner	10 800	9 800	9 300
Årlig avkastning på fondsmidlene i Apotekordningen	Prosent	6,5	1,8	5
Utvalgte hovedtall				
Antall ansatte (gjennomsnitt for året ¹⁾)	Antall	398	395	389
Antall avtalte årsverk (gjennomsnitt for året ²⁾)	Antall	389	386	378
Antall utførte årsverk ³⁾	Antall	384		-
Samlet tildeling post 01-99	Mill kr	27 251		
Utnyttelsesgrad post 01-29	Prosent	99,2		
Driftskostnader	Mill.kroner	585	555	518
Lønnsandel av driftskostnader	Prosent	46	47	46
Lønn og sosiale kostnader per utførte årsverk	Kroner	700 000	692 000	640 000

1) **Antall ansatte** er utregnet som gjennomsnitt for året. Alle tall (2017 og 2019) er hentet fra SSB.

Ved utgangen av året hadde SPK 406 ansatte.

2) **Avtalte årsverk** er summen av antall heltidsjobber (arbeidsforhold) og deltidsjobber omregnet til 100% stilling. Samme definisjon som brukes av SSB. Alle tall er hentet fra SSB.

3) **Utførte årsverk** er definert i PM-2019-13, og rundskriv R115 av 17.des.2019. Dette er et nytt nøkkeltall, og resultatet for 2019 er SPKs eget tall.

Dette leverer vi

Pensjon

SPK administrerer tjenstepensjonsordninger for over én million medlemmer i ca 1400 medlemsvirksomheter. Totalt omfatter disse ordningene opptjente pensjonsrettigheter på 570 milliarder kroner, og hvert år sørger vi for at drøyt 300.000 pensjonister får utbetalt opp mot 29 milliarder kroner i pensjon.

Ordningene vi forvalter er lovregulerte og omfatter følgende ytelser:

- Alderspensjon, når medlemmet velger å ta ut pensjon
- Alderspensjon særalder, for medlemmer som er i en stilling med lavere aldersgrense
- AFP, når medlemmet velger å gå av tidlig
- Uførepensjon, når medlemmet blir sykt eller skadet
- Etterlattepensjon, når et medlem dør, får ektefelle og barn etterlattepensjon.

De sentrale pensjonsordningene vi forvalter er:

- SPK-ordningen - pensjonsordning for:
  - ansatte i statlig virksomhet
  - undervisningspersonale i skolesektoren - alle kommuner og fylkeskommuner, universitet og høyskoler, private skoler med videre
  - ansatte hos virksomheter med tilknytning til staten – tidligere virksomheter i staten, frivillige organisasjoner
- Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA)
- Andre pensjonsordninger SPK administrerer:
  - Stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer
  - Sametingsrepresentanter
  - Kunstnerisk personale ved Operaen
  - Oppdragstakere i statlige beredskaps- eller familiehjem
  - Ledsagere i utenriktjenesten

Personskade

Statens pensjonskasse leverer personskadeordningene på vegne av staten.

- Yrkesskadeforsikring som dekker yrkesskade og yrkessykdom
- Gruppeliv er en erstatningsordning til etterlatte (ektefelle og barn) som utbetales når et medlem dør
- Kompensasjons- og erstatningsordninger for skadde vernepliktige, soldater og veteraner
- Personskader forårsaket av statens biler
- Personskader som omfattes av særavtaler for tjenestereiser innenlands og utenlands og stasjonering i utlandet, og andre tariffestede erstatningsordninger for statsansatte

Personskadeordningene er med på å sikre medlemmene trygghet i alle livets faser. Hvis uhellet er ute, gir personskadeordningene de skadelidte eller deres etterlatte en engangsutbetaling.

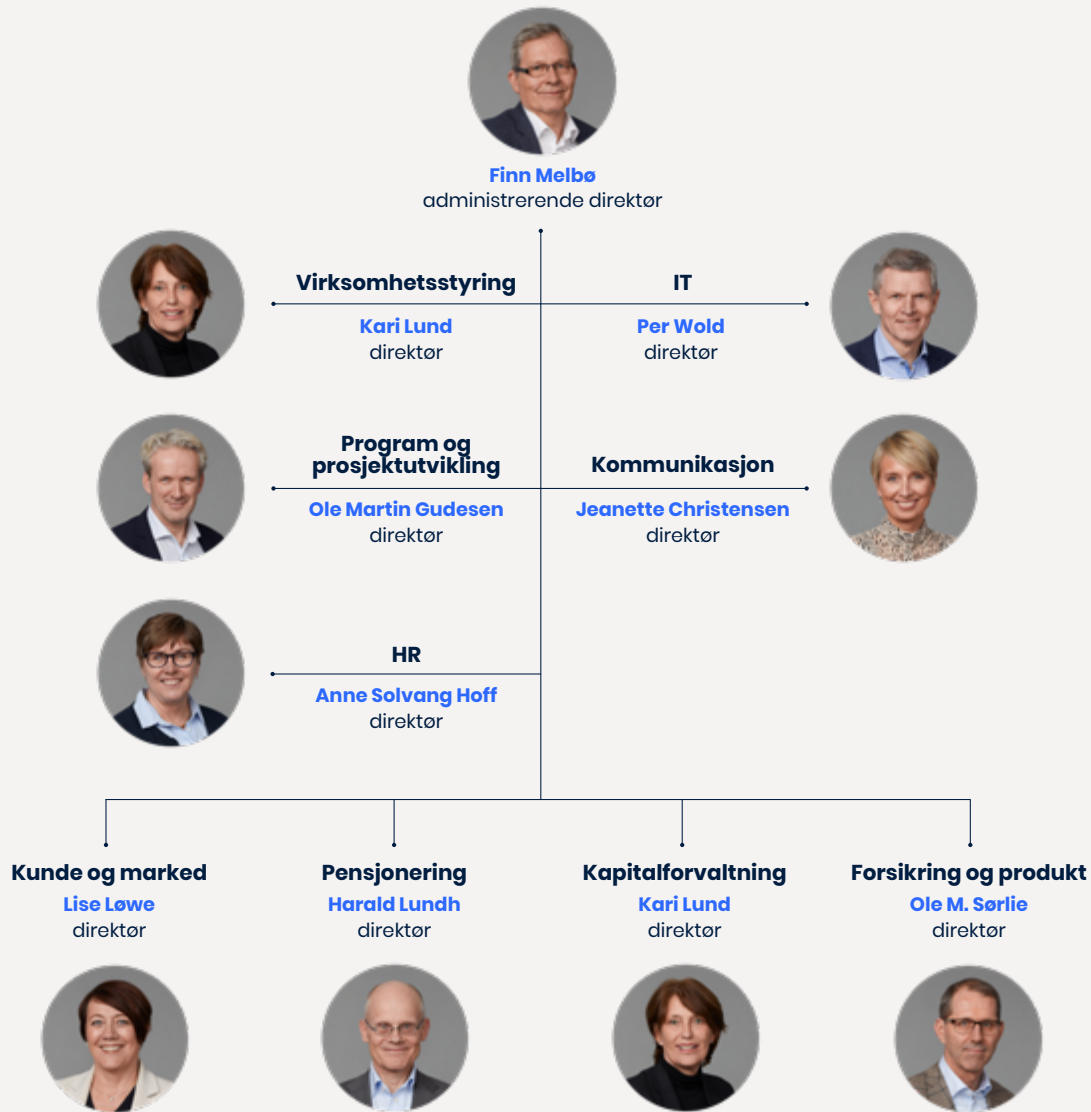
Kompensasjons- og erstatningsordninger for skadde vernepliktige, soldater og veteraner er med på å sikre en særskilt gruppe som utsetter seg for risiko gjennom tjeneste for Norge, enten ved øvelser i Norge eller i internasjonale operasjoner.

Lån

SPK forvalter boliglånsordningen på vegne av staten, noe vi har gjort siden 1966. Boliglånsordningen er en avtale for statsansatte som er framforhandlet av partene i arbeidslivet, og i 1988 ble avtalen knyttet opp mot Hovedtariffavtalen i staten.

SPKs medlemmer og pensjonister kan søke om boliglån på inntil 2 000 000 kroner med sikkerhet i egen bolig. Vi gir lån til kjøp av bolig, refinansiering og lån til oppussing av egen bolig.

Ledelsen og organisasjonen

Vi er en tradisjonell linjeorganisasjon med fire forretningsområder og fem støtteområder. Men leveransene og tjenestene våre følger ikke de organisatoriske skillelinjene.

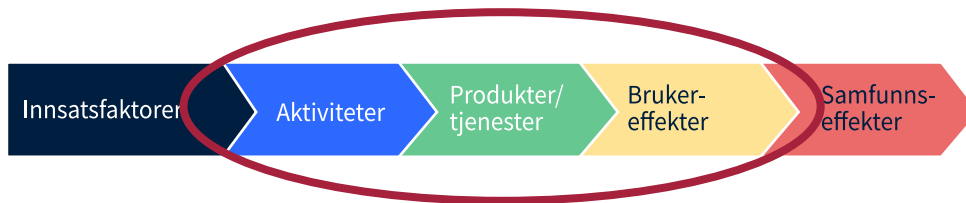
For å levere det vi skal, på den måten vi ønsker å levere, er vi avhengige av gode, tverrgående prosesser og tett samhandling mellom utviklings- og forretningsmiljøene.

3

**Årets aktiviteter
og resultater**

Samlet vurdering av aktiviteter, resultater og ressursbruk

I kapittel 3 utdyper vi hvilke aktiviteter og produkter/tjenester som gir effekt for våre brukere og samfunnet, inndelt i våre 3 hovedprodukter; pensjon, personskade og lån. Etterfulgt av våre innsatsfaktorer, som er grunnlaget for leveranser til våre kunder og medlemmer

Figur; Resultatkjeden fra Direktoratet for økonomistyring - en modell som brukes til å illustrere hvordan en virksomhet, via ulike aktiviteter, omformer innsatsfaktorer til produkter eller tjenester med sikte på å bidra til ønskede effekter for brukere og samfunnet.

2019 har vært et meget godt år for SPK både på daglig drift og gjennomføring av reformer. Samtidig som pensjonsprogrammet Pro 25 er i henhold til plan, leverer vi rekordhøy kvalitet på pensjonsutbetalinger. Enn så lenge har vi også opprettholdt effektiv drift i en tid med reformer.

Fokus og aktiviteter

Vår hovedoppgave i 2019 har vært å sørge for stabil og effektiv daglig drift, samtidig med god gjennomføring av reformer. Dette er en krevende balansegang, som tydelig reflekteres i den løpenede risikovurderingen gjennom året.

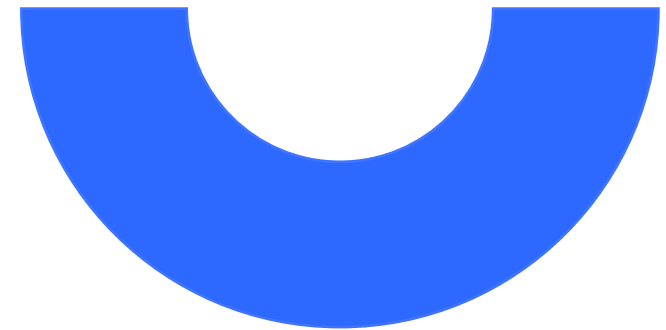
Mens reformarbeidet naturlig nok medfører usikkerhet på regelverksavklaringer, kompleksitet i løsning og avhengigheter til andre, har vi samtidig stått overfor utfordringer med å gi medlemmer og medlemsvirksomheter tilfredstillende informasjon om nytt regelverk.

I tillegg har det vært krevende å sikre tilgang på tilstrekkelig og riktige ressurser til reformarbeidet. Gjennom tett oppfølging og løpende tiltak, har SPKs totale risikobilde likevel holdt seg stabilt gjennom året.

Utover gjennomføring av pensjonsreformene og modernisert premiemodell, har også kommune- og samferdselsreformene, samt uventet stor økning i låneetterspørselen, vært sterke drivere for SPKs aktiviteter i 2019. Dessuten har vi videreført og forsterket vår innsats for å sikre at vi etterlever regelverket på personvern.

For å oppnå best mulig gevinst av reformarbeidet, og samtidig sikre gode leveranser på både kort og lang sikt gjennom reformperioden, har SPK videre etablert en ny virksomhetsstrategi for perioden 2019-2023.

I tillegg til målet om effektiv drift i en tid med reformer, støtter strategien opp om Regjeringens mål på digitalisering og styrket brukerorientering. I tillegg til reformarbeidet, er vi allerede i gang med en rekke tiltak som vil gjøre det «enklere for brukerne».

Resultater og ressursbruk

I SPKs tildelingsbrev for 2019 er det fastsatt følgende mål- og resultatkrav:

1. Utbetale rett ytelse til rett tid
2. Fastsatte og kreve inn rett premie til rett tid
3. Sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemsvirksomhetenes og medlemmenes behov
4. Sørge for effektiv drift
5. Sørge for god gjennomføring av reformer

SPK innfrir i stort alle mål- og resultatkrav med hensyn til å utbetale rett ytelse til rett tid. Unntaket er lån, der uventet stor søknadsinngang medførte noe lengre behandlingstid. På den annen side viste kvaliteten på våre pensjonsutbetalinger i 2019 et rekordhøyt resultat på hele 98,8 %.

Vi nådde også målet om å fastsette og kreve inn rett premie til rett tid. SPK innfridde leveransekravene både for beregnet premie og rettidig faktura.

Løpende informasjons- og betjeningstiltak gjennom året har videre gitt god effekt. Som resultat viser brukerundersøkelsene i 2019 positiv utvikling for både medlemsvirksomheter og medlemmer. Med en tilfredshet på 86 % for medlemsvirksomheter og 83 % for medlemmer, innfrir vi målet på 80 % med god margin.

Når det gjelder god gjennomføring av reformer, har pensjonsprogrammet Pro 25 levert i henhold til plan. Den videre gjennomføringsplanen er også kvalitetssikret som forutsatt i tildelingsbrevet. Per utgangen av 2019 har SPK god kontroll på de nødvendige tilpasningene knyttet til innføring av reformen, og programmet er i hovedsak i rute til å nå de kritiske milepælene høsten 2020.

Arbeidet med modernisert premiesystem, den såkalte «ansvarsreformen», har også vist god fremdrift i 2019. Gjennom god dialog med ASD, har dette gitt et godt grunnlag for å ta nødvendige beslutninger, slik at vi kan begynne implementering innen 2021.

Som forventet viser resultatene i 2019 at det er krevende å sikre effektiv drift i en tid med reformer. Den årlige produktivitetsveksten på 6 % i perioden fra 2012-2017 har derfor stoppet opp. Gjennom målrettede tiltak er kostnadsvekst som følge av reformarbeidet så langt begrenset, og enn så lenge opprettholder SPK kostnads-effektiviteten i daglig drift.

I 2019 leverte SPK et samlet resultat på 78,9 millioner kroner, som er 27,3 millioner kroner svakere enn i 2018. Resultatutviklingen skyldes i stort en nedjustering av prisene for forvaltning av pensjoner, samt en kostnadsøkning som følge av økte volum og arbeidet med reformer. Prisreduksjonene er et resultat av den gode produktivitetsutviklingen i perioden 2012-2017.

For øvrig viser årsregnskapet for 2019 at SPK oppnådde kravet til kontant driftsresultat på 17,4 millioner kroner inklusiv avsetninger til investeringsformål på 55,6 millioner kroner. Det er videre avsatt 8,5 millioner kroner til reguleringsfond og trukket 2,6 millioner kroner fra annen virksomhetskapital.

Alt i alt innfrir SPK dermed alle vesentlige mål- og leveransekrav i tildelingsbrevet for 2019.

SPK - Kort oppsummert

	2019	Endring fra 2018
Antall medlemmer	1 097 000	+ 1,0 %
Antall pensjonister	299 000	+ 2,7 %
Antall yrkesaktive medlemmer	297 000	- 2,0 %
Opptjente pensjonsrettigheter	570 mrd.	+ 3,6%
Utbetalte pensjoner	29,1 mrd.	+ 4,3 %
Premieinntekter	24,5 mrd.	+ 5,2 %
Sum utlån	45,7 mrd.	+ 7,1 %
Erstatninger personskade	0,3 mrd.	- 13,4 %
Årsresultat	78,9 mill.	- 25,7%
Adm.kostnad i % av pensjonsrettigheter	0,09 %	~uendret

Mål og styringsparametre

– i henhold til tildelingsbrevet

Mål og styringsparametre	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019	Resultat 2019	Status-lampe	Kommentarer
MÅL 1: SPK skal utbetale rett ytelse til rett tid						
SPK skal utbetale rett pensjon						
Kvalitet på beregning av nye og endrede pensjoner Av nye og endrede pensjoner skal minst 96 % være uten vesentlige feil ved hhv. første gangs utbetaling og endringstidspunktet. Feil over ± 100 kr pr. mnd bør regnes som vesentlig feil.	97,6 %	97,3 %	> 96 %	98,8 %		Stikkprøvekontrollen viser at resultatet totalt for nye og endrede pensjoner er 98,8% korrekt. Det er godt over målet for 2019.
SPK skal utbetale ytelse til rett tid						
SPK skal sikre at medlemmene får ytelsene til rett tid i tråd med lov- og regelverk, og SPKs fastsatte frister.						
Rettidig utbetaling av nye alderspensjoner, uførepensjoner og etterlattepensjoner. Skal utbetales fra første måned etter lønnsopphør etter at nødvendig dokumentasjon foreligger	99,9 %	99,9 %	100 %	99,9 %		Det er 3 brudd i 2019 som skyldes feil registrering og/eller oppfølging.
Utbetaling av yrkesskadeerstatning Forsikringssakene under yrkesskadeersikring skal utbetales innen fire uker etter at nødvendig dokumentasjon er mottatt.	88 %	87 %	> 85 %	83 %		Marginalt under målsettingen for året, da det har vært 8 brudd i 2019.
Utbetaling av gruppeleviserstatning Utbetaling skal skje innen sju virkedager etter at nødvendig dokumentasjon foreligger.	99,3 %	99,8 %	100 %	99,6 %		Det var kun 1 brudd i 2019
Behandlingstid boliglån (nye og refinansiering av lån) Alle søknader om nye boliglån og refinansiering skal behandles innen 14 dager.	13 dager	30 dager	< 14 dager	32 dager		Høy gjennomsnittlig behandlingstid i 2019 skyldtes stor økning i søknadsvolumet som følge av en uventet gunstig rentedifferanse ifht markedet. Etter tiltak ble behandlingstiden redusert til 11 dager ved utgangen av året.
MÅL 2: SPK skal fastsette og kreve inn rett premie til rett tid						
Rett premie Premien skal være minst 98 pst. korrekt iht. mottatt grunnlag og forutsetninger i premieberegningen.	100 %	100 %	> 98 %	100 %		Det har i 2019 ikke vært avvik mellom det SPK har fakturert i premie til sine kunder og mottatt underlag til premieberegningen.
Rettidig faktura Faktura skal effektueres iht. avtalt fakturadato med virksomhetene.	à jour	à jour	à jour	à jour		Fakturaene er sendt ut ihht planlagt tidspunkt, dvs til rett tid.

Mål og styringsparametre		Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019	Resultat 2019	Status-lampe	Kommentarer
MÅL 3: SPK skal sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemsvirksomhetenes og medlemmenes behov							
Kundetilfredshet	Medlemsvirksomhetenes tilfredshet skal være like god som forrige år.	–	79 %	80 %	86 %		Dette er en økning på 7 % fra 2018 og godt over målsetning for 2019. Resultatet er dog noe usikkert pga lav svarprosent.
Medlemstilfredshet	Medlemmenes tilfredshet skal være like god som forrige år.	–	82 %	80 %	83 %		Dette er en økning på 1 % fra 2018 og godt over målsetning for 2019. Det har vært en positiv utvikling gjennom året og resultatet for 4.kvartal var på 86%.
Selvbetjeningsgrad	Selvbetjeningsgraden for kunder og medlemmer (saker som løses via SPKs hjemmeside) skal være minst på nivå som forrige år.	88 %	89 %	85 %	89 %		Selvbetjeningsgrad er stabil ift 2018, godt over målet på 85%.
MÅL 4: SPK skal sørge for effektiv drift							
Pensjon	Administrasjonskostnad i % av forpliktelser; Pensjonsrelaterte administrasjonskostnader i prosent av forsikringsteknisk avsetning.	0,085 %	0,088 %	0,09 %	0,088 %		Administrasjonsandelen er stabil ift 2018, og innenfor måltallet for 2019. Dette skyldes noe lavere kostnader enn budsjettert.
	Enhetskost pensjon Totalkostnaden for pensjonsproduktet som andel av antall medlemmer og pensjoner (Fakturerte).	433	437	449	444		Enhetskostnaden viser en økning på 1,6% i 2019 som følge av økte volum og kostnader på kundebetjening og IT (forvaltning).
Personskade-forsikring	Enhetskost personskade Totalkostnaden for personskadeproduktet som andel av antall forsikringsvedtak.	23.100	19.765	28.500	24.557		Enhetskostnaden på personskade har økt i 2019, som følge av færre avsluttede saker enn i 2018. Resultat er fortsatt godt under målsettingen.
Boliglån	Enhetskost boliglån Totalkostnaden for låneproduktet som andel av antall løpende lån.	471	585	645	798		Økt enhetskost i 2019 skyldes økt ressursbruk pga økning i lånesøknader, mens antall løpende lån ikke har økt tilsvarende.

Redegjørelse for pensjon

Pensjon er vårt hovedprodukt. Opp mot 90 prosent av SPKs samlede ressursbruk er knyttet til drift og utvikling av våre pensjonstjenester. På tross av at 2019 har vært et år preget av reformer, har vi ikke bare opprettholdt stabil og effektiv drift, men også levert rekordhøy kvalitet i våre pensjonsutbetalinger.

Mål- og leveransekrav

SPK skal ha god forvaltning og korrekte pensjonsvedtak. Med referanse til tabellen i kapittel 3.2, er det i tildelingsbrevet for 2019 fastsatt følgende mål for SPKs pensjonsforvaltning:

1. SPK skal utbetale rett yelse til rett tid.

- Av nye og endrede pensjoner skal minst 96 % være uten vesentlige feil ved henholdsvis første gangs utbetaling og endringstidspunktet. Feil i utbetalinger over +/- 100 kroner per måned skal regnes som vesentlig feil.
- Utbetaling av nye alderspensjoner, uførepensjoner og etterlattepensjoner skal skje fra første måned etter lønnsopphør etter at nødvendig dokumentasjon foreligger.

2. SPK skal fastsette og kreve inn rett premie til rett tid.

- Premien skal være minst 98% korrekt i henhold til mottatt grunnlag og forutsetninger i premieberegningen.
- Faktura skal effektueres i henhold til avtalt fakturadato med virksomhetene.

3. SPK skal sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemsvirksomhetenes og medlemmenes behov.

- Medlemsvirksomhetenes og medlemmenes tilfredshet skal være like god som forrige år.
- Selvbetjeningsgraden for medlemsvirksomheter og medlemmer (saker som løses via SPKs hjemmesider) skal være minst 85 %.

4. SPK skal sørge for effektiv drift.

- Pensjonsrelaterte administrasjonskostnader i prosent av forsikringstekniske avsetninger skal være 0,09 %.
- Enhetskostnaden per medlem skal være 449 kroner.

5. SPK skal sørge for god gjennomføring av reformer.

Når det gjelder god gjennomføring av reformer, omfatter dette arbeidet med administrative forbedringer til nye samordningsregler og ny offentlig tjenestepensjon i pensjonsprogrammet Pro 25, samt utvikling og implementering av modernisert premiesystem mot arbeidsgiverne, den såkalte «ansvarsreformen».

Fokus og utfordringer

2019 har vært et år preget av reformer. Utover arbeidet med nye samordningsregler, ny offentlig tjenestepensjon og modernisert premiemodell, har kommunereformen og samferdselsreformen sterkt påvirket vårt arbeid på arbeidsgiversiden gjennom restruktureringer og slutt-oppgjør. I tillegg har vi hatt høyt fokus på tilrettelegging for modernisert folkeregister, samt videreføring av vårt arbeid på personvern i alle våre arbeidsprosesser.

Våre forpliktelser i hverdagen forsvinner ikke selv om vi er i en reformtid. Årets hovedutfordring har derfor vært å sørge for den rette balansen mellom utvikling og daglig drift, slik at vi lykkes best mulig på begge områder. Utfordringen med å sikre effektiv drift i en tid med reformer, reflekteres tydelig i vårt risikobilde. Vi opplever usikkerhet knyttet til omfanget av reformarbeidet fremover både med hensyn til regelverksavklaringer, kompleksitet i løsningen og avhengigheter til andre samarbeidspartnere.

Samtidig er det utfordrende å sikre tilfredstillende informasjon til medlemmer og arbeidsgivere som følge av nytt regelverk. Videre medfører store endringer i produkt og kundemasse risiko for feil både i fakturering og budsjettering/prognostisering i statsbudsjettet. Erfaring gjennom året viser dessuten at det er krevende å sikre tilgang på tilstrekkelig og riktige utviklingsressurser til reformarbeidet.

I tillegg til risiko som følge av reformarbeidet, medfører også den nye personvernlovgivningen risiko for SPK. Dette er et krevende regelverk, og vi risikerer at vi ikke kommer helt i mål med egne tiltak innen oppsatte frister. Forsinket implementering av personverntiltak hos våre nærmeste samarbeidspartnere, NAV og Skatteetaten, kan også påvirke driften negativt. Mange manuelle beregningsprosesser kan for øvrig medføre risiko for at vi beregner feil avkastning til fristilte virksomheter i SPK-ordningen.

Gjennom regelmessige risikoanalyser, tett oppfølging og risikoreduserende tiltak, har SPKs totale risikobilde likevel holdt seg stabilt gjennom året. Se nærmere omtale av de risikoreduserende tiltakene under omtalen av aktiviteter på det enkelte målområde.

MÅL 1: Rett pensjon til rett tid

I 2019 ble det totalt utbetalt 29,1 milliarder kroner i pensjoner fra ordningene som administreres av SPK. Dette er økning på 1,2 milliarder kroner fra 2018, tilsvarende 4,3 %. Økningen skyldes i hovedsak økningen i folketrygdens grunnbeløp på 3,07 %, samt en økning i antall pensjonister gjennom året på 2,7 %.

Se figur: Utvikling i pensjonsutbetalinger og antall pensjonister

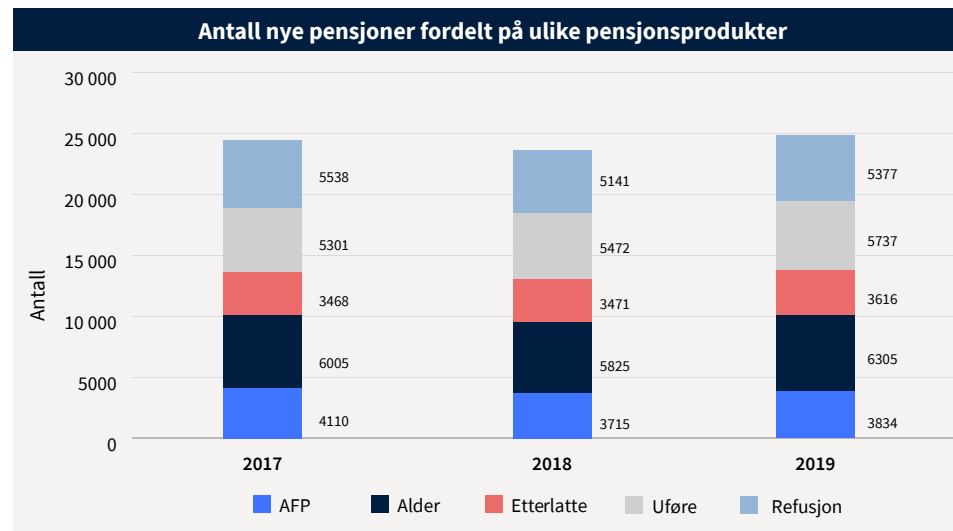
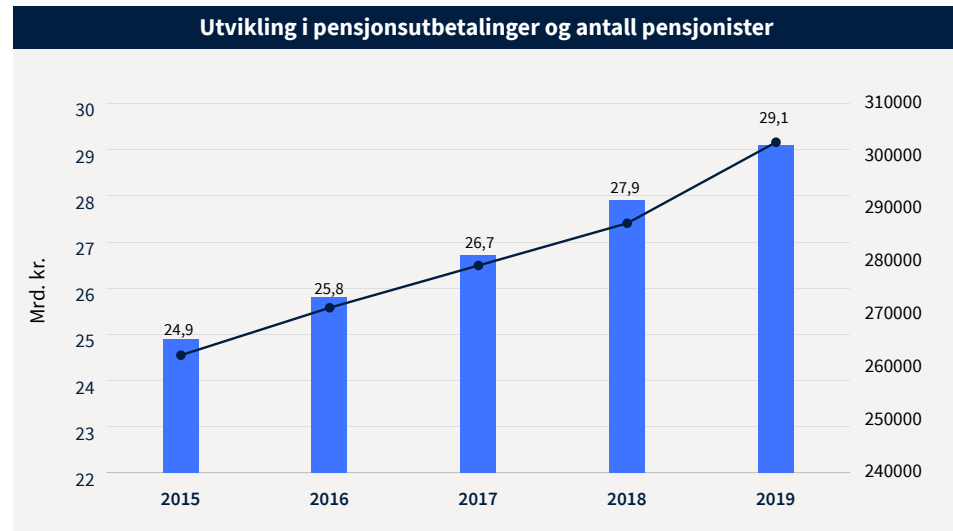
Pensjonsproduksjonen har forløpt jevnt og stabilt gjennom året uten vesentlige hendelser, og antall nye og endrede pensjoner har i tråd med bestandsveksten vist en svak økning.

Vi har sesongvariasjoner i uttaket av alderspensjon og AFP, og som tidligere år hadde vi en topp i sommer. Produksjonen preges også av den årlige G-reguleringen og de årlige etteroppgjørene for henholdsvis uførepensjon og AFP. I tråd med utviklingen tidligere år, håndterer vi stadig mer av arbeidet maskinelt og automatisk, og etteroppjørperiodene avsluttes raskere.

Se figur: Antall nye pensjoner fordelt på ulike pensjonsprodukter

Aktiviteter

I de senere år har vi hatt et kontinuerlig fokus på forbedring og effektivisering innen pensjoneringsområdet. Fordi endringene i pensjonsregelverket ennå ikke har slått inn i saksbehandlingen, har SPK utnyttet muligheten til å videreføre det kontinuerlige forbedringsarbeidet også i 2019. Dette på tross av at et stadig større antall saksbehandlere, fageksperter og ledere innenfor pensjonering har deltatt i reformarbeidet i Pro 25. Siden vi reorganiserte saksbehandlerapparatet fra kundesegment til ytelse ved forrige årsskifte, har det også vært en sentral aktivitet å følge opp den nye organiseringen for å sikre at den setter seg og gir de ønskede resultater.

Resultater

Selv om pensjonsberegningen har betydelig maskinell støtte, samt at en økende andel av beregningene er helautomatiserte, kreves det fortsatt mye manuelt arbeid. Med noen veldig få unntak, ble likevel alle nye pensjoner også i 2019 utbetalt i henhold til utbetalingsgarantien. I de få tilfellene der det var brudd, skyldtes det svikt i den manuelle oppfølgingen.

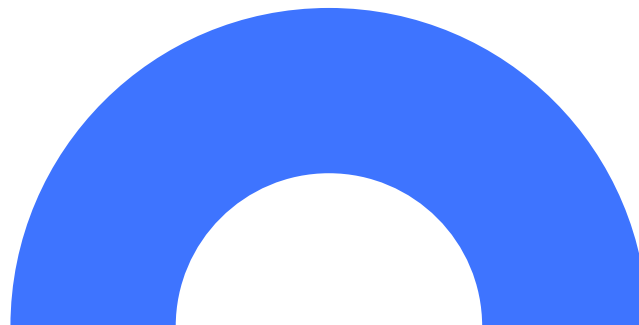
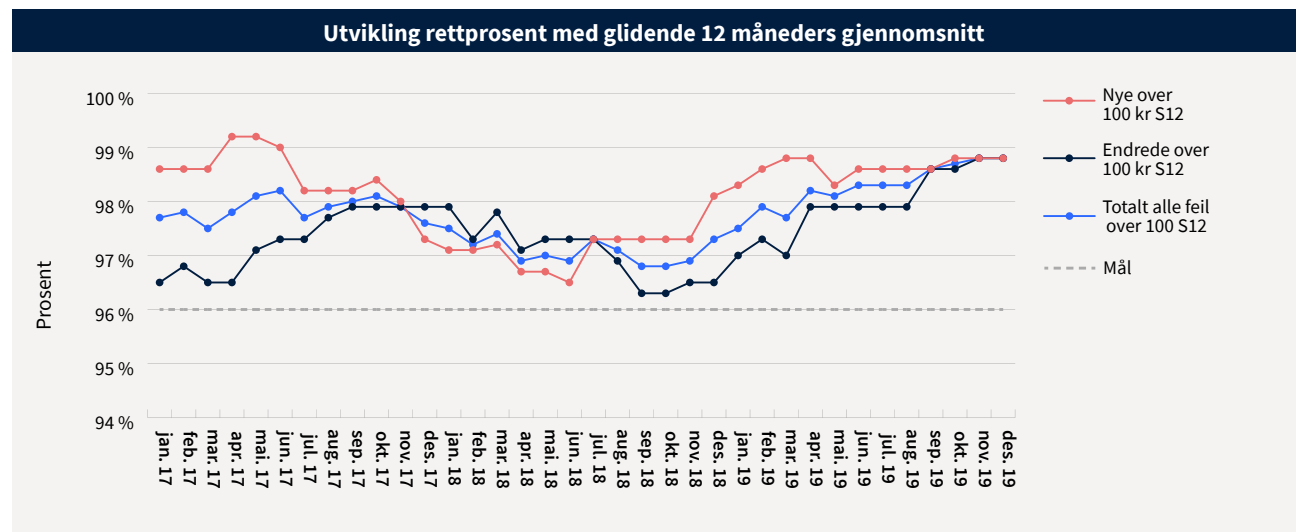
Når det gjelder kvaliteten på pensjonsberegningen, viste den månedlige stikkprøvekontrollen at SPK i 2019 oppnådde sitt høyeste resultat noensinne. Samlet for nye og endrede pensjoner var resultatet 98,8 %, opp fra 97,3 % i 2018. Ser vi på nye og endrede pensjoner hver for seg, var resultatene i 2019/2018 henholdsvis 98,8 %/98,1 %, og 98,5 %/96,5 %.

Se figur: Utvikling rettprosent med glidende 12 måneders gjennomsnitt

Denne gode kvalitetsforbedringen skyldtes flere forhold. Det er grunn til å tro at reorganiseringen av saksbehandlingen har betydd mye. Den nye organiseringen tillater en fokusering og spesialisering knyttet til den ytelsen som skal beregnes. Samtidig har en stadig økende automatiseringsgrad og feilretting i systemene selvfølgelig bidratt. Innenfor saksbehandlingen, der de siste reformene foreløpig ikke har slått inn, har 2019 dessuten vært nok et år med stabile og kjente pensjonsregler.

Som tidligere år, er det for øvrig svært få som klager på SPKs pensjonsvedtak, altså pensjonen SPK fastsetter. Målt opp mot om lag 200 000 årlige vedtak, utgjorde saker til Trygderetten under én promille. De fleste sakene gjelder tilbakekreving av for mye utbetalt pensjon. Stort sett har Trygderetten gitt SPK medhold. I tråd med tidligere år, har andelen helt eller delvis omgjorte saker ligget stabilt på vel 10 %.

I påvente av at det nye pensjonsregelverket skal treffe saksbehandlingen, har 2019 dermed vært et særdeles godt år innen pensjonering, med rekordhøy kvalitet i utbetalingen.

MÅL 2: Rett premie til rett tid

Oppptjente pensjonsrettigheter (premiereserven) som administreres av SPK økte med 20 milliarder kroner, tilsvarende 3,6 %, til 570 milliarder kroner per 31.12.2019.

Reserven for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) utgjør 8 milliarder kroner av totalen. Som følge av lavere G-regulering, er økningen noe lavere enn i 2018.

Se figur: Utvikling i total premiereserve som administreres av SPK

Premiereserven er nåverdien av opparbeidede pensjonsrettigheter for aktive og pensjoner under utbetaling. I SPK-ordningen er ca. 83 % av premiereserven knyttet opp til alderspensjoner, 12 % til etterlattepensjoner og 5 % til uførepensjoner.

Se figur: Premiereserven fordelt pr dekning

Når det gjelder den totale medlemsmassen, fortsetter den svake veksten på omtrent 1 % per år. Tilsvarende fortsetter utviklingen i antall pensjonister og oppsatte. For yrkesaktive derimot, har trenden snudd, med en nedgang på 2 % i 2019.

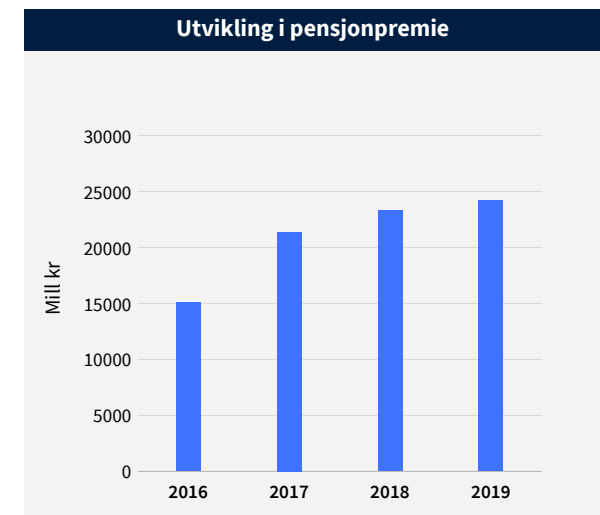
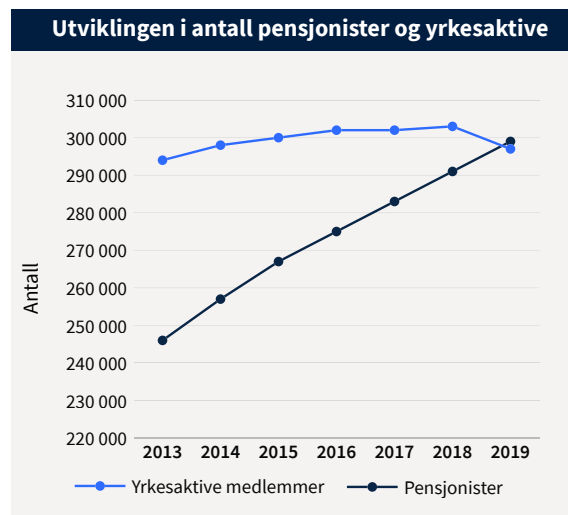
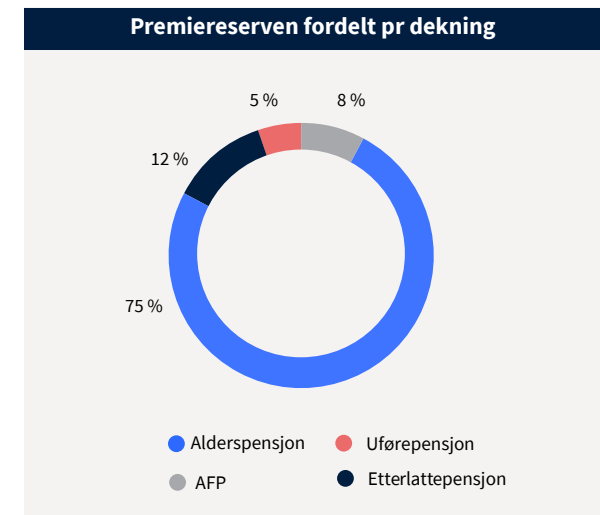
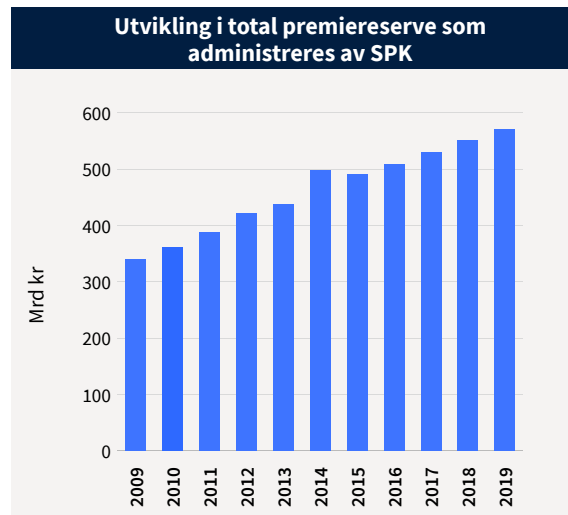
Dette skyldes trolig samferdselsreformen og den påfølgende utmeldingen av fristilte virksomheter. Totalt sett har dette medført at vi ved utgangen av 2019 før første gang har flere pensjonister enn premiebetalende yrkesaktive i ordningene som SPK administrerer.

Se figur: Utviklingen i antall pensjonister og yrkesaktive

Totalt ble medlemsvirksomhetene som administreres av SPK fakturert for 24,5 milliarder kroner i premie. Dette er en økning på 1,2 mrd kroner fra 2018, tilsvarende 5,2 %.

Økningen skyldes i stort utviklingen i lønn og folketrygdens grunnbeløp (G), samt at noen flere virksomheter er ansvarliggjort for sine premiekostnader.

Se figur: Utvikling i pensjonpremie

Medlemsvirksomhetene i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA), samt fristilte statlige virksomheter som er organisert som AS/ASA, samt enkelte andre virksomheter i SPK-ordningen, har en premiemodell der de blir tilført en fondsbasert avkastning på pensjonsmidlene.

For POA skjer dette gjennom aktiv forvaltning av midlene i den fonderte ordningen, mens det for virksomhetene i SPK-ordningen skjer en avkastningsberegning basert på fiktive fond (FIK). I 2019 var totale midler til forvaltning ca. 58 milliarder kroner, fordelt med 47 milliarder på SPK-ordningens FIK-fond og 11 milliarder på POA.

Når det gjelder SPK-ordningens FIK-fond, er avkastning for 2019 prognostisert til 1,6 %, en økning på 0,1 %-poeng fra 2018, mens avkastningen for POA ble på hele 6,5 %, en økning på 4,5 %-poeng fra 2018. Årsaken til at FIK-fondene har en lavere avkastning enn POA, skyldes at FIK-fondene i hovedsak kun omfatter statsobligasjoner, mens POA har en bredere investeringsprofil med blant annet både aksjer og eiendom.

Se figur: Avkastning på pensjonsmidler – utvikling siste 10 år

Ved beregning av den årlige premien, legges det til grunn en «beregningsrente» på 3%. I 2019 ligger avkastningen for SPKs FIK-fond 1,4% under denne beregningsrenten. For de rundt 80 medlemsvirksomhetene som har FIK-fond, utgjør dette en samlet premieeffekt på nesten 700 millioner.

Aktiviteter

I tillegg til den daglige produksjonen av tjenester til medlemsvirksomhetene, har hovedfokuset på premiesiden i 2019 vært arbeidet med modernisert premiemodell, tilrettelegging for fakturering i henhold til ny offentlig tjenstepensjon, samt utvikling av nytt premie- og reservesystem i pensjonsprogrammet Pro 25 (Prosjekt Presis).

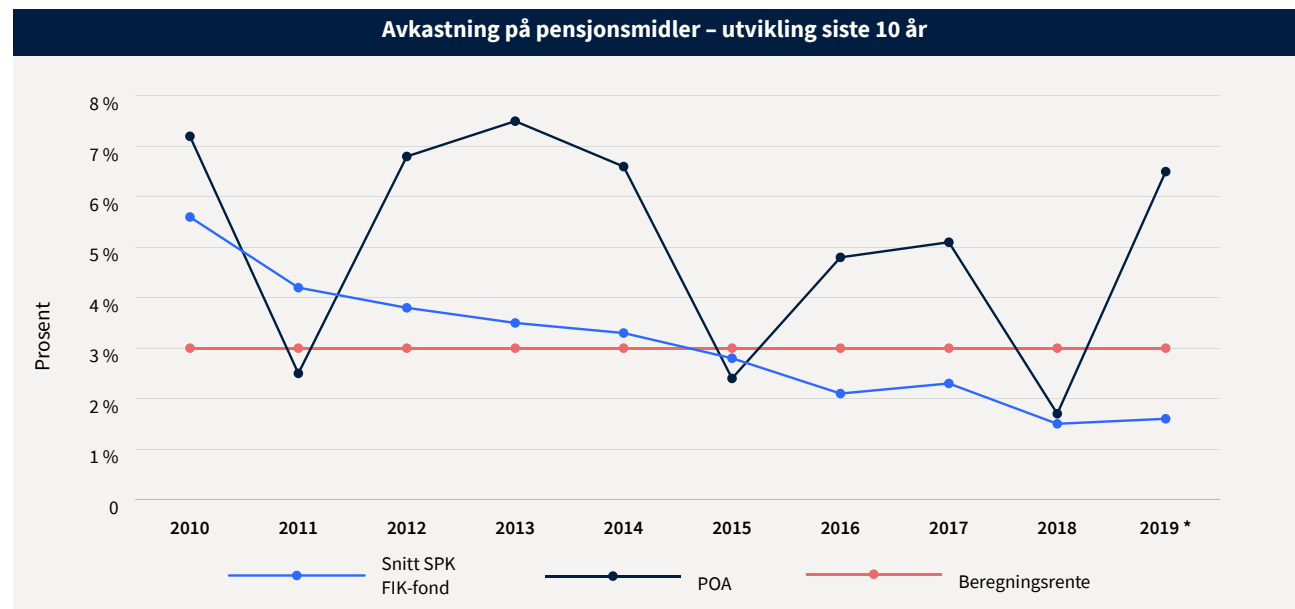
Formålet med modernisert premiemodell er at virksomhetene i større grad skal gjøres ansvarlige for sine pensjonskostnader. Arbeidet omfatter vurdering av fremtidige premiemodeller som skal benyttes for de forskjellige medlemsvirksomhetene i SPK, og sees opp mot modeller som brukes hos andre pensjonsleverandører.

Videre er arbeidet med modernisert premiesystem tett koordinert med innføringen av fakturering for ny offentlig tjenstepensjon, samt utviklingen av nytt premie- og reservesystem. Dette har vært et langsiktig arbeid i god dialog med ASD. Fremdriften i 2019 har gitt et godt grunnlag for å kunne ta nødvendige beslutninger, slik at vi kan begynne implementering innen 2021.

Samferdselsreformen medførte videre en vesentlig økning i antall frittstående virksomheter som meldte seg ut av SPK. Dette arbeidet krever både omfattende beregninger og kundedialog.

Totalt ble det netto innbetalt 1,5 milliarder kroner i engangsoppgjør og sluttoppgjør, inklusive avregninger i årets premie.

I tillegg til økningen i utmeldinger, medførte sammenlåingen av kommuner og fylkeskommuner at SPK måtte gjennomføre endringer i sine data, samt tilpasse beregninger og prosesser for å sikre en god håndtering av sammenlåingene.

* Prognose 2019 fra kontoutskrift 2017

På kapitalforvaltningssiden arbeidet vi i 2019 spesielt med tilpasninger som følge av nytt regelverk knyttet til verdipapirhandel og pensjonsforetak, profesjonalisering av den finansielle risikostyringen, og forslag til ny modernisert avkastningsmodell for SPK-ordningen i lys av driftsrisikoen i dagens modell.

Resultater

Målinger av kvaliteten på SPKs premieberegninger, viser at det i 2019 ikke har vært avvik mellom mottatt underlag til premieberegningen og det SPK har fakturert til virksomhetene. Videre er all fakturering gjennomført i henhold til avtalt faktureringsdato.

Sett sammen med gjennomførte aktiviteter på modernisert premiemodell, tilrettelegging for fakturering i henhold til ny offentlig tjenstepensjon, samt utvikling av nytt premie- og reservesystem i pensjonsprogrammet Pro 25

(prosjekt Presis), har SPK levert fullt ut i henhold til ASDs mål- og leveransekrav på premieområdet i 2019.

MÅL 3: Tjenester og informasjon tilpasset medlemsvirksomhetenes og medlemmenes behov

Antall besvarte henvendelser til kundesenteret økte med hele 8% i 2019. Vi antar at dette er et resultat av at reglene for ny offentlig tjenstepensjon ble vedtatt i løpet av året.

Se figur: Utvikling i totale henvendelser til kundesenteret

Chat, som er en effektiv kanal hvor vi kan håndtere flere henvendelser samtidig, hadde den desidert største økningen, med hele 39%. Som følge av henvendelser om beregning av pensjonsprognoser i henhold til nytt regelverk, økte antall e-poster med 13%, mens antall telefonhenvendelser holdt seg stabilt.

Se figur: Utvikling i fordelingen av henvendelser på kundesenterets tre kanaler

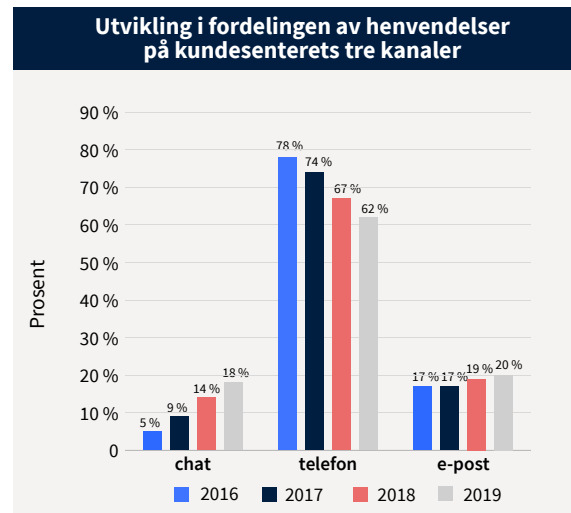
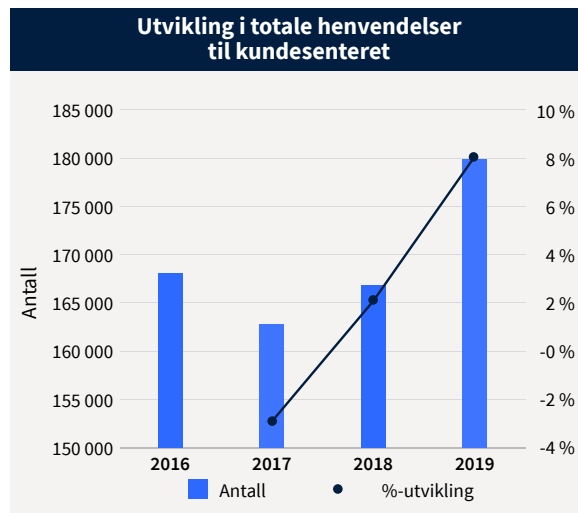
Besøk på våre nettsider spk.no økte 4-5 ganger mer enn på kundesenteret. Et økt antall informasjonsutsendelser, samt introduksjonen av en enkel pensjonskalkulator for ny offentlig tjenstepensjon, var hovedårsak til denne økningen.

På våre åpne sider fikk vi over 1,6 millioner besøk, tilsvarende en økning på 33% fra 2018, mens innloggede sider for medlemmer, Min side, viste en økning på hele 40%.

Se figur: Utvikling i besøk på spk.no

Også for medlemsvirksomhetene har det vært et stort behov for informasjon knyttet til nytt regelverk, i tillegg til at forberedelser til kommunereformen har medført økt dialog.

For øvrig har vi hatt et stabilt aktivitetsnivå med hensyn til møter, seminarer og kurs overfor virksomhetene.

Aktiviteter

Forberedelser til ny offentlig tjenstepensjon har naturlig nok vært hovedfokus for arbeidet mot medlemmer og medlemsvirksomheter i 2019. Vi har derfor brukt mye ressurser på å informere om endringene og hva det betyr.

For å sikre helhetlig og koordinert informasjon, er det blant annet etablert en felles kommunikasjonsplan på tvers av alle våre kanaler. Samtidig ser vi at kompleksitet i de mottatte henvendelsene øker, noe som stiller høyere krav til kompetansenivået til de som skal betjene kunder og medlemmer.

SPKs ambisjon er at hovedvekten av våre medlemmer skal finne den informasjonen de trenger, når de trenger den – og at de skal kunne betjene seg selv. For å nå ambisjonen har vi i 2019 gjennomført flere aktiviteter for å øke vår innsikt om hva brukerne har behov for.

Til arbeidet har vi bl.a. tatt i bruk tjenstedesign som metodikk for å utvikle løsninger som møter brukernes behov, og vi har i større grad enn tidligere brukertestet både planlagte informasjonsaktiviteter og løsninger underveis.

Parallelt jobber vi med å videreutvikle vår interne kultur til å bli en brukerorientert kultur, der tilbakemeldinger fra kunder og medlemmer er viktige drivere for vårt kontinuerlige forbedrings- og utviklingsarbeid.

Resultater

Når det gjelder våre medlemsvirksomheter, viser brukerundersøkelser at 86 % av de spurte er tilfreds med SPK som pensjonsleverandør i 2019. Dette er en oppgang fra 79 % i 2018. På tross av noe lav svarprosent, tyder dette likevel på at kundene er godt fornøyd med våre tjenester og informasjon. Aalund bedriftspensjonsbarometer, en ekstern og uavhengig undersøkelse av leverandørene i det norske tjenstepensjonsmarkedet, understreker

dette. Her ligger SPK fortsatt i toppsjiktet. Resultatene viser at effektive selvbetjeningsløsninger og høy kompetanse blant medarbeidere har bidratt til å opprettholde en høy tilfredshet og godt omdømme i en tid med store endringer.

Brukerundersøkelsene viser videre at også medlemmene fortsatt er godt fornøyd med oss. I 2019 har vi en tilfredshetsgrad på 83 %, noe som er en marginal forbedring fra 2018. Resultatene er litt varierende ut fra hvilken pensjonsprosess de har vært gjennom. De medlemmer som har mottatt AFP er mest tilfreds, mens medlemmer som går fra aktiv til alderspensjon er noe mindre tilfreds.

Hovedårsaken til at medlemmer som går fra aktiv til pensjonist er noe mindre fornøyd, kan knyttes til at de opplever liten grad av informasjon fra søknad sendes, til vedtak finner sted. Dette er også en driver for henvendelser

til kundesenteret. Bedre prosesser her vil derfor kunne gi oss gevinster på flere områder.

Mer generelle tilbakemeldinger fra undersøkelsene tyder likevel på at vi har evnet å gi god informasjon og trygghet til medlemmene i en krevende reformtid. TNS Kantars årlige undersøkelse, som måler omdømme i befolkningen til virksomheter i offentlig sektor, bekrefter dette.

I årets undersøkelse har vi en forbedring sammenlignet med undersøkelsen i 2018. Blant 33 virksomheter er SPK blant topp ti i Norge; på åttende plass.

Se figur: Fig 3.4: Utvikling i kunde- og medlemstilfredshet

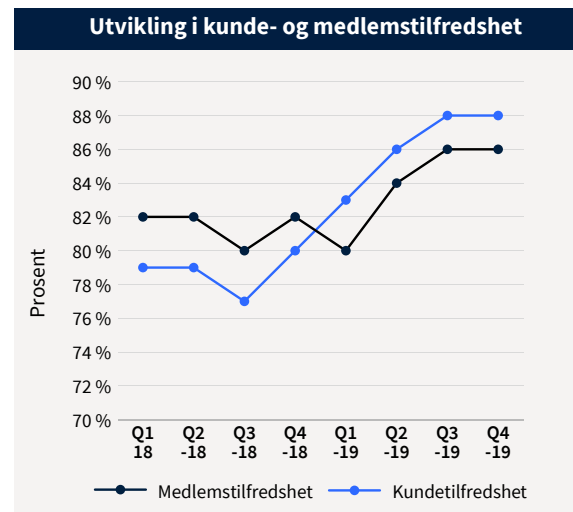
På tross av at ny offentlig tjenstepensjon har medført stor økning i antall henvendelser, samt kompleksiteten i disse, har vi i 2019 greid å opprettholde en selvbetjeningsgrad på hele 89 %.

Dette viser at vi lykkes i vårt arbeid for å gjøre det enklere å forholde seg til våre tjenester og informasjon, slik at medlemmer og kunder kan betjene seg selv. Det innebærer at SPK alt i alt også innfridde alle kvalitets- og leveransekrav på kunde- og medlemsbetjening i 2019 med god margin.

MÅL 4: God gjennomføring av reformer

Pensjonsprogrammet Pro 25 består av 2 faser. Fase 1 er administrative forberedelser til de nye samordningsreglene som skal tre i kraft fra og med 2021, mens fase 2 er administrative forberedelser til ny offentlig tjenstepensjon, der opptjeningsreglene allerede trer i kraft fra 2020.

Nye samordningsregler ble vedtatt i Stortinget i juni 2018, mens hovedtrekkene i det nye regelverket for offentlig

tjenestepensjon først ble vedtatt våren 2019. Sentrale deler av nytt regelverk, herunder ny AFP og opptjeningsregler for personer med særaldersgrense, er imidlertid fortsatt under utredning.

Nye samordningsregler (fase 1)

Fase 1 av Pro 25 omfatter følgende tre delprosjekter:

- Ny saksbehandlingsløsning for nye samordningsregler (prosjekt Proakt)
- Modernisert arbeidsflate (prosjekt Prima)
- Nytt premiesystem (prosjekt Presis)

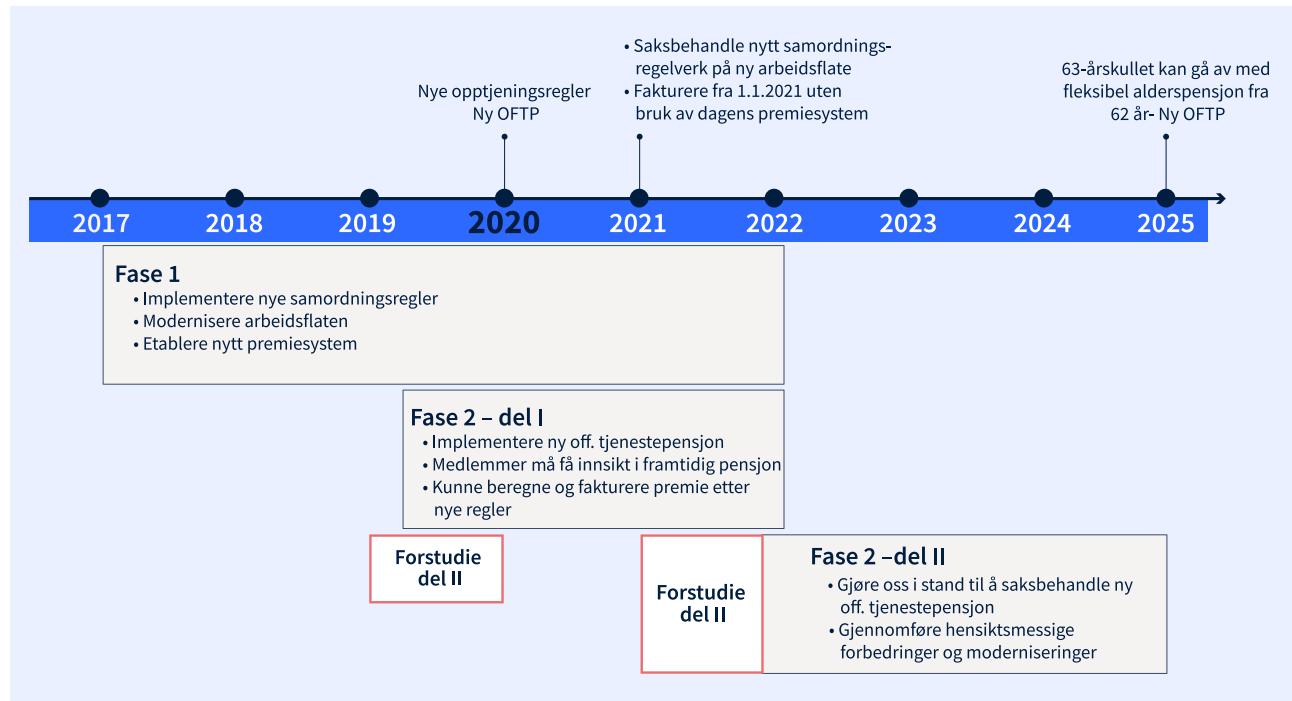
Arbeidet startet opp i 2017, og skal etter planen sluttføres i 2022.

Etter ekstern kvalitetssikring våren 2019, er totalt forventet prosjektkostnad for fase 1 estimert til 484 millioner i 2019-kroner. Per utgangen av året er akkumulerte prosjektkostnader så langt 162,7 millioner kroner, hvorav 98,3 millioner ble forbrukt i 2019.

Prosjektet er fortsatt under oppskalering, og forbruket i 2019 viste derfor en økning på hele 65% fra 2018, tilsvarende 38,8 millioner. Etter noen svingninger gjennom året er fremdriften nå i henhold til plan, og for fase 1 av programmet er vi nå i all hovedsak i rute til å nå de kritiske milepælene høsten 2020.

I henhold til tildelingsbrevet er det gjennomført en ekstern kvalitetssikring av fase 1. Den viste en økning i forventet total kostnad på om lag 11% (49 mill.) som følge av noe økt omfang og økte priser for innleie av konsulenter.

Samtidig viste kvalitetssikringen at usikkerheten for det gjestående arbeidet er redusert. I henhold til kvalitets-sikringen har programmet endret styringsrammer og revidert prosjektplanene for fase 1.

Her er en oversikt over aktiviteten i de ulike delprosjektene:

Prosjekt Proakt:

Hovedmålet er å utvikle saksbehandlingsløsning for nye samordningsregler som gjør oss i stand til å saksbehandle pensjoner med nye regler høsten 2020. I 2019 har prosjektet fått på plass betjeningsløsninger for nye samordningsregler både for interne og eksterne brukere. Prosjektet er i all hovedsak i rute med planlagte leveranser.

Prosjekt Prima:

Hovedmålet er å erstatte sentrale deler av arbeidsflaten i vårt saksbehandlersystem før levetiden for teknologien i gammel arbeidsflate går ut 1.1.2021. Omfanget av nødvendig funksjonalitet har økt i løpet av 2019, og prosjektet har derfor måttet prioriterer arbeidsflatene som prosjekt Proakt er avhengig av for å kunne saksbehandle pensjoner for nye samordningsregler.

Det økte omfanget i prosjektet vil medføre at en større andel av arbeidsflaten må leve videre uten support fra leverandør etter 1.1.2021. SPK vurderer dog risikoen knyttet til dette for å være forsvarlig.

Prosjekt Presis:

Hovedmålet er å erstatte dagens premiesystem og fakturere fra nytt system fra 2021. SPK sendte i november 2019 oppsigelse til leverandøren av det eksisterende premiesystemet med virkning fra 1.1.2021.

Etter noen utfordringer er utviklingsfarten i prosjektet nå stabilisert. Likevel er det fortsatt noe usikkerhet knyttet til om man rekker å bli ferdig med en akseptabel løsning til 2021. Risikoreducerende tiltak er derfor iverksatt, herunder vurdering av alternative løsninger for fakturering fra 2021 uten det eksisterende premiesystemet.

Ny offentlig tjenestepensjon (fase 2)

I henhold til tildelingsbrevet for 2019, skal SPK, på grunnlag av relevante lovvedtak, videreføre sine IKT-forberedelser slik at en ny offentlig tjenestepensjon kan settes i verk i tråd med Stortingets vedtak.

Etter at hovedtrekkene i regelverket for ny offentlig tjenestepensjon ble vedtatt våren 2019, satte SPK igang en forstudie for å se på ulike alternativer for gjennomføring av nødvendig systemutvikling. Utredningen er planlagt slutført våren 2020.

Fordi nye opptjeningsregler allerede trer i kraft fra 1.1.2020, igangsatte vi videre utviklingsarbeider knyttet til nye beregningsregler og minimumsløsninger for betjeningen av våre kunder og medlemmer. Som resultat har prosjektet i løpet av 2019 fått på plass beregningsstøtte for hovedtrekkene i det nye regelverket, samt sikret at vi ivaretar nye opptjeningsregler fra 1.1.2020.

Per utgangen av 2019 er akkumulerte prosjektkostnader så langt kun 7,8 millioner kroner, hvorav 7,3 millioner er forbrukt i 2019. Sett i lys av at fase 2 fortsatt er i en forprosjekteringsfase, foreligger det ennå ikke noe estimat for totalt forventede prosjektkostnader.

Når det gjelder planverket for fase 2, er det for øvrig i dialog med Finansdepartementet avklart at fase 2 vil følge et tilsvarende kvalitetssikringsregime som fase 1, og dermed unntas fra KS-ordningen.

Resultater

I 2019 har pensjonsprogrammet Pro 25 levert i henhold til plan, og den videre gjennomføringsplanen har som forutsatt gjennomgått omfattende kvalitetssikring. 2019 gir derfor et godt fundament for 2020, der fase I har flere kritiske milepæler.

MÅL 5: Effektiv drift

Å legge til rette for effektiv bruk av samfunnets ressurser er et sentralt mål for SPK. Gjennom prosessorientering og kontinuerlig forbedring av våre tjeneste- og leveranseprosesser, med blant annet tiltak for økt automatisering og selvbetjening, har vi over tid oppnådd en vesentlig produktivitetsutvikling på pensjon. Som resultat viste totale administrasjonskostnader per medlem, justert for lønns- og prisvekst, en nedgang på 30 % fra 2012 til 2017, tilsvarende en gjennomsnittlig årlig produktivitetsvekst på 6 %.

Aktiviteter

Erfaring viser dog at det er krevende å sikre effektiv drift i en tid med reformer. I 2019 har SPK tilsvarende opplevelser. Utviklingsfokus og -ressursbruk i stort ble rettet mot gjennomføring av reformene, med det resultat at kapasiteten til det kontinuerlige forbedringsarbeidet ute i enhetene ble vesentlig redusert.

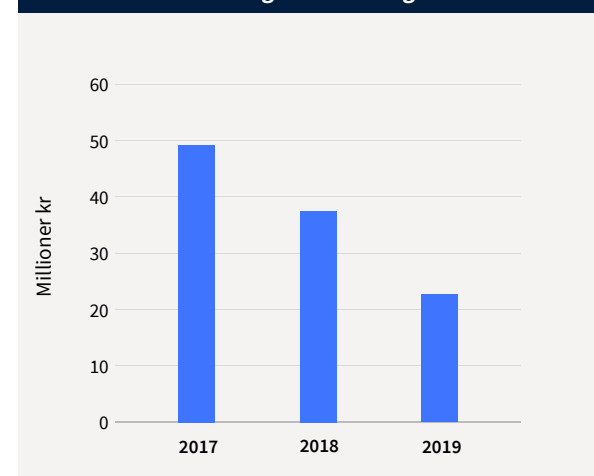
Unntaket er pensjoneringsområdet, der produksjonen også i 2019 har vært preget av stabile og kjente pensjonsregler. Her har det derfor fortsatt vært noe kapasitet til videre forbedringsarbeid. Ut fra målsetningen om ikke å øke antall årsverk innen pensjoning, selv om antall løpende pensjoner fortsetter å stige, har arbeidet blant annet vært rettet mot spesialisering i organisasjonen.

En tilleggseffekt av å innfri årsverksmålet, er at vi også har oppnådd gode resultater når det gjelder omfanget av avskrevne fordringer. En stadig kortere tid før saker blir behandlet har derfor medført en reduksjon i avskrivninger på 38 % fra 2018.

Se figur: Utvikling i avskrivninger

Det er mer enn det kontinuerlige forbedringsarbeidet i den daglige produksjonen som berøres i en reformperiode.

Utvikling i avskrivninger

For SPK har vi for eksempel fått merkostnader til håndtering av henvendelser fra kunder og medlemmer. For å begrense den negative kostnadsutviklingen som følge av dette, har det i 2019 vært en prioritert oppgave å legge til rette for økt selvbetjening på spk.no.

Ressursstyring og rekruttering av medarbeidere til reformarbeidet er også svært arbeidskrevende, og det er gjennom året lagt ned et betydelig arbeid for å sikre både hensiktsmessige rekrutteringsprosesser og innleieavtaler. For videre å kunne møte de økende forvaltningsoppgavene som følge av nyutviklede løsninger, arbeider vi løpende med effektivisering av vår IT-forvaltning.

Resultater

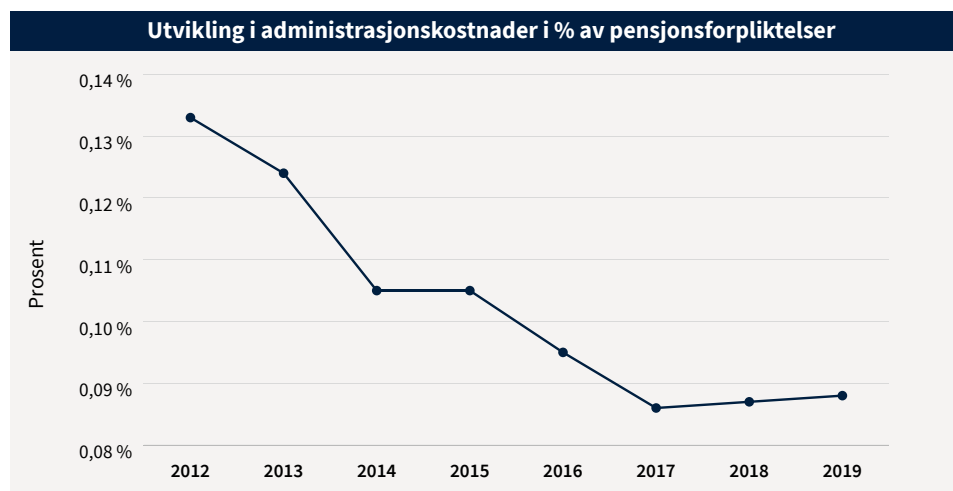
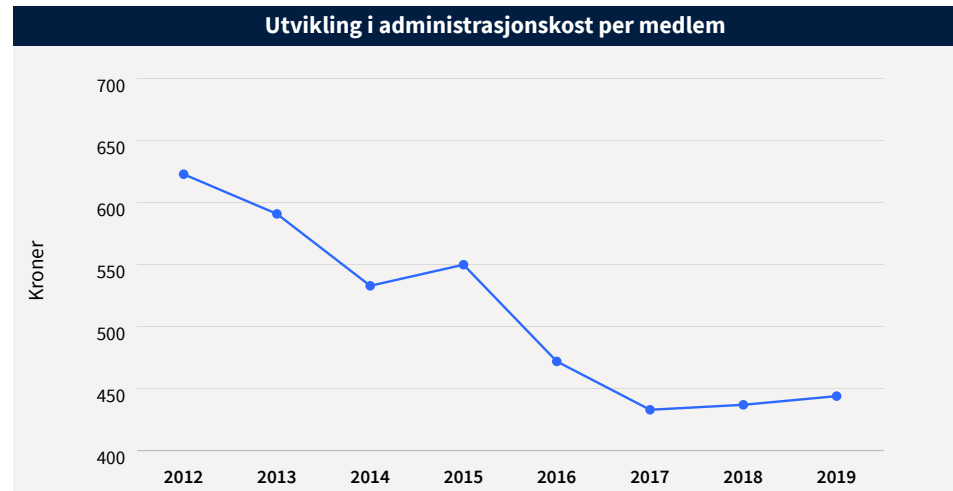
Sett i lys av utfordringen med å sikre effektiv drift i en tid med reformer, var den overordnede målsetningen for produktivetsarbeidet i 2019 å begrense en negativ utvikling i kostnadseffektiviteten til 2-3 %.

Som forventet, viser resultatene at produktivetsveksten har stoppet opp etter igangsetting av reformarbeidet. Gjennom målrettede tiltak for å begrense merkostnadene, samt at vi også i 2019 har hatt kapasitet til kontinuerlig forbedring innenfor pensjonsproduksjonen, har vi likevel greid å holde den negative utviklingen i kostnadseffektiviteten lavere enn forventet. Resultatet for 2019 viser derfor en administrasjonskost per medlem på 444 kroner, tilsvarende en kpi-justert økning fra 2018 på kun 1,6 %, noe bedre enn måltallet. Kostnadsøkningen fra 2018 er primært relatert til kunde- og medlemsbetjening, samt IT-forvaltning.

Se figur: Utvikling i administrasjonskost per medlem

Når det gjelder administrasjonskostnader i % av pensjonsforpliktelser, ble resultatet også der noe bedre enn forventet med 0,088% i forhold til måltallet på 0,09%.

Se figur: Utvikling i administrasjonskostnader i % av pensjonsforpliktelser

Redegjørelse for personskade

Totalt saksvolum var i stort stabilt på personskade i 2019, og alle mål- og leveransekrav er innfridd.

Mål- og leveransekrav

Som det fremgår av tabellen i kapittel 3.2, er det for 2019 fastsatt følgende mål for SPKs forvaltning av personskadeordningene:

1. SPK skal utbetale ytelse til rett tid

- 85 % av forsikringssakene under yrkesskade-forsikringen skal utbetales innen fire uker etter at nødvendig dokumentasjon er mottatt
- Utbetaling av gruppelivserstatning skal skje innen syv virkedager etter at nødvendig dokumentasjon foreligger

2. SPK skal sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemmenes behov

- Medlemmenes tilfredshet skal være like god som forrige år

3. SPK skal sørge for effektiv drift

- Enhetskostnaden per forsikringsvedtak skal være 28.500 kroner

Fokus og utfordringer

I de tilfeller der det tas ut stevning mot staten ved SPK i personskadesaker, håndterer SPK flere av sakene på vegne av Regjeringsadvokaten. Som følge av en økning i

slike saker i 2019, har vi i løpet av året opplevd utfordringer med å sikre tilstrekkelig saksbehandlingskapasitet på personskade. Permisjoner og rekrutteringsprosesser som har trukket ut i tid, har forsterket problemstillingen.

I tråd med SPKs ambisjon om økt brukerorientering, har det også vært et mål å få økt innsikt i medlemmenes tilfredshet med våre tjenester og informasjon innenfor personskade.

MÅL 1: Ytelse til rett tid

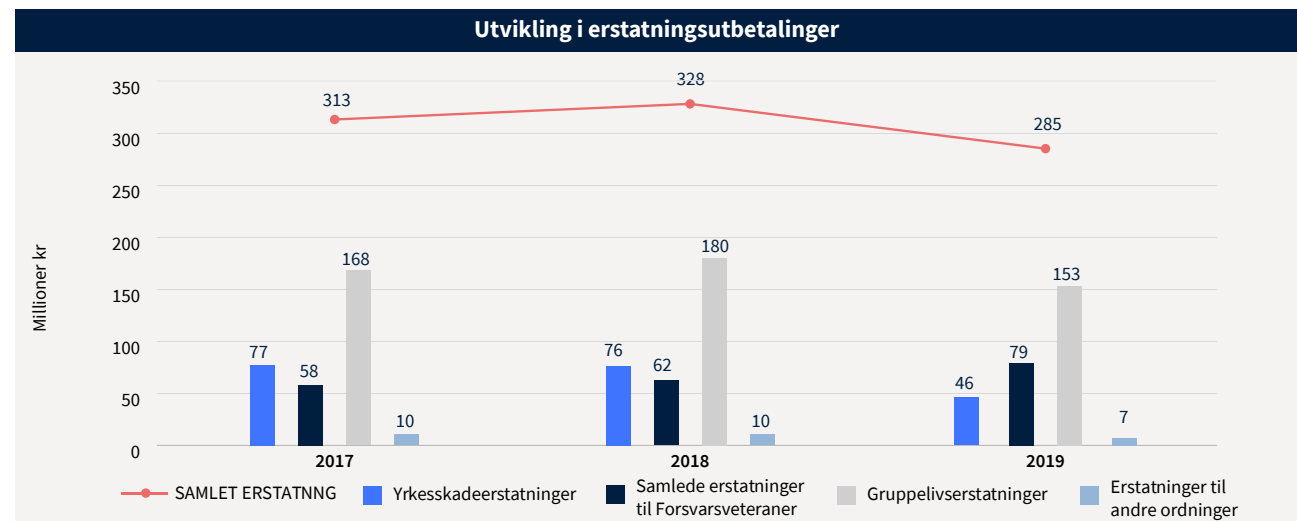
I 2019 utbetalte SPK totalt 285 millioner kroner i erstatninger, en reduksjon på 13 % fra 2018. Utbetalingene fordelte seg med 153 millioner kroner på gruppeliv

(53 %), 46 millioner kroner på yrkesskade (16 %) og 79 millioner kroner på erstatninger til Forsvaret (28 %).

Se figur: Utvikling i erstatningsutbetalinger

Når det gjelder gruppeliv og yrkesskade, betalte SPKs kunder samtidig inn totalt 215 millioner kroner i premie i 2019. En reduksjon på 18 millioner kroner fra 2018, tilsvarende 8,7 %.

Siden utbetalte erstatninger i 2019 var på 199 millioner kroner, ble det dermed innbetalt 16 millioner kroner mer i premie på yrkesskade og gruppeliv, enn det ble utbetalt i erstatninger. I 2018 var forholdet motsatt. Da var erstatningene 23 millioner høyere enn premieinnbetalingene.

I tråd med utviklingen i utbetalte erstatninger, var det en nedgang i antall innmeldte personskadesaker på omtrent 8 % i 2019. Utviklingen over flere år viser at antall nye yrkesskade- og gruppelivssaker holder seg relativt stabilt, mens erstatningssaker for Forsvaret viser en jevn nedgang som følge av at kompensasjonsordningen for veteraner fra internasjonale operasjoner nå har vært i kraft i ni år.

Se figur: Utvikling i antall innmeldte saker

Aktiviteter

For å sikre tilstrekkelig kapasitet til å kunne håndtere stevninger for Regjeringsadvokaten, i tillegg til den løpende saksbehandlingen på personskade, har hovedaktiviteten i 2019 vært rekruttering. Videre har vi gjennomført tiltak for å bedre fordelingen av saker mellom medarbeiderne.

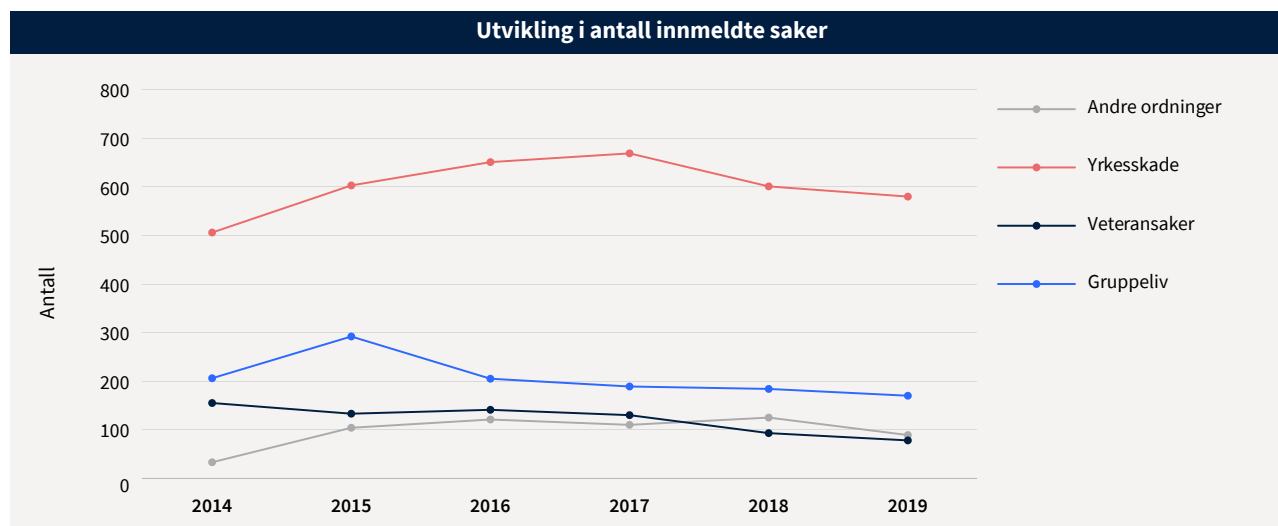
Resultater

Med en resultatoppgjørelse på 99,6 %, innfridde vi målet om å utbetale alle gruppelivssaker innen syv virkedager. Tilsvarende ble målet om å utbetale 85 % av alle yrkesskadesaker innen fire uker innfridd, der resultatet på 83 % utgjør en resultatoppgjørelse 97,6 %.

MÅL 2: Tjenester og informasjon tilpasset medlemmers behov

Avgjørelsene vi treffer i erstatningssaker skal være riktige og rettfærdige, og saksbehandlingen skal skje uten ugrunnet opphold. En personskadesak krever som oftest omfattende dokumentasjon og vurdering av medisinske konsekvenser, og tar tid. Det kan derfor være utfordrende å innfri den skadelidtes forventninger til både behandlingstid og erstatningsnivå.

For å få økt brukerinnsikt på personskade, har vi i løpet av 2019 startet opp med tilfredshetsmålinger tilsvarende målingene vi foretar på pensjon og lån. For å skaffe oss

ytterligere innsikt, har vi gjennomført dybdeintervjuer med enkelte utvalgte medlemmer. I tillegg har vi gjennomført konkrete forbedringstiltak når det gjelder kommunikasjon både via kundesenteret og per brev.

Mål 4: Sørg for effektiv drift

For å sikre økt fokus på produktivitet utvikling, ble resultatindikatorer i form av enhetskostnader etablert i løpet av 2019. For produktområder med store volum/mange enheter, som pensjon og lån, ser dette så langt ut til å fungere godt.

For personskade derimot, utgjør produksjonsvolumet i form av antall forsikringsvedtak, et relativt lite antall enheter. Enhetskostnaden på personskade, slik den er

definert i dag, blir derfor ekstremt følsom for endringer i både antall enheter og kostnadsfordelinger fra for eksempel kundebehandling og IT. SPK trenger derfor lenger tid til evaluering og justering av enhetskostnaden på personskade før indikatoren kan brukes i den løpende produktivitetsoppfølgingen.

Sett i lys av at antall stevningssaker vi håndterer for Regjeringsadvokaten gikk opp i 2019, mens antall personskadesaker gikk noe ned, er trolig det totale saksvolumet på personskade tilnærmet konstant i forhold til 2018. Kostnader som kan relateres direkte til håndtering av personskadesaker, som for eksempel personalkostnader, er også uendret fra 2018. Dette indikerer en stabil produktivitet på området.

Redegjørelse for lån

SPK hadde i 2019 en økning i lånesøknader på hele 82 %. På tross av den enorme søknadsmassen, greide vi å innfri målet på 14 dagers behandlingstid innen utgangen av året.

Mål- og leveransekrav

SPKs skal forvalte låneordningen effektivt og profesjonelt. Med referanse til tabellen i kapittel 3.2, er målene i tildelingsbrevet for 2019 som følger:

1. SPK skal utbetale ytelse til rett tid

- Alle søknader om nye boliglån og refinansiering skal behandles innen 14 dager

2. SPK skal sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemmenes behov

- Medlemmes tilfredshet skal være like god som forrige år

3. SPK skal sørge for effektiv drift

- Enhetskostnaden per løpende boliglån skal være 645 kroner

Fokus og utfordringer

Markedet for boliglån er svært effektivt og preget av høy konkurranse. Små endringer i betingelser gir derfor raskt endring i etterspørselen. Gjennom hele 2019 har lånerenten i SPK ligget godt under markedsrenten, og antall lånesøknader økte vesentlig i forhold til 2018.

SPKs produksjonsapparat er ikke dimensjonert for å

håndtere store endringer i etterspørselen. Hovedfokuset gjennom året har derfor vært å iverksette og følge opp tiltak for å håndtere økningen av søknader i forhold til fastsatte mål.

Som følge av at dagens lånesystem bygger på gammel teknologi med en begrenset levetid, opplever vi videre en økende driftsrisiko. Erfaringer gjennom året viser at det har blitt vanskeligere å få tilstrekkelig vedlikehold og støtte fra leverandør, slik at tiltak er nødvendig på både kort og lang sikt.

MÅL 1: Ytelse til rett tid

Per utgangen av 2019 var låneporteføljen på totalt 45,7 milliarder kroner, en økning på 3,0 milliarder fra 2018, som tilsvarer 7,1 %.

Se figur: *Utvikling i utlånsvolum og antall lånekunder*

Samtidig ser vi en relativt stor bevegelse i kundemassen. Vi fikk 12,5 % nye lånekunder, samtidig som 12 % av eksisterende kunder forlot oss. Netto antall lånekunder økte derfor kun med 0,5 %. Når lånekunder forlater oss, skyldes det enten at de flytter til en annen bank, eller at lånet er nedbetalt.

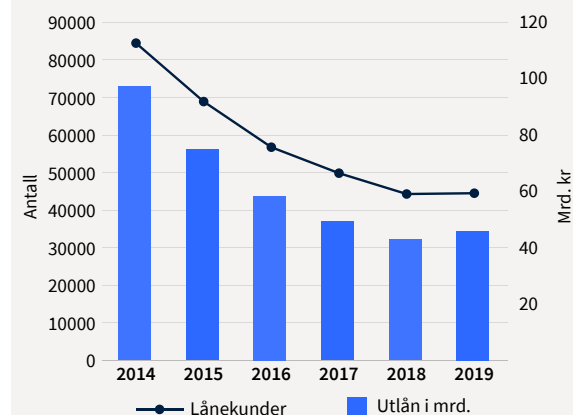
Når det gjelder antall lånesøknader, var økningen på hele 82 % fra 2018. 93 % av søknadene var relatert til refinansiering.

Se figur: *Utvikling i lånesøknader*

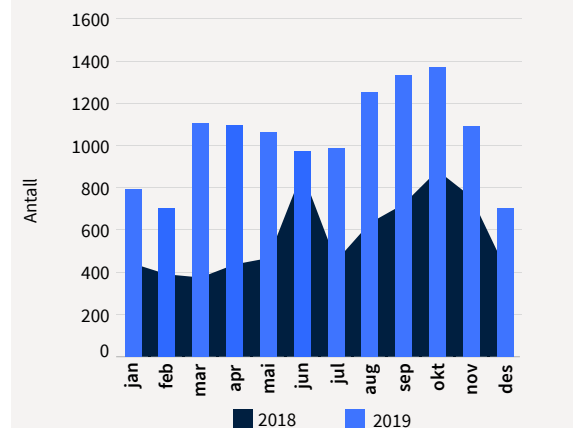
Aktiviteter

Som følge av den store pågangen av lånesøknader, har hovedoppgaven i 2019 vært å øke behandlingsskapiteten slik at vi kan innfri fastsatte krav til behandlingstid. Fordi

Utvikling i utlånsvolum og antall lånekunder

Utvikling i lånesøknader

søknadsvolumet kan variere sterkt fra år til år som følge av sterk priskonkurranse, ble det inngått en avtale med Lindorff om fleksibel bistand på saksbehandling. I tillegg rekrutterte vi to nye årsverk i lånevdelingen. Når det gjelder økt driftsrisiko på lånesystemet, har vi satt i gang tiltak i form av en grundig risikoanalyse av systemet, samt tettere oppfølging av dagens leverandøravtale.

Resultat

Lån til nye boliger blir naturligvis prioritert i vår låneproduksjon, og behandlingstiden for nye lån var derfor godt innenfor målet på 14 dager.

I lys av den store søknadsinngangen var det derimot svært krevende å innfri målet for behandlingstid på refinansiering. Gjennomsnittlig behandlingstid gjennom året var derfor hele 32 dager, men tett oppfølging og effektive tiltak tok behandlingstiden ned til 11 dager innen utgangen av året.

Se figur: Utvikling i behandlingstid gjennom 2019

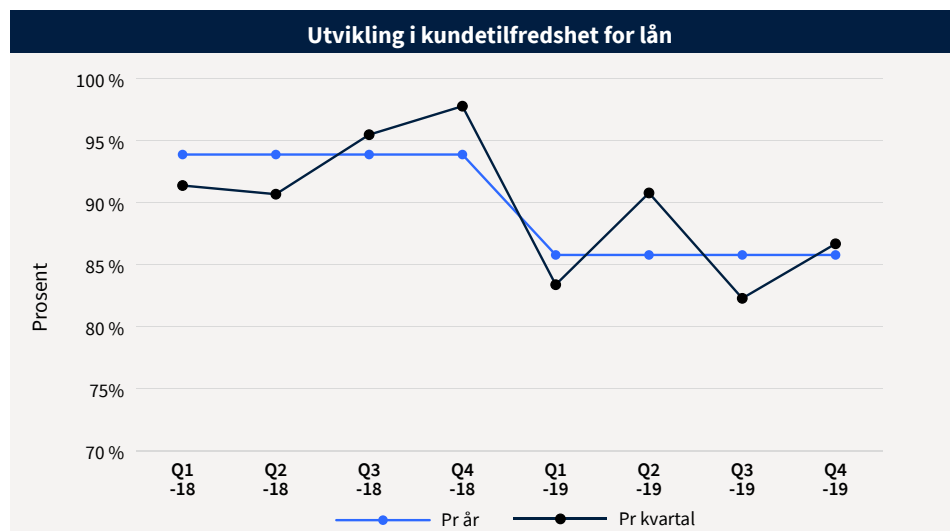
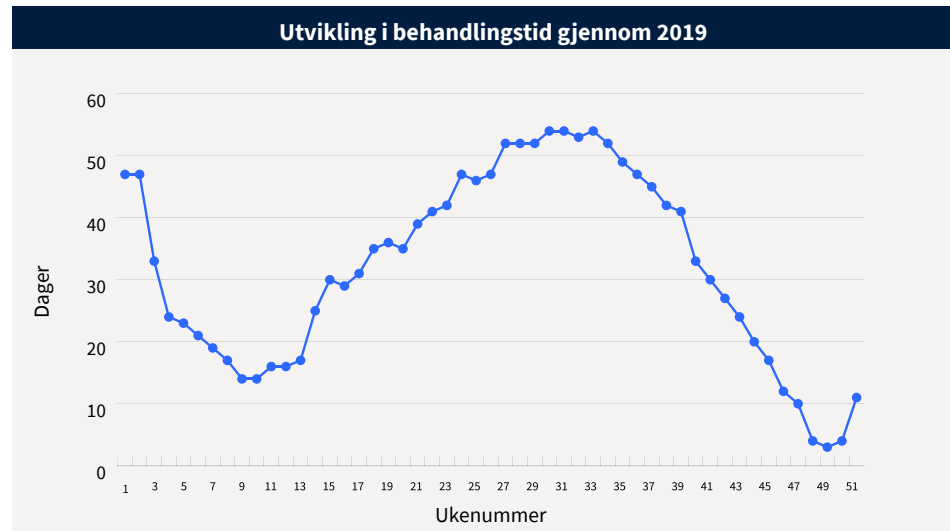
MÅL 2: Tjenester og informasjon tilpasset medlemmers behov

Parallelt med økningen i antall lånesøknader, økte også behovet for informasjon knyttet til boliglånsordningen i 2019. Som følge av gode selvbetjeningsløsninger, kunne hele 93 % av søkerne benytte spk.no til dette.

Den store bruken av spk.no, bidro trolig til at antall henvendelser til kundesenteret kun økte med 24 %. De fleste henvendte seg til oss via chat og e-post. Bruken av chat økte mest, tilsvarende det vi opplever på pensjon.

Generelt er våre lånekunder svært fornøyd med oss. Ikke uventet medførte den økte behandlingstiden en svak nedgang i kundetilfredsheten i 2019, men nivået er fortsatt svært høyt.

Se figur: Utvikling i kundetilfredshet for lån

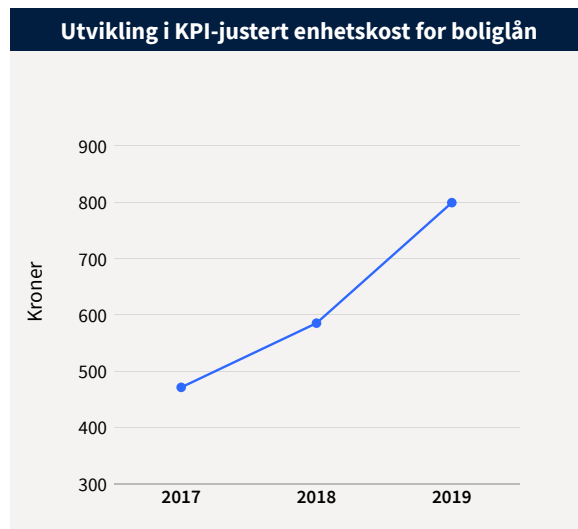

MÅL 3: Sørge for effektiv drift

Ressursbruken på forvaltning av lån varierer sterkt gjennom lånets levetid. Størstedelen av ressursbruken påløper ved etablering, mens den etterfølgende årlige forvaltningen er svært lite ressurskrevende. Årlig ressursbruk på lån vil derfor variere i takt med variasjonen i søknadsinnang.

I 2019 var enhetskostnaden (administrasjonskostnaden) per lån 799 kroner, tilsvarende en KPI-justert økning på 37 % fra 2018. Sett i forhold til målsatt enhetskost for 2019 på 645 kroner, er dette et avvik på 24 %. Avviket er i stort et resultat av den uventede konkurransesituasjonen som førte til stor økning i lånesøknader.

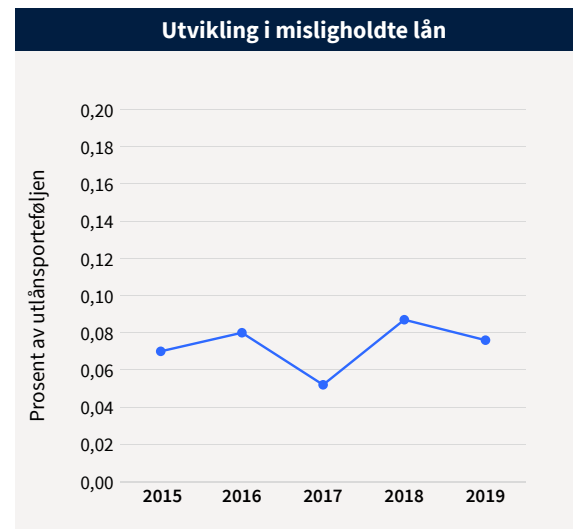
Se figur: Utvikling i KPI-justert enhetskost for boliglån

For øvrig er andelen misligholdte lån fortsatt lav og utgjorde kun 0,076 % av utlånsporteføljen i 2019, ned fra 0,087 % i 2018.

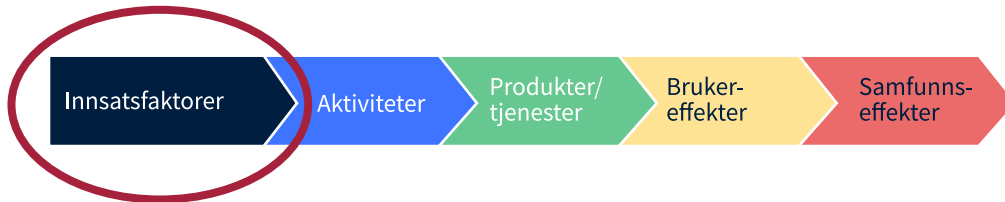
Se figur: Utvikling i misligholdte lån

De gode resultatene på utviklingen i behandlingstid og kundetilfredshet, samt fortsatt lavt mislighold, tilsier at vi har hatt en effektiv bruk av ressursene på lån i 2019, på tross av økningen i enhetskost.

Redegjørelse for innsatsfaktorer

Figur; Innsatsfaktorer er første delen i resultatkjeden fra Direktoratet for økonomistyring - en modell som brukes til å illustrere hvordan en virksomhet via ulike aktiviteter omformer innsatsfaktorer til produkter og tjenester med sikte på å bidra til ønskede effekter for brukere og samfunnet.

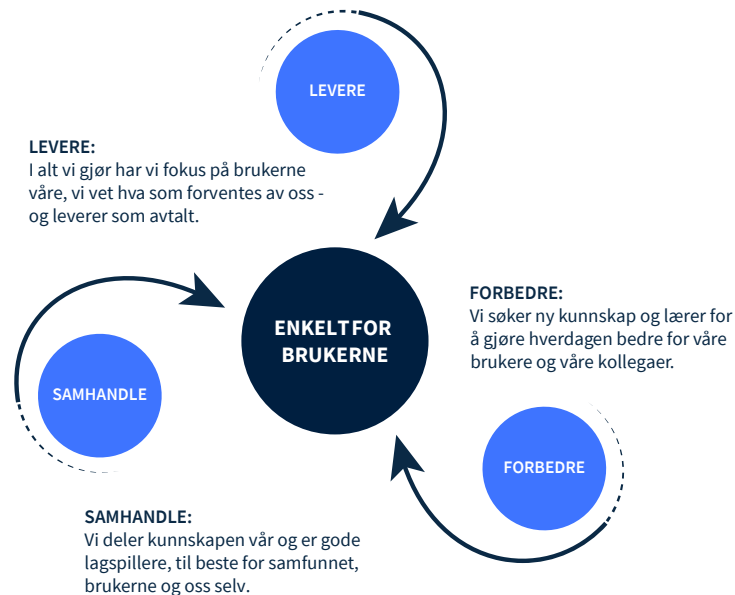
I de tidligere delkapitlene har vi redegjort for leveransene våre - hva vi har gjort og hva vi har oppnådd. I dette delkapittelet belyser vi innsatsfaktorene som har vært fundamentet for alle våre leveranser.

Mennesker og organisasjon

Våre medarbeidere er en av de viktigste innsatsfaktorene i SPK. Midt i en tid med reformer, opplever vi et arbeidsmarked der det er krevende å sikre tilstrekkelig og riktige ressurser. Gjennom målrettet og strukturert arbeid har vi på tross av dette innhentet mange dyktige medarbeidere, slik at vår ressursituasjon var tilfredsstillende ved årets slutt.

SPK har som mål å være en attraktiv, spennende og god arbeidsplass. Gjennom medarbeidere som skaper takhøyde og rom for nye tanker, ønsker vi å legge til rette for et støttende arbeidsmiljø. Verdien våre skal videre bidra til å gi oss det handlingsrommet vi trenger for å få brukt vår komperanse og utvikle oss videre.

I 2019 hadde vi en total arbeidsstyrke på tilnærmet 442 årsverk, hvorav 389 avtalte årsverk i fast stilling og 53 innleide konsulenter.

Fokus og utfordringer

Behovet for riktig og nødvendig kompetanse er kritisk for at vi både skal kunne levere god daglig drift og gjennomføre reformer. I 2019 har vi samtidig opplevd et svært stramt arbeidsmarked med hensyn til IT- og utviklingsressurser. For å kunne håndtere denne driftsrisikoen, har vi derfor jobbet løpende gjennom året med å sikre helhetlig og balansert ressursstyring, samt gode rekrutteringsprosesser.

Kompetansestyling og -utvikling har videre vært et prioritert område, i tillegg til løpende medarbeider- og lederutvikling.

Aktiviteter

I lys av driftsrisikoen på ressursiden, har et av de viktigste tiltakene i 2019 vært å oppbemanne IT- og utviklingsressurser, både gjennom faste ansettelser og innleie av konsulenter. I tillegg har vi inngått rammeavtaler for å kunne bemanne utviklingsprosjektene. Videre har vi utarbeidet nye retningslinjer for ressurs- og kompetansestyling, slik at vi både kan sikre nødvendig fleksibilitet mellom utviklings- og linjeoppgaver, og optimal ressursbruk for SPK totalt.

For å sikre en jevn og løpende implementering av reformer gjennom flere mindre og raskt leverte leveranser, utviklet vi i forrige reformperiode (2008-2012) en egen måte å organisere utviklingsarbeidet på. Gjennom fokus på brukerorientering og et enda tettere samarbeid mellom IT og forretning, har vi videreutviklet denne metodikken i reformprogrammet Pro 25.

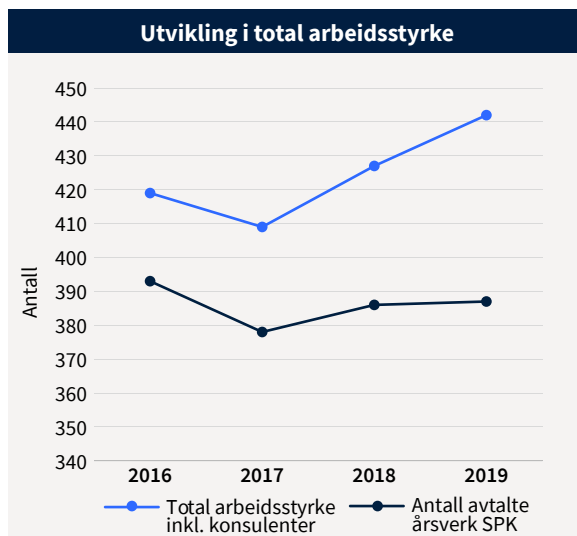
Når det gjelder vår løpende medarbeider- og lederutvikling, var årets temaer fremtidens kompetanse og

inspirerende ledelse. Gjennom å innføre samhandlingsverktøyet Office 360, har vi videre lagt til rette for økt samhandling og kompetansedeling, samt bedre informasjonsflyt og dokumenthåndtering.

For øvrig har SPK i løpet av året utarbeidet nytt personalreglement i tråd med den nye statsansatteloven, samt oppdatert våre varslingsrutiner og etablert en egen varslingskanal.

Resultater

I 2019 var det 397 fast ansatte i SPK, 3 flere enn i 2018. Dette tilsvarer 389 avtalte årsverk¹⁾, og 384 utførte årsverk²⁾ i 2019.

1) Avtalte årsverk er summen av antall heltidsjobber (arbeidsforhold) og deltidsjobber omregnet til 100% stilling. Definisjonen er fra SSB.

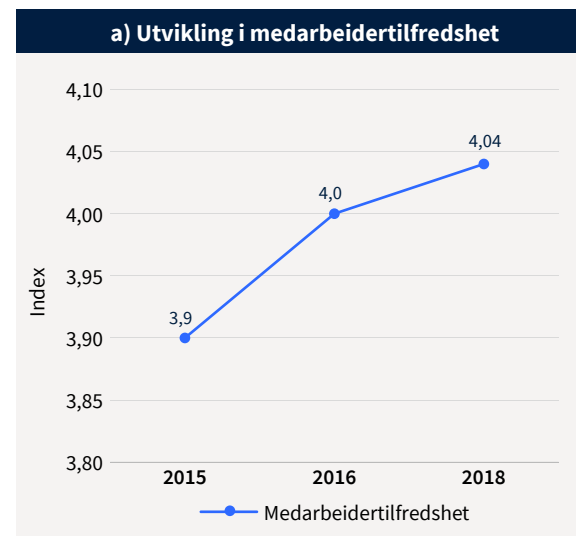
2) Utførte årsverk er definert i PM-2019-13, og rundskriv R115 av 17.des.2019.

Ser vi derimot på SPKs samlede arbeidsstyrke i 2019, var vi totalt 440, hvorav 387 var fast ansatt og 53 innleide konsulenter (omregnet til årsverk). Dette er økning på totalt 13 fra 2018, hvorav kun en er fast ansatt.

Økningen skyldes naturligvis reformarbeidet, og siden oppstart i 2017 har vi hatt en økning på 31, hvorav 9 fast ansatte og 22 innleide konsulenter. Fra 2017 utgjør dette en økning i den totale arbeidsstyrken på 7,6 %.

Se figur: Utvikling i total arbeidsstyrke

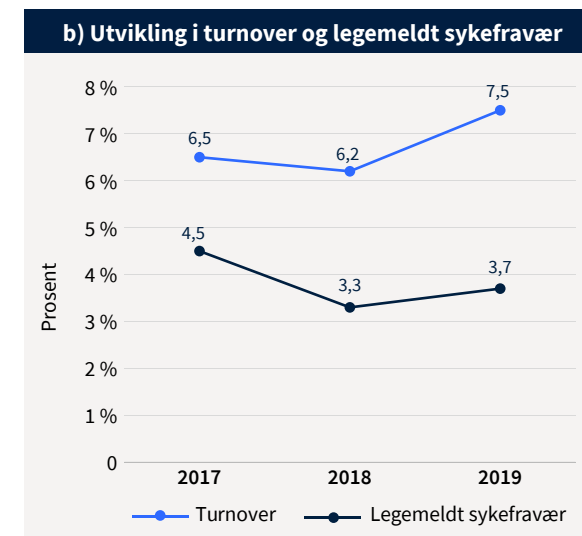
Blant våre fast ansatte har vi for øvrig en meget god kjønnsfordeling, med henholdsvis 44,6 % menn og 54,4 % kvinner. Blant lederne totalt sett var kvinneandelen hele 62 %, mens det i toppledelsen var 45 % kvinner og 55 % menn. Videre har 16% av våre ansatte innvandrerbakgrunn.

SPK gjennomfører medarbeiderundersøkelser annethvert år. På en skala fra 1-5 viste siste undersøkelse i 2018 en samlet tilfredshet på 4,04. Dette er vi godt fornøyd med, og det er ingenting som tyder på at denne tilfredsheten har gått ned i 2019. Dette understøttes av en relativt lav turnover av medarbeidere på 7,5 % i 2019.

Se figurene a) Utvikling i medarbeidertilfredshet
b) Utvikling turnover og sykefravær

Det legemeldte sykefraværet derimot, viset en svak negativ utvikling med en økning på 0,4 % til 3,7 % i 2019. Dette

er høyere enn vår målsetting, og vi fortsetter derfor vårt løpende arbeid med å få ned sykefraværet. Blant annet gir HR-avdelingen tett lederstøtte og gjennomfører møter i avdelingene med høyt sykefravær. Temaet for disse møtene er hvordan vi kan jobbe for å øke nærværet på jobb.

Informasjonsteknologi – drift og utvikling

Opp mot 70% av vår daglige saksbehandling skjer automatisert ved hjelp av informasjonsteknologi. Stabile og effektive IT-løsninger er derfor en forutsetning for at SPK skal kunne sikre kostnadseffektive tjenester med høy kvalitet. I 2019 har vi hatt god driftsstabilitet og tilgjengelighet på våre IT-tjenester, og året har forløpt uten kritiske hendelser.

Gjennom IT-løsninger som er tilgjengelige, sikre og fremtidsrettede, er det vårt mål å tilrettelegge for tjenesteleveranser med høy grad av automatisering og selvbetjening. I tillegg til moderne teknologi, har vi stort fokus på brukervennlighet i våre løsninger.

Fokus og utfordringer

IT er en sentral bidragsyter i arbeidet med gjennomføring av reformer. Som i SPK for øvrig, har derfor reformarbeid vært hovedfokus i 2019.

Som det fremgår foran, har vi blitt rammet av presset i IT-markedet. Det har derfor vært krevende å få tak i gode IT-ressurser generelt, og arkitekter og UX-designere på brukervennlighet spesielt. Gjennom godt samarbeid med HR, er den umiddelbare driftsrisikoen som følge av dette redusert til et håndterbart nivå.

Aktiviteter

Bistand i reformarbeidet på nye samordningsregler og ny offentlig tjenestepensjon, har vært hovedaktiviteten på IT i 2019. Med et gjennomgående fokus på både brukervennlige, effektive og framtidsrettede løsninger, er IT sentrale deltaker i alle delprosjekter i pensjonsprogrammet.

For å styrke brukervennligheten i den nye systemløsningen, har vi i arbeidet med å bytte ut brukergrensesnittet på

vårt saksbehandlingssystem, tatt i bruk nye metoder for å sette brukeren i sentrum. Læring og erfaring med disse metodene blir også brukt i andre prosjekter og i arbeidet med kontinuerlig forbedring i linjen.

Som en del av vår løpende systemforvaltning, er det i 2019 også gjort flere tekniske oppgraderinger for å sørge for at vi har sikre, effektive og moderne IT-løsninger. I år kan vi spesielt nevne oppgradering av Java og mange Java-baserte rammeverk som et større løft.

Resultater

Driftsstabilitet og tilgjengelighet for IT-tjenestene har vært god, og året har forløpt uten kritiske hendelser. Det har vært noen mindre hendelser, men disse har vært håndtert effektivt og følges opp gjennom endringer i rutiner eller teknisk løsning for å hindre at tilsvarende skjer igjen. Forvaltning av IT-systemene har også gått som normalt.

For øvrig er bistanden til reformarbeidet på plan, og ressursituasjonen under kontroll ved utgangen av året.

Dataforvaltning og -analyse

Også i 2019 opprettholder SPK sin gode datakvalitet. Gjennom god planlegging og implementering av tiltak er vi godt rustet til å møte nye reformer.

Kunde-, medlems- og opptjeningsdata er den viktigste «råvaren» i SPKs leveranser av tjenester og informasjon. God dataforvaltning er derfor en forutsetning for god kvalitet og effektivitet i vår daglige produksjon. I tillegg utgjør disse dataene et viktig grunnlag i vårt arbeid med tjeneste- og leveranseutvikling, samt styring og kontroll.

Fokus og utfordringer

Også innen dataforvaltning er 2019 preget av reformer. Her treffes vi selvfølgelig av pensjonsreformene, men også kommunereformen og nytt modernisert folkeregister har vært sterke drivere for arbeidet gjennom året.

Etterlevelse av personvernregelverket krever for øvrig tett oppfølging og løpende tiltak.

Aktiviteter

Kommunereformen berørte totalt 123 kunder og 40 500 medlemmer. For å kunne sikre disse rett pensjon og rett premie til rett tid, har vi i løpet av året gjennomført flere aktiviteter for å forbedre og kvalitetssikre datagrunnlaget. I tillegg har vi hatt tett dialog med de kundene som er berørt av reformen. I lys av nytt modernisert folkeregister, har SPK videre satt igang et arbeid for å utvikle en systemteknisk integrasjon mot det nye registeret.

Når det gjelder ny offentlige tjenestepensjon, innebærer påslagsordningen behov for en regelmessig beregning av pensjonsbeholdning. For å sikre nødvendig kvalitet i disse beregningene, har SPK allerede satt i gang innføringen at et nytt regime for kvalitetssikring og forvaltning av lønns- og stillingsdata. For øvrig medfører innføringen av ny offentlig tjenestepensjon økt intern etterspørsel etter datadrevet innsikt i arbeidet med utvikling av nye kunde- og medlemsløsninger. Vi har derfor utarbeidet langt flere rapporter og analyser for utviklingsformål enn tidligere.

Og sist, men ikke minst: I lys av vårt fokus på personvern og informasjonssikkerhet har vi bedret både vår tilgangsstyring til, og vår logging av databruken fra vårt interne datavarehus. I denne sammenheng har vi også vært i dialog med mange kunder som har vært usikre på hva de skal sende av data til SPK.

Resultat

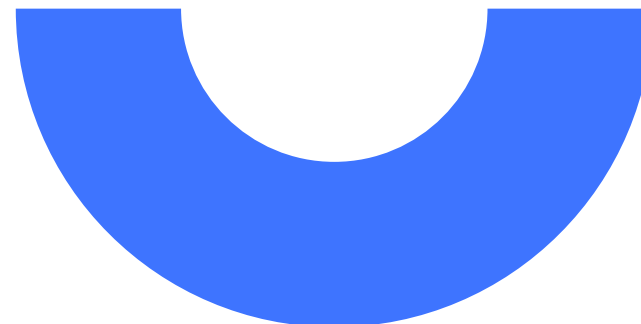
På tross av kommunereformen og nye personvernsregler har vi sikret et datagrunnlag med god kvalitet og tilfredsstillende personvern, slik at SPK kan levere rett pensjon og premie til rett tid. Videre er arbeidet for tilrettelegging av kommende reformer godt i rute. Dette har vi fått til gjennom tett kundedialog og løpende tiltak.

4

Styring og kontroll

Styring og kontroll

Statens pensjonskasse har god styring og kontroll på virksomheten. Også i 2019 nådde vi i stort alle vesentlige resultatkrav fastsatt av vårt fagdepartement. Det er ikke identifisert brudd av betydning fra vår instruks om virksomhets- og økonomistyring fra hverken intern revisor eller Riksrevisjonen.

Etatsstyring – ekstern styring

Det er god styringsdialog mellom Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) og SPK. Vi har hatt tre ordinære etatsstyringsmøter med gjennomgang av årsrapport og tertialrapporter, i tillegg til flere særreiser om SPKs reformprogram Pro 25.

Intern styring og kontroll

SPK har etablert en helhetlig innretning på virksomhetsstyringen, der vi styrer mot både kortsiktige og langsiktige mål. For å ivareta helhetsperspektivet har vi integrert mål- og resultatstyringen med risiko- og tiltaksstyring.

SPKs eksterne økonomirapportering baserer seg på de statlige regnskapsstandardene (SRS), i tillegg til ordinære rapporteringer til statsregnskapet i henhold til kontant-

prinsippet. Den interne økonomistyringen er basert på periodisert regnskap. Resultatene følges opp månedlig mot årlige, periodiserte budsjetter, supplert med kostnadsanalyser på produkt- og kundegrupper.

Risikostyringen i SPK er etablert etter prinsippet om tre forsvarslinjer:

- Første forsvarslinje består av alle område-direktører og øvrig ledelse i forretningsområdene og utgjør den daglige risikostyringen.
- Andre forsvarslinje består av en sentral risikostyringsfunksjon med fagansvar og ansvar for overordnet risikoppfølging som er uavhengig av linjen.
- Tredje forsvarslinje er internrevisjonen som rapporterer til administrerende direktør.

Fokus og utfordringer i 2019

Som det fremgår av årets aktiviteter og resultater i kapittel 3, har 2019 vært et år preget av reformer. Samtidig skal SPK sørge for god og effektiv daglig drift.

Innen styring og kontroll har derfor årets hovedutfordring vært å legge til rette for en helhetlig og balansert styring og kontroll av både daglig drift og gjennomføring av reformer.

Aktiviteter

Arbeidet med pensjonsreformen går over mange år. For å sikre god styring og kontroll på både kort og lang sikt, har vi i 2019 utarbeidet en ny strategi for perioden 2019-2023. Strategien utdyper seks strategiske retningsvalg for hvordan SPK skal innfri målene for god daglig drift og reformgjennomføring, samtidig som vi skal tilfredsstillende et økende informasjonsbehov fra kunder og medlemmer.

Utover i 2019 har strategien blitt konkretisert og tilrettelagt for operasjonalisering ute i organisasjonen og gjort kjent for alle ansatte. Som følge av de økte utfordringene knyttet til styring og kontroll, har vi videre gjennomført en revidering av våre føringer og retningslinjer for risikostyring.

I henhold til beste praksis har vi etablert et felles rammeverk og risikometodikk for hele virksomheten, både for linje- og utviklingsorganisasjonen, samt for sikkerhet og beredskap. I tillegg er det implementert strengere krav til oppfølging av alle høye risikoer, hvor det skal iverksettes og rapporteres risikoreduserende tiltak.

For å sikre at de nye retningslinjene er kjent og følges opp, har ledere og prosjektledere fått ytterligere opplæring i

risikoforståelse, bruk av sannsynlighets- og konsekvensskala i en risikomatrix, samt nye krav til oppfølging av risiko.

For å sikre tilstrekkelig ressurser og kapasitet, etablerte SPK i 2. halvår 2019 en egen enhet for sikkerhet og beredskap og vi rekrutterte ny leder for seksjonen. Videre er personvernarbeid styrket ved at behandlingsansvaret er delegert ut til den operative førstelinje. SPK har måttet melde noen få avvik på personvern til Datatilsynet, og organisasjonen arbeider målrettet med forbedringer.

Videre er konsekvenser av den nye sikkerhetsloven som kom i 2019 utredet i godt samarbeid med ASD og NAV. Foreløpig konklusjon er at den nye loven ikke vil innebære noen vesentlige endringer for SPK.

I løpet av året har vi også gjennomført en vellykket beredskapsøvelse med cyberangrep som tema. Øvelsen identifiserte enkelte forbedringspunkter som vil bli fulgt opp i tiltaksplanen for 2020. For øvrig viste den årlige risiko- og sårbarhetsanalysen at sikkerhetssituasjonen i SPK er tilfredstillende.

Når det gjelder intern revisjon, ble det gjennomført tre internrevisjonsprosjekter i 2019. Med utgangspunkt i risikobilde og erfaringer fra reformarbeidet var temaene personvern og informasjonssikkerhet, ressurs- og kompetansestyring og IT livløpsforvaltning. I tillegg ble intern revisjonen i SPK vesentlig styrket på utviklingsområdet, da vi i henhold til tildelingsbrevet engasjerte en ekstern kvalitetssikrer som skal følge Pro 25 løpende.

For øvrig har SPK i 2019 arbeidet løpende med integreringen av Pro 25 i den helhetlige virksomhetsstyringen, samtidig som vi har lagt ned betydelig innsats i å videreutvikle og forbedre våre prognose- og analyseunderlag til departementenes budsjettarbeid og til kundene våre. I tillegg har vi utarbeidet nye retningslinjer på ressursstyring. Når det gjelder arbeidet med ny pris- og kostnadsmodell, er det er en målsetning at medlemsvirksomhetene i SPK skal betale riktig pris for tjenestene de mottar. I 2018 ble internprisene beregnet med utgangspunkt i ny ABC-basert kostnadsmodell.

For ytterligere å styrke arbeidet med kostnadsoppfølging, implementerte vi i 2019 nye produktivitetsindikatorer i form av enhetskost per hovedprodukt. Disse følges opp i styringsdialogen med ASD.

I henhold til tildelingsbrevet for 2019 var det videre en ambisjon å utvikle en ny prismodell for administrasjonskostnader ut mot virksomhetene for innføring fra og med 2020. Denne tilpasningen krever både en gjennomgang av de prinsipper som ligger til grunn for prisfastsettelsen, og en strukturert gjennomgang av underliggende data/datastrukturer som prisene skal beregnes ut fra.

Dette arbeidet er omfattende, og har sterke avhengigheter mot aktiviteter i det øvrige arbeidet med modernisert premiemodell. Tilpasning av administrasjonspremien blir derfor gjennomført som en del av de senere fasene i dette arbeidet. I påvente av dette, viderefører SPK arbeidet med tilrettelegging av underlagsdata og øvrige forberedelser.

Resultater

Som det fremgår av «Årets aktiviteter og resultater» i kapittel 3 og «Årsregnskapet» i kapittel 6, nådde SPK alle vesentlige mål fastsatt av ASD i tildelingsbrevet for 2019.

Som det fremgår av risikobildet, er det krevende å opprettholde effektiv drift i en tid med reformer. Gjennom regelmessige risikoanalyser og tett oppfølging av risiko-reducerende tiltak, har SPKs totale risikobilde likevel holdt seg stabilt gjennom året.

Samtidig med at nye risikoer har kommet til, har vi klart å ta ned flere risikoer. Eksempelvis har vi tatt ned risikoene både med hensyn til ressursituasjonen og ikke tilfredsstillende medlemsinformasjon. SPK har ingen kritiske risikoer ved årets slutt. SPK fikk ingen merknader fra Riksrevisjonen for 2018. I sin årsrapport for 2019 konkluderer internrevisor videre med at SPK har et modent og godt regime for internkontroll og at det foreligger planverk, budsjetter, styringsdokumenter og rapporteringer som dekker bredden av organisasjonen. De opplevde at revisjonsarbeidet forløp på en god og effektiv måte, og det ble ikke avdekket kritiske forhold.

Totalt sett opplever SPK at vår styling og kontroll har fungert godt i 2019. Som følge av løpende endringer internt og eksternt med hensyn til både daglig drift og reformer, erkjenner vi samtidig at det vil være krevende å opprettholde god styling og kontroll fremover. SPK vil derfor løpende vurdere nødvendige tiltak for å sikre dette.

Fra fellesføringer fra Regjeringen

I henhold til fellesføringen om inkluderingsdugnad i staten, har SPK ansatt to medarbeidere med hull i CV-en i 2019. Det tilsvarer 5,4 % av nyansettelsene i 2019. Dette er så vidt over Regjeringens målsetting på 5 %. [Se vedlegg; Vårt bidrag til inkluderingsdugnad, for nærmere redegjørelse.](#)

Den andre fellesføringen fra Regjeringen er at offentlige oppdragsgivere, som innkjøpere av varer og tjenester, skal påta seg et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet.

SPK skal derfor sikre at våre leverandører følger lover og regler, både ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter. SPK har 42 avtaler som utgjør tjenestekjøp over EØS-terskelverdi og som dermed er omfattet av forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

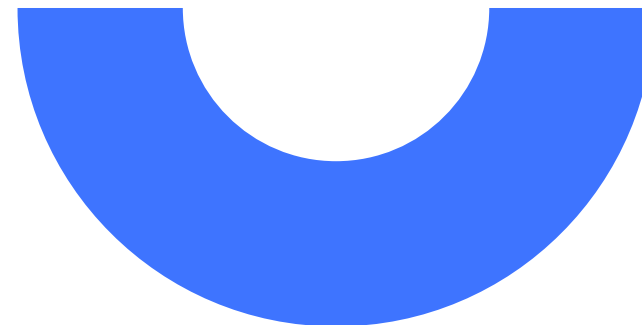
Basert på besvarelser på mottatte egenrapporterings-skjema, har SPK ikke avdekket noe urovekkende hos våre leverandører, og vi har ikke gjort noen funn som tyder på at leverandørene ikke følger lover og regler knyttet til lønns- og arbeidsvilkår. [For nærmere utdypelse, se vedlegg «Bekjempelse av arbeidslivskriminalitet».](#)

5

**Vurdering av
fremtidsutsikter**

Vurdering av fremtidsutsikter

Aldri har det vært mer spennende og lærerikt å jobbe med pensjon. Vi står overfor endringer som representerer både store muligheter og store utfordringer.

Vi har et viktig samfunnsoppdrag. Vår oppgave er å levere pensjon, forsikring og boliglån på en enkel og effektiv måte til én million medlemmer i offentlig sektor. Våre ordninger er en viktig del av sparingen til alderspensjon og en viktig forsikring ved uførhet og for etterlatte. For våre 1 400 medlemsvirksomheter er det en betydelig utgiftspost, men også et viktig virkemiddel for å tiltrekke seg kompetente arbeidstakere.

Pensjonsreformen gir oss både store muligheter og store utfordringer

Vår viktigste oppgave fremover er å gjennomføre pensjonsreformen som innebærer store endringer i SPKs hovedytelse: alderspensjon. Dette arbeidet er organisert i et eget pensjonsprogram, Pro 25. Arbeidet vil gå over mange år, og det skal gjennomføres innen knappe tidsfrister.

Det meste av SPKs tilgjengelige utviklingskapasitet må brukes til programmet, og det vil være lite rom for andre investeringer i perioden. Dette vil kreve at vi som

organisasjon må bruke Pro 25 til å implementere regelverket i våre kjernesystemer, samtidig som vi videreutvikler tjenester og leveranser som svarer ut både brukernes og eierdepartementets forventninger til fremtiden.

Endring i brukerbehov

Holdnings- og behovsendringer i samfunnet kommer både av demografisk utvikling og økt digitalisering. Det er også en holdningsendring fra kollektivismen mot individualisering, som igjen påvirker hvordan befolkningen ser på arbeidsmarkedet, velferdsstaten og pensjonssystemet.

Flere vil være aktør i egen pensjonsplanlegging. Dette forsterker søken etter, og behovet for, lett tilgjengelig informasjon.

Ny offentlig tjenestepensjon gjør pensjonssystemet for offentlig ansatte mer likt systemet i privat sektor. Reformen ser ut til å medføre at andre aktører ønsker å trå inn på markedet for offentlig pensjon. Det er derfor å forvente at både arbeidstakere og arbeidsgivere i større grad enn før vil etterspørre tjenester og leveranser som er sammenlignbare med løsningene fra andre pensjonsleverandører. Tilsvarende forventninger til fremtidens tjenester og

leveranser ser vi fra vårt eierdepartement, der Regjeringen har fastsatt tre ambisjoner som det blir spesielt viktig for SPK å følge opp:

- Utvikling av digitale tjenester der brukernes behov er i sentrum (jf. digitaliseringsmeldingen)
- En digital offentlig sektor (jf. Digitaliseringsstrategien for offentlig sektor 2019-2025)
- Effektiv bruk av offentlige ressurser (jf. blant annet Regjeringens ABE-reform)

Effektiv drift i en tid med reformer

Reformer og utvikling skjer ikke i et vakuum. Våre forpliktelser i hverdagen forsvinner ikke selv om vi er midt i en reformtid. En hovedutfordring de nærmeste årene blir derfor å sørge for den rette balansen mellom utvikling og daglig drift, slik at vi sikrer effektiv drift i en tid med reformer.

Vi har store ambisjoner

SPK har uten tvil et meget godt grunnlag for å møte de utfordringer vi står foran. Og utfordringene er mange. Vi skal realisere ny offentlig tjenestepensjon innenfor knappe tidsfrister. Det betyr flere varianter av pensjonsproduktet og overgangsregler, og mer kompleksitet både for oss og for brukerne våre.

For oss betyr dette store investeringsprosjekter som i seg selv er krevende å gjennomføre. Men det er ikke nok for oss bare å få systemene til å regne riktig. Ambisjonene våre er større enn det. Vår fremtid avhenger av at omverdenen aldri er i tvil om at vi er den mest effektive leverandøren av offentlig tjenestepensjon i Norge, og den som best ivaretar brukernes behov.

Hovedjobben er å gjøre det enkelt!

Dette er ingen liten ambisjon. Brukerne forventer stadig mer av oss; mer innsikt, mer informasjon, mer selvbetjening, digitale svar 24/7. Pensjonsreformen gjør samtidig ting mer komplisert, og øker informasjonsbehovet. Pensjon oppleves for de aller fleste allerede i dag som veldig komplisert. Hovedoppgaven vi skal løse fremover er dermed: « å gjøre det enkelt for brukerne våre».

Hva vil det kreve av oss

Hva vi skal levere, er uforandret. Det er hvordan vi gjør det, som representerer endringen. Vi må i langt større grad enn før jobbe etter perspektivet «utenfra og inn». Det betyr konkret at vi systematisk skaffer oss kunnskap om hva brukerne forventer av våre tjenester. Forventningene vil være forskjellige ut fra produkt, alder og brukernes livssituasjon. Karlegging av forventninger og behov skal også virke tilbake på hvordan vi utformer våre leveranseprosesser, og hvordan vi utvikler nye løsninger i reformperioden under pensjonsprogrammet Pro 25. Aldri har det vært mer spennende og lærerikt å jobbe med pensjon enn i dag.

Nå står vi foran muligheter til å utvikle nye ferdigheter og ny kompetanse. Vår evne til å lære og se nye muligheter, vil bringe oss fremover. Ambisjoner og mål realiseres av

medarbeidere. Våre medarbeidere er derfor den aller viktigste ressursen for at SPK skal lykkes!

Vi sier at vi skal ha effektiv drift i en tid med reformer. Da må vi våge å gjøre ting enkelt. Det er ikke alltid lett. Vi leverer komplekse produkter. En viktig forutsetning er at vi har et støttende arbeidsmiljø. Det innebærer at vi er gode kolleger som skaper takhøyde og rom for nye tanker. Og at vi har handlingsrom for å bruke kompetansen vår og kan utvikle oss. Dette er vårt felles ansvar!

Sammen er vi en organisasjon som vi kan være stolte av. Når vi avslutter strategiperioden i 2023, skal hver og en av oss være stolte over to ting:

- At vi har levert i tråd med hva som forventes av oss.
- At vi våget å tenke nytt.

Vår ambisjon for SPK er derfor at vi i fremtiden er en virksomhet som er enda mer effektiv, enda mer brukerorientert, og enda mer attraktiv og spennende som arbeidsplass enn vi allerede er i dag.

Velkommen inn i fremtiden!

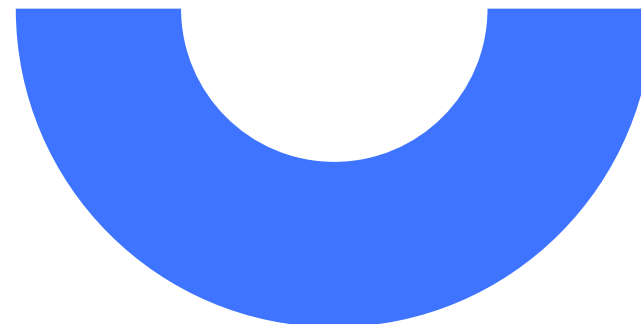
6

Årsregnskap

Årsregnskap for Statens pensjonskasse*

SPK har i 2019 inntektsført samlet kr 11,9 milliarder kroner, og utgiftsført kr 17,4 i bevilgningsregnskapet. Dette gir et negativt bidrag på 5,5 milliarder kroner, som er 30 prosent høyere enn tilsvarende bevilgning. Viktigste forklaring på avviket er at utbetalinger av nye lån og refinansieringer fra boliglånsordningen ble høyere enn forventet i siste del av året.

Resultatregnskapet viser brutto størrelser innenfor de ulike ordninger*:

Pensjon:

Pensjonspremien er økt med 1,2 milliarder kroner sammenlignet med 2018. Økningen skyldes høyere lønnsvekst i 2019 samt bestandsvekst. Pensjonsutbetalingene har på sin side økt med netto 1,2 milliarder kroner, primært som følge av økning i grunnbeløpet i folketrygden med 3,07 prosent og økning i antall pensjonister på 2,8 prosent

på årsbasis. Samlede opptjente pensjonsrettigheter har steget fra 543 til 562 milliarder kroner. I henhold til statlige regnskapsstandarder balanseføres ikke forpliktelsen.

Sluttoppgjør:

Samferdselsreformen har medført at flere virksomheter har meldt seg ut av SPK. I 2019 er det innbetalt netto 1,5 milliarder kroner i sluttoppgjør fra utmeldte kunder innenfor samferdselssektoren.

Lån:

Samlede utlån har økt med 3,0 milliarder kroner til 45,7 milliarder kroner. Rente- og gebyrinntekter har likevel falt marginalt med 18 millioner kroner, til 982 millioner kroner. Samlet utlån viste en fallende tendens tidlig i året. Rentenivået i forhold til markedet ble noe mer konkurranse-dyktig i løpet av året. Dette bidro til økningen i samlet utlån for året 2019 sett under ett.

Personskade:

Yrkesskade- og gruppelivsordningene viser en nedgang i premienivå. Nedgangen skyldes overfinansiering i ordningene. Utbetalte personskade- og gruppelivs-erstatninger viser en nedgang sammenlignet med 2018 som følge av færre innmeldte saker.

Administrasjon:

SPK leverte i 2019 et samlet resultat på 78,9 millioner kroner, som er 27,3 millioner kroner svakere enn i 2018. SPK oppnådde kravet til kontant driftsresultat, kapittel 2470, på 17,4 millioner kroner og avsetninger til investeringsformål på 55,6 millioner kroner. Det er videre avsatt 8,5 millioner kroner til reguleringsfond og trukket 2,6 millioner kroner fra annen virksomhetskapital.

Driftsinntekter

SPK hadde omsetning på 661,5 millioner kroner, som er på linje med 2018. SPK har redusert prisene for forvaltning av pensjoner, noe som ga en inntektsnedgang på 8,6 millioner kroner. Prisreduksjonene er i intervallet 3-6%, og er muliggjort gjennom effektivisering av driften og økte volumer. Innenfor låneområdet ser vi imidlertid en bedring

* Regnskapet viser alle ordninger unntatt Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. For forklaring av helheten, se note 10.

på 7,2 millioner kroner, etter flere år med nedgang. Øvrige inntektsarter (personskade, kapitalforvaltning, kurs, mv) viser en netto bedring på 1,5 mnok.

Samlede driftskostnader

Samlede driftskostnader økte med 29,6 millioner kroner. Lønnskostnadene økte brutto med 19,5 millioner kroner og netto med 9,1 millioner kroner, etter aktivisering av interne ressurser i investeringsprosjektene. Økningen skyldes generell lønnsutvikling, økning av antall årsverk og økte pensjonskostnader. Lønnsveksten ble holdt på linje med rammen i lønnsoppgjøret på 3,2% årslønnsvekst, bemanningen økte med 3% i forhold til 2018, og pensjonspremiesatsen økte med 0,3%-poeng.

Avskrivninger

Avskrivningene økte med 7,1 millioner kroner, hovedsakelig som følge av investeringer i programvare knyttet til kunde- betjeningsløsninger, pensjons- og rettighetsberegning og nytt samordningsregelverk.

Andre driftskostnader

Andre driftskostnader økte med 13,4 millioner kroner. Kostnadsøkningene er i stor grad relatert til pågående program for utvikling og forvaltning av nye ikt-systemer for håndtering av nytt pensjonsregelverk, og omfatter eksterne tjenester, datalisenser og -utstyr.

Videre har økningen i volumer, spesielt innenfor boliglånsordningen medført økning i bruk av vikarer og tilhørende behandlingskostnader. SPK har finansinntekter på netto 2,1 millioner kroner, som følge av nedbetalt lånesaldo og positivt mellomværende mot staten.

Årsregnskap

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement, og gir etter min vurdering et rettviseende bilde av SPKs økonomiske status, resultater av virksomheten i 2019, samt kontante bevilgninger og transaksjoner.

SPK revideres som statlig forvaltningsorgan av Riksrevisjonen.

Finn Melbø

Administrerende direktør

Årsregnskaper for 2019:

Statens pensjonskasse

Organisasjonsnummer 982583462 og 974760967

Jernbanens Pensjonskassefond

SPK har internt delt regnskapet i «SPK forvaltning» (administrasjonsdelen) og «SPK forsikring» (pensjons-/ låne- og forsikringsordningene). De to regnskapene er registrert med separate organisasjons- og regnskapsførernummer, men avlegges samlet.

Rapporten inkluderer også regnskapet for Jernbanens Pensjonskassefond.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet avlegger egen årsrapport.

Nærmere forklaring av innretning og oppstilling framgår av prinsippnotene.

Oppstilling av bevilgningsrapporteringen

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merutgift (-) og mindreutgift
0041	Stortinget	01	Driftsutgifter	B		68 151 262	
0471	Statens erstatningsansvar	71	Erstatningsansvar mm., overslagsbevilgning	B		3 163 087	
0611	Pensjoner av statskassen	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A, B	16 000 000	8 723 877	7 276 123
0612	Tilskudd til Statens pensjonskasse	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	4 906 000 000	4 710 626 907	195 373 093
0612	Tilskudd til Statens pensjonskasse	22	Sluttoppgjør, overslagsbevilgning	A	-1 608 000 000	-1 538 759 048	-69 240 952
0612	Tilskudd til Statens pensjonskasse	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsbevilgning	A	169 000 000	169 336 927	-336 927
0613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	1 000 000	1 000 000	-
0613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsbevilgning	A	23 000 000	23 000 000	-
0614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	01	Driftsutgifter	A, B	34 000 000	36 308 644	-2 308 644
0614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	70	Tap/Avskrivninger	A	2 000 000	21 603	1 978 397
0614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	90	Utlån, overslagsbevilgning	A	11 800 000 000	13 513 504 575	-1 713 504 575
0615	Yrkesskadeforsikring	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	85 000 000	54 870 719	30 129 281
0616	Gruppelivsforsikring	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	170 000 000	153 920 151	16 079 849
1700	Forsvarsdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	B		63 360 619	
1720	Felleskapasiteter i Forsvaret	01	Driftsutgifter	B		12 532 824	
			Sum andre tildelinger		15 598 000 000	17 279 762 147	
2470	Statens pensjonskasse	2401	Driftsinntekter, overslagsbevilgning	A	-657 695 000	-661 997 911	4 302 911
2470	Statens pensjonskasse	2402	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	448 822 000	451 702 025	-2 880 025
2470	Statens pensjonskasse	2403	Avskrivninger	A	130 606 000	130 887 701	-281 701
2470	Statens pensjonskasse	2404	Renter av statens kapital	A	207 000	-2 138 749	2 345 749
2470	Statens pensjonskasse	2405	Til investeringsformål	A	55 645 000	55 645 000	-
2470	Statens pensjonskasse	2406	Til reguleringsfond	A	5 000 000	8 486 934	-3 486 934
			Sum post 24 Driftsresultat	A	-17 415 000	-17 415 000	-
2470	Statens pensjonskasse	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	A, B	148 254 000	122 081 780	26 172 220
			Sum kapittel 2470	A, B	130 839 000	104 666 780	26 172 220
Netto utgiftsført					15 728 839 000	17 384 428 927	

Oppstilling av bevilgningsrapporteringen, forts.

Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2019	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	90	Tilbakebetaling av lån	A	10 300 000 000	10 494 068 021	194 068 021
3614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	01	Gebyrinntekter lån	A	30 000 000	31 484 284	1 484 284
3615	Yrkesskadeforsikring	01	Premieinntekter	A	118 000 000	117 832 916	-167 084
3616	Grupplivsforsikring	01	Premieinntekter	A	98 000 000	97 472 402	-527 598
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse			1 478	
5607	Renter av boliglånsordningen	80	Renter	A	938 000 000	950 546 805	12 546 805
5470	Statens pensjonskasse	30	Avsetning til investeringsformål	A	55 645 000	55 645 000	-
5491	Avskr. på statens kapital i statens forretningsdrift	30	Avskrivninger			130 887 701	
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift	80	Renter av statens faste kapital			184 264	
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift	81	Renter av mellomværende			-2 323 013	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			63 296 222	
Sum inntektsført					11 539 645 000	11 939 096 079	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						5 445 332 848	
Kapitalkontoer							
60081201	Norges Bank KK /innbetalinger					682 932 841	
60081202	Norges Bank KK/utbetalinger					-554 588 790	
60081101	Norges Bank KK /innbetalinger					38 099 694 502	
60081102	Norges Bank KK/utbetalinger					-15 981 949 165	
724220	Endring i mellomværende med statskassen SPK forvaltningsbedrift					-9 994 252	
715510	Endring i mellomværende med statskassen SPK forsikring					8 748 042	
71551090	Utbetalt ved NAV					-27 690 176 025	
Sum rapportert						-	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet, 31.12.

Konto	Kontonavn	2019	2018	Endring
635106	Statens pensjonskasse - boliglån til statsansatte	45 703 422 462	42 683 985 908	3 019 436 554
680013	Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	422 379 783	431 185 704	-8 805 921
724220	Mellomværende med statskassen SPK forvaltningsbedrift	-188 280 780	-178 286 528	-9 994 252
715510	Mellomværende med statskassen SPK forsikring	-8 621 916	-17 369 958	8 748 042

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Noter

Note A | Forklaring av samlet tildeling

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
611.01		16 000 000	16 000 000
612.01		4 906 000 000	4 906 000 000
612.22		-1 608 000 000	-1 608 000 000
612.70		169 000 000	169 000 000
613.01		1 000 000	1 000 000
613.70		23 000 000	23 000 000
614.01		34 000 000	34 000 000
614.70		2 000 000	2 000 000
614.90		11 800 000 000	11 800 000 000
615.01		85 000 000	85 000 000
616.01		170 000 000	170 000 000
3614.01		30 000 000	30 000 000
3614.90		10 300 000 000	10 300 000 000
3615.01		118 000 000	118 000 000
3616.01		98 000 000	98 000 000
5470.30		55 645 000	55 645 000
5607.80		938 000 000	938 000 000
2470.2401		-657 695 000	-657 695 000
2470.2402		448 822 000	448 822 000
2470.2403		130 606 000	130 606 000
2470.2404		207 000	207 000
2470.2405		55 645 000	55 645 000
2470.2406		5 000 000	5 000 000
Driftsresultat		-17 415 000	-17 415 000
2470.45	25 890 000	122 364 000	148 254 000
Sum 2470		104 949 000	130 839 000

Note B | Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/mindreutgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp*	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0611.01	Overslagsbevilgning	7 276 123	-7 597 104	-320 981	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		
0614.01		-2 308 644		-2 308 644	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		
2470.45	Kan overføres	26 172 220		26 172 220				26 172 220	26 172 220	26 172 220

* Maksimalt beløp som kan overføres er 5 % av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

SPK har mottatt belastningsfullmakter på kapittel 1700 og 1720. Dette gjelder i hovedsak ulike type personskader hvor SPK er gitt fullmakt til å behandle og utbetale mottatte erstatningskrav på vegne av Forsvarsdepartementet og Forsvarsstaben.

På kapittel 1700 har SPK mottatt belastningsfullmakt på 65 millioner kroner hvorav SPK har benyttet 63,4 millioner kroner i 2019. På kapittel 1720 har SPK mottatt belastningsfullmakt på 20,0 millioner kroner hvorav SPK har benyttet 12,5 millioner kroner i 2019.

SPK har også mottatt belastningsfullmakt fra Stortinget på kapittel 0041 på 70,0 millioner kroner for utbetaling av pensjoner under pensjonsordningen for stortingsrepresentanter. SPK har benyttet 68,2 millioner kroner av mottatt fullmakt.

I tillegg har SPK netto utgiftsført 3,2 millioner kroner på kapittel 0471 "Statens erstatningsansvar" for ulike personskaderstatninger som SPK behandler og utbetaler på vegne av staten.

Stikkordet «overslagsbevilgninger»

Når stikkordet "overslagsbevilgning" er føyd til en utgiftsbevilgning, gir stikkordet fullmakt til å overskride bevilgningen. Vilkåret for å bruke stikkordet er at utgiftsbehovet følger av regelverk som Stortinget har fastsatt.

Dersom det er ubrukte midler under overslagsbevilgninger, er det ikke behov for å overføre disse for å styrke neste års budsjett. Overslagsbevilgninger gir tilstrekkelig fleksibilitet ved at de om nødvendig kan overskrides.

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

SPK har gitt Utenriksdepartementet fullmakt til å belaste kapittel 0611 med inntil 7,5 millioner kroner knyttet til utbetaling av billighetspensjon som gis av statskassen til pensjonerte lokalt ansatte arbeidstakere ved norske utenriksstasjoner. Denne fullmakten, som gjelder en overslagsbevilgning, ble overskredet med 97.104 kroner (1,3 prosent).

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet "kan overføres" er knyttet til kapittel 2470 post 45. Ubrukte bevilgninger per utgangen av 2019 utgjør 26.172.220 kroner og er søkt overført til 2020.

Oppstilling av artskontorrapporteringen

	2019	2018
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Salgs- og leieinnbetalinger	661 997 911	661 969 227
Sum innbetalinger fra drift	661 997 911	661 969 227
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	274 739 356	263 244 157
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	-8 605 232	-9 181 826
Utgifter til avskrivninger	130 887 701	123 677 602
Andre utbetalinger til drift	185 567 900	167 315 341
Sum utbetalinger til drift	582 589 725	545 055 274
Netto rapporterte driftsutgifter	-79 408 185	-116 913 953
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	2 323 013	1 265 102
Sum investerings- og finansinntekter	2 323 013	1 265 102
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	122 081 780	82 758 849
Utbetaling av finansutgifter	184 264	1 189 169
Sum investerings- og finansutgifter	122 266 044	83 948 018
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	119 943 031	82 682 916
Disponeringer		
Avsetning til investeringsformål (ref post 24 underpost 05)	55 645 000	75 000 000
Til/fra Reguleringsfond (ref. post 24 underpost 06)	8 486 934	23 786 886
Sum disponeringer	64 131 934	98 786 886

	2019	2018
Netto utbetalt utlån		
Innbetalinger fra boliglånordningen	-10 494 068 021	-11 807 626 760
Utbetalt fra boliglånordningen	13 513 504 575	5 367 414 865
Sum netto utbetalt utlån	3 019 436 554	-6 440 211 895
Netto innkrevingsvirksomhet vedrørende låneordningen		
Inntekter vedrørende låneordningen		
Renteinntekter og forsinkelsesrenter	950 546 805	976 749 867
Tilfeldige inntekter	1 478	119 515
Gebyrinntekter	31 484 284	23 764 482
Sum inntekter vedrørende låneordningen (A)	982 032 567	1 000 633 864
Kostnader vedrørende låneordningen		
Tap på utlån	21 603	429 931
Administrasjonskostnader	36 308 644	29 079 501
Sum kostnader vedrørende låneordningen (B)	36 330 247	29 509 432
Netto innkreving vedrørende låneordningen (A-B)	945 702 320	971 124 432
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Netto utbetalt pensjon og forsikringsytelser	2 956 396 742	4 501 218 885
Administrasjonskostnader	558 225 266	570 505 555
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	3 514 622 008	5 071 724 440
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Arbeidsgiveravgift (ref. kap. 5700, inntekt)	63 296 222	63 023 793
Avsetning til investeringsformål (ref. kap 5470)	55 645 000	75 000 000
Avskrivninger (ref statskonto 5491.30)	130 887 701	123 677 602
Renter av statens kapital (ref. kap 5603.80)	184 264	1 189 169
Renter av mellomværende (ref.kap 5603.81)	-2 323 013	-1 265 102
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-247 690 174	-261 625 461
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	5 445 332 848	-2 536 681 499

Oppstilling av artskontorrapporteringen, forts.

Samlet oversikt over mellomværende med statskassen

Eiendeler og gjeld	2019	2018
Fordringer på ansatte	91 140	100 781
Fordringer - Andre kortsiktige fordringer	-2 604 868	-2 380 415
Reguleringsfond	-173 352 060	-164 865 126
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-11 346 965	-10 951 257
Skyldige offentlige avgifter	-2 699 285	-2 675 632
Annen gjeld - Påløpte kostnader	181 989	-8 451
Annen gjeld - Annen kortsiktig gjeld	-7 172 648	-14 876 385
Sum mellomværende med statskassen *)	-196 902 696	-195 656 486

* Fordeling Sum mellomværende med statskassen:

Mellomværende SPK forvaltningsbedrift (regnskapsfører nummer 724220)

Annen gjeld - Forskudd/lån	91 140	100 781
Andre kortsiktige fordringer - Deposita/interimskonto	-1 064 311	-16 045
Reguleringsfond	-173 352 060	-164 865 126
Skyldig skattetrekk	-11 256 264	-10 830 506
Skyldig merverdiavgift	-2 699 285	-2 675 632
Sum	-188 280 780	-178 286 528

Mellomværende SPK forsikring (regnskapsfører nummer 715510)

Fordring - Forskudd/lån	-1 540 557	-2 364 371
Annen gjeld - Forskuddstrekk og andre trekk	-90 701	-120 751
Annen gjeld - Påløpte kostnader	181 989	-8 451
Annen gjeld - Avregningkonti andre	-7 172 648	-14 876 385
Sum	-8 621 916	-17 369 958

Totalt mellomværende	-196 902 696	-195 656 486
-----------------------------	---------------------	---------------------

Regnskapsprinsipper for bevilgnings- og artskontorrapportering

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og utdypende føringer fra DFØ.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Basert på føringer fra DFØ er inntekts- og utgiftstrømmene for pensjons- og forsikringsytelsene plassert i samme kontogruppe og er derfor presentert netto.

Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene. Virksomheten

er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Brutto-budsjetterte virksomheter/forvaltningsbedrifter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet.

Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Forvaltningsbedrifter får en nettobevilgning på post 24 Driftsresultat, men rapporterer brutto til bevilgningsregnskapet på underpost 01 til 06. I bevilgningsrapporten er disse presentert samlet under utgiftskapitlene.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap. Avgitte belastnings-

fullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv.

Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

Rapporterte tall for Statens pensjonskasse Forsikring er klassifisert som gjennomstrømningsposter og er vist under «Netto utbetalt lån», «Netto innkrevingsvirksomhet vedrørende låneordningen» og «Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten» i oppstillingen.

Denne klassifiseringen i artskontorrapporteringen er gjort for å harmonere med resultatoppstillingen i virksomhetsregnskapet. Klassifiseringen som gjennomstrømningsposter er av sammenligningshensyn ikke harmonert med standard rapportering til statsregnskapet for de artskontiene SPK benytter.

Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2019	31.12.2018
Driftsinntekter			
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	-	425 000
Salgs- og leieinntekter	1	661 530 607	660 915 669
Sum driftsinntekter		661 530 607	661 340 669
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	268 562 170	259 464 888
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3, 4	130 589 201	123 760 191
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3, 4	298 500	-
Andre driftskostnader	5	185 293 712	171 897 813
Sum driftskostnader		584 743 583	555 122 892
Driftsresultat		76 787 025	106 217 777
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	2 338 452	1 280 597
Rentekostnad av statens kapital	6	184 264	1 189 169
Øvrige finanskostnader	6	11 549	37 571
Sum finansinntekter og finanskostnader		2 142 639	53 856
Resultat av periodens aktiviteter		78 929 663	106 271 634
Avregninger og disponeringer			
Driftsresultat post 24, kontant til statskassen		17 415 000	18 203 000
Til/fra reguleringsfond	7	8 486 934	23 786 886
Avsetning til investeringsformål	7	55 645 000	75 000 000
Disponering av øvrig resultat forvaltningsbedrift	7	-2 617 271	-10 718 253
Sum avregninger og disponeringer		78 929 663	106 271 634

	Note	31.12.2019	31.12.2018
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Boliglånsordningen i SPK			
Inntekter			
Renteinntekter lån	8	950 546 805	976 749 867
Øvrige inntekter	8	1 478	119 515
Gebyrer lån	8	31 484 284	23 764 482
Sum inntekter boliglånsordningen		982 032 567	1 000 633 864
Utgifter			
Tap på utlån	8	21 603	429 931
Administrasjonskostnader	8	36 308 644	29 079 501
Sum utgifter boliglånsordningen		36 330 247	29 509 432
Resultat boliglånsordningen i SPK		945 702 320	971 124 432
Avregning med statskassen andre overføringer		-945 702 320	-971 124 432
Sum Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		-	-

Resultatregnskap, forts.

	Note	31.12.2019	31.12.2018
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra statens pensjons- og forsikringsordninger			
Inntekter			
Pensjonspremie	9	23 772 600 898	22 580 149 132
Yrkesskadepremie	9	117 832 916	122 881 220
Gruppelivspremie	9	97 472 402	109 745 869
Sum premieinntekter		23 987 906 216	22 812 776 221
Innbetalt sluttoppgjør utmeldte kunder	9	1 538 759 048	2 351 315
Forsinkelsesrenter, purregebyrer m.m.	9	1 540 726	2 016 968
Sum øvrige inntekter		1 540 299 774	4 368 283
Utgifter			
Utbetalte pensjoner inkl. renter ved for sen utbetaling	10	28 796 514 031	27 551 928 648
Refusjon utbetalt for andre ordninger	10	-637 396 587	-614 404 515
Avskrivning utbetalte pensjoner	10	22 668 744	37 457 490
Renter ved for sent utbetalte refusjonspensjoner	10	2 018 178	473 124
Netto utbetalte personskade- og gruppelivserstatninger (inkl. avgift NAV og div. honorarer)	10	270 056 686	311 214 976
Sum utbetalte pensjoner og erstatninger		28 453 861 052	27 286 669 723
Administrasjonskostnader	10	564 465 266	575 730 555
Netto utbetalte vartpenger samt arbeidsgiveravgift	10	501 679	2 468 666
Beregnet arbeidsgiveravgift til folketrygden	10	24 000 000	24 000 000
Sum øvrige utgifter		588 966 945	602 199 221
Netto pensjons- og forsikringsordninger		-3 514 622 008	-5 071 724 440
Avregning med statskassen andre overføringer		3 514 622 008	5 071 724 440
Sum Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		-	-

Balanse/Eiendeler

	Note	31.12.2019	31.12.2018
EIENDELER			
A. ANLEGGSMIDLER			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare	3	333 404 546	361 864 049
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	68 032 363	49 786 225
Sum immaterielle eiendeler		401 436 909	411 650 274
II Varige driftsmidler			
IT-utstyr og inventar	4	20 942 874	19 535 430
Sum varige driftsmidler		20 942 874	19 535 430
III Finansielle anleggsmidler			
Rentebærende utlån	8	45 703 422 462	42 683 985 908
Sum finansielle anleggsmidler		45 703 422 462	42 683 985 908
Sum anleggsmidler		46 125 802 245	43 115 171 612
B. OMLØPSMIDLER			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
II Fordringer			
Kundefordringer	11	5 219 671	5 851 635
Andre fordringer	12	8 567 521	7 609 063
Sum fordringer		13 787 192	13 460 699
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Sum omløpsmidler		13 787 192	13 460 699
Sum eiendeler		46 139 589 437	43 128 632 311

Balanse/Statens kapital og gjeld

	Note	31.12.2019	31.12.2018
C. STATENS KAPITAL			
I Virksomhetskapital			
Reguleringsfond		173 352 060	164 865 126
Opptjent virksomhetskapital		368 824 265	334 800 865
Sum virksomhetskapital	7	542 176 325	499 665 992
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7A, 7B	-188 280 780	-178 286 528
Sum avregninger		-188 280 780	-178 286 528
III Lånemellomværende med staten			
Lånemellomværende med staten	8	45 703 422 462	42 683 985 908
Sum lånemellomværende med staten		45 703 422 462	42 683 985 908
IV Statens rentebærende kapital			
Statens rentebærende kapital		-	45 446 591
Sum statens rentebærende kapital		-	45 446 591
Sum statens kapital		46 057 318 007	43 050 811 963
D. GJELD			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
II Annen langsiktig gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	13	16 527 451	14 838 739
Skyldig skattetrekk		11 256 264	10 830 506
Skyldige offentlige avgifter		6 828 103	6 342 166
Avsatte feriepenger		26 709 676	25 256 944
Annen kortsiktig gjeld	14	20 949 936	20 551 993
Sum kortsiktig gjeld		82 271 430	77 820 348
Sum gjeld		82 271 430	77 820 348
Sum statens kapital og gjeld		46 139 589 437	43 128 632 311

Regnskapsprinsipper

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS) av desember 2018, SRS 25 Ytelser til ansatte av desember 2019 og føringer/anbefalinger fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ).

Virksomheten har tatt i bruk alle de oppdaterte standardene, også oppdaterte SRS 1 Presentasjon av virksomhetsregnskapet og SRS 10 Inntekt fra bevilgninger, tilskudd og overføringer, samt overføringer til og fra staten.

Regnskapsorganisering

SPK er organisert i flere «selskaper» - et driftsselskap (SPK forvaltning) som leverer tjenester til de ulike «ordningene» som SPK administrerer, og to selskaper hvor regnskapet for ordningene er organisert (SPK forsikring og Pensjonsordning for apotekvirksomhet).

Inndelingen er å oppfatte som en intern regnskapsstruktur. Med henvisning til bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 3.4.1, legges det til grunn at SPK skal fremlegge et sammenstilt regnskap for de deler som inngår i statlige budsjettkapitler (SPK forvaltning og SPK forsikring).

SPK stiller videre opp et separat regnskap for Jernbanens Pensjonskassefond, som ble overført til SPK i 1974. Pensjonsordning for apotekvirksomhet rapporteres i egen årsrapport.

Resultatposter knyttet til pensjons- og forsikringsordningene og boliglånsordningen er presentert som gjennomstrømningsposter under henholdsvis overskriftene «Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten» og «Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten».

Disse tallene følger kontantprinsippet i henhold til det gjeldende økonomiregelverket i staten, bortsett fra renteinntekter fra utlån som er periodisert i tråd med statsbankregelverket. Presentasjon av utlånsporteføljen følger også statsbankregelverket og er vist i balansen.

Interne transaksjoner mellom driftsregnskapet og gjennomstrømningspostene er ikke eliminert, da de gjelder reelle pengestrømmer som påvirker ulike deler av regnskapet. Tilsvarende er reskontroposter i driftsregnskapet ført opp, selv om det ikke finnes bokførte motposter i de kontante gjennomstrømningspostene.

SPK fakturerer pensjonspremie, yrkesskadepremie, mv mot eksterne kunder, og godskriver dette i de aktuelle ordningene i SPK forsikring. Deretter faktureres det stykkpriser fra SPK forvaltning mot SPK forsikring basert på produserte tjenestevolumer og prisliste fastsatt i tildelingsbrevet.

SPK fakturerer videre kunder og medlemmer for NRS-/GKRS-beregninger, kapitalforvaltning, lånegebyrer, med mer.

Transaksjonsbaserte inntekter

Salgsinntektene resultatføres når de er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger

og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Som forvaltningsbedrift inntektsfører ikke SPK inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, med unntak av mottatte belastningsfullmakter fra andre departement.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Kontoklassene lønn/sosiale kostnader og andre driftskostnader reduseres med de kostnadene som inngår i aktiverte prosjekter.

Reduksjonen bokføres på egne konti, slik at brutto påløpte kostnader kan identifiseres. Basis for aktiveringen er direkte prosjektkostnader, eller timekostnader for eksterne og interne ansatte basert på standardiserte timepriser.

Pensjoner

SPK bokfører pensjoner til ansatte i henhold til SRS 25 Ytelser til ansatte. SRS 25 legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser. SPK resultatfører arbeidsgiverandelen av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen var basert på en innskuddsplan.

Reelle pensjonskostnader er beregnet og synliggjort som et tillegg til note 2.

Leieavtaler

SPK har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på kroner 30.000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

SPK er en forvaltningsbedrift, og avviker dermed fra SRS 17 punkt 45 ved at vi beregner avskrivninger av kapital som er bokført per 31. desember året før budsjettåret i virksomhetsregnskapet, jamfør bevilgningsreglementet §7 og Veileder i statlig budsjettarbeid del II, punkt 2.6.2.2. Kapitalgjenstander som er anskaffet/ferdigstilt og tatt i bruk i virksomheten i løpet av budsjettåret avskrives således fra året etter budsjettåret.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Immaterielle eiendeler

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler og egenutviklet programvare for saksbehandlingsløsninger som er sentral i virksomhetens drift, balanseføres og avskrives over driftsmiddelets levetid, jamfør SRS 17.

SPK balansefører prosjektkostnaden månedlig, og aktiverer en beregnet utviklingskostnad for de deler av programvaren som er tatt i bruk ved årsskiftet.

Utgifter vedrørende bruk av egne ansatte og eksterne konsulenter belastes prosjektene gjennom timeføring og standardiserte timepriser for ulike ressursgruppe-kategorier. Videre inkluderes direkte kjøp i prosjektene og fordelte kostnader knyttet til prosjektadministrative funksjoner (Programkontoret).

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes økonomiske levetid. Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

SPK har en årlig gjennomgang av driftsmidlene der kasserte driftsmidler blir protokollført og fjernet fra balansen.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. Fordringer knyttet til pensjonspremie er ikke oppført i balansen siden gjennomstrømningspostene føres i henhold kontantprinsippet.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12 lagt til grunn.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld og består av virksomhetskapital, avregninger og statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, samt av lånemellomværende med staten og statens rentebærende kapital.

Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Reguleringsfond

Som forvaltningsbedrift har SPK anledning til å avsette til reguleringsfond, dersom driftsresultatet er høyere enn det budsjetterte overskuddskravet. Tilsvarende er det anledning til å trekke på reguleringsfondet dersom driftsresultatet er lavere enn det budsjetterte overskuddskravet. Avsetningen til eller trekket fra reguleringsfondet inngår i disponeringen av overskuddet og er en del av virksomhetskapitalen.

Finansiering av anleggsmidler

SPK er en forvaltningsbedrift og finansierer sine investeringer ved lån fra fagdepartementet og ved egenfinansiering. Lånebeløpet er oppført som langsiktig gjeld under Statens rentebærende kapital i balansen. Avskrivninger reduserer balanseført verdi av lånet. Egenfinansieringen er innarbeidet i Opptjent virksomhetskapital.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet.

Rentebærende utlån og lånemellomværende med staten

Rentebærende utlån er den regnskapsmessige kontantbeholdningen av statens boliglånsordning. Endringen av denne beholdningen er knyttet til inn- og utbetalinger på kapittel 0614, post 90 og kapittel 3614, post 90 og presenteres på konto 635106 i statsregnskapet. Motposten viser det lånemellomværende Statens pensjonskasse har med staten for å finansiere boliglånsordningen.

Rentebærende utlån og lånemellomværende med staten vises i balansen i det sammenstilte regnskapet, som følge av eget regelverk for statsbankene.

Kontantstrømoppstilling

Det er ikke utarbeidet kontantstrømoppstilling. Tilnærmet lik informasjon er presentert i artskontorrapporteringen som en del av årsregnskapet. Artskontorrapporteringen er en sammenstilling for begge selskapene og er tilpasset for å kunne sammenlignes med resultatoppstillingen.

Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter kontantprinsippet. SPK har presentert resultatposter knyttet til boliglånsordningen som innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten.

For statsbanker er det gjort unntak fra kontantprinsippet ved rapportering til statsregnskapet jmfør omtale i Prop. 1S (2009-2010). Opptjente renteinntekter rapporteres som en inntekt til statsregnskapet.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter kontantprinsippet. SPK har presentert resultatposter knyttet til pensjons- og forsikringsordningene som tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

SPK tilføres dermed ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank nullstilles ved overgang til nytt regnskapsår.

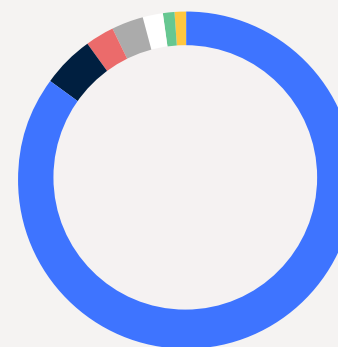
Noter

Note 1 | Driftsinntekter

	31.12.2019	31.12.2018
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgning, tilskudd og overføringer	0	425 000
Sum inntekt fra bevilgninger, tilskudd og overføringer	0	425 000
Salgsinntekter		
Administrasjon av pensjonsordningene, stykkpriser	559 882 124	568 450 026
Administrasjon av boliglansordningen	36 564 401	28 929 331
Administrasjon av gruppelivs- og yrkesskadeordningene, stykkpriser	18 921 000	20 106 000
Inntekter kapitalforvaltning	17 218 850	16 052 466
Inntekter fra kursvirksomhet	15 316 758	14 689 703
Inntekter fra GKRS-NRS	9 751 394	9 163 087
Øvrige salgsinntekter ¹⁾	3 876 081	3 525 057
Sum salgsinntekter	661 530 607	660 915 669
Sum driftsinntekter	661 530 607	661 340 669

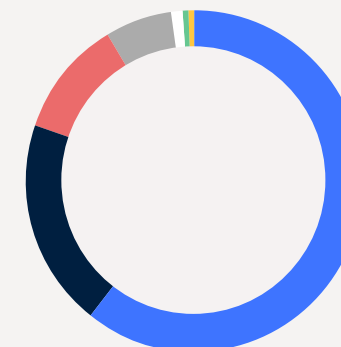
1) I øvrige salgsinntekter inngår blant annet administrasjon av overføringsavtalen, 3 108 058 kroner, og gebyrer for manglende innrapportering av lønns- og stillingsdata fra virksomheter, 653 728 kroner.

Spesifikasjon av driftsinntekter 2019

- Administrasjon av pensjonsordningene, stykkpriser: 85%
- Administrasjon av boliglansordningen: 5%
- Administrasjon av gruppelivs- og yrkesskadeordningene, stykkpriser: 3%
- Inntekter kapitalforvaltning: 3%
- Inntekter fra kursvirksomhet: 2%
- Inntekter fra GKRS-NRS: 1%
- Øvrige salgsinntekter: 1%

Administrasjon av pensjonsordningene

- Oppsatte medlemmer: 0,3%
- Yrkesaktive medlemmer: 0,7%
- Forvaltning løpende pensjoner: 1,2%
- Nye pensjoner: 6,4%
- Oppsatte medlemmer: 11,1%
- Yrkesaktive medlemmer: 19,5%
- Forvaltning løpende pensjoner: 60,8%

Note 2 | Lønnskostnader

	31.12.2019	31.12.2018
Lønn ¹⁾	224 248 333	212 665 096
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-) ²⁾	-50 115 788	-39 692 504
Feriepenger	27 382 567	25 977 841
Arbeidsgiveravgift	38 829 609	36 441 897
Pensjonskostnader ³⁾	31 108 635	27 112 438
Sykepenger og andre refusjoner (-) ⁴⁾	-8 512 839	-8 829 320
Andre ytelser	5 621 652	5 789 438
Sum lønnskostnader	268 562 170	259 464 888
Antall ansatte ⁵⁾	398	395
Avtalte årsverk ⁵⁾	389	386
Antall utførte årsverk ⁵⁾	384	(375)

1) Lønnsutgiftene for 2019 økte nominelt med 5 prosent fra 2018, som følge av lønnsutvikling og noe økning i antall årsverk.

Lønn til administrerende direktør utgjorde 1 509 000 kroner. I tillegg kommer naturytelser som omfatter dekning av elektronisk kommunikasjon og avis.

Administrerende direktør omfattes av samme pensjonsavtale som statens ansatte for øvrig.

Avsatte pensjonskostnader til administrerende direktør for 2019 beløp seg til 175 413 kroner.

2) Balanseførte lønnskostnader gjelder bruk av egne ansatte til utvikling av fagsystemer. Økningen på 26 prosent fra 2018 er som følge av pensjonsreformarbeidet, og følger både av økt timevolum og oppjusterte timepriser mot prosjektene.

3) Pensjonsutgiftene for egen drift er bokført i henhold til Statlig Regnskaps Standard 25, som innebærer at pensjonspremien (arbeidsgiverdelen) resultatføres i stedet for reell pensjonskostnad. SPK faktureres som «Fiktivt-fond» kunde i henhold til aktuarmessige prinsipper. Pensjonskostnadene økte med 14,7 prosent som skyldes økt premiesats (fra 15,15 til 15,45%), lønnsutviklingen og flere årsverk vs. 2018.

4) Sykepenger og andre refusjoner ble totalt sett redusert med 3,6 prosent sammenlignet med 2018 og skyldes reduserte foreldrepermisjoner. Ordinært sykefravær (kort og lang) er økt i forhold til 2018.

5) SPK rapporterer antall ansatte og årsverk i henhold til DFØs veiledningsnotat årsrapport (R-115 og PM-2019-13). Antall utførte årsverk 2018 er ikke reberegnet etter ny definisjon. For 2018 og tidligere år har vi benyttet betegnelsen "effektive årsverk" (gjennomsnittlig antall ansatte med fratrukk for deltid, langtidssykefravær og permisjoner).

Tilleggsopplysninger pensjon, ikke regnskapsført.
Netto pensjonsforpliktelse og årets netto pensjonskostnad egen drift.

Forutsetninger:	2019	2018
Avkastning på pensjonsmidler	1,80 %	1,90 %
Diskonteringsrente	2,30 %	2,60 %
Årlig lønnsvekst	2,25 %	2,75 %
Årlig G-regulering	2,00 %	2,50 %
Årlig regulering av alderspensjon under utbetaling	1,25 %	1,75 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Gjennomsn. gjenv. opptj.tid	12	12

Sammensetning av netto pensjonskostnader:	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	29 416 417	30 258 123
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	13 809 333	12 688 483
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-7 487 223	-7 397 948
Planendringer ¹⁾	-46 842 063	0
Administrasjonskostnad	829 182	809 058
Netto pensjonskostnad før amortisering	-10 274 354	36 357 716
Resultatført estimatavvik	480 620	854 358
Resultatført levealdersjustering og pensjonsregulering	0	0
Netto pensjonskostnad før arbeidsgiveravgift	-9 853 127	37 106 496
Beregnet arbeidsgiveravgift	-1 389 291	5 232 016
Netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift *	-11 242 417	42 338 512
Herav aga. av resultatført estimatavvik	59 393	105 578

Sammensetning av netto pensjonsforpliktelse:	2019	2018
Brutto pensjonsforpliktelse	512 997 188	560 182 767
Pensjonsmidler (fiktivt fond)	405 725 497	382 166 624
Ikke-resultatført estimatavvik	-29 150 947	-54 150 501
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	78 120 743	123 865 642
Arbeidsgiveravgift	11 015 025	17 465 056
Netto pensjonsforpliktelse inkludert arbeidsgiveravgift	89 135 768	141 330 698

1) Norsk regnskapsstiftelse har publisert en ny veiledning om regnskapsføring av endringer av alderspensjons- og samordningsreglene for nåværende offentlig tjenestepensjonsordning. Som følge av vedtatte endringer for alle årskull, medfører det nye regelverket å utgjøre en planendring som innregnes i 2019. Planendringen skyldes flere hendelser som beregnes samtidig, og effektene avhenger av sammensetning av medlemsbestand med hensyn til alder, lønn og stillingsprosent. Beregningene er utført av SPK.

Hvilke hendelser og regelverk som gjelder, avhenger av bestandens fødselskull

- Endringene av samordningsregler (kull født fra og med 1954)
- Omregning av opptjening frem til 2020 til oppsatt alderspensjon (kull født fra og med 1963)
- Garantiregler og overgangstillegg (kull født i tidsrommet 1959-1967)
- Ny opptjening i påslagsmodellen og betinget tjenestepensjon fra 2020 (kull født fra og med 1963)

Note 3 | Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2019	1 311 091 048	49 786 225	1 360 877 273
Tilgang i 2019	96 523 252	112 982 873	209 506 124
Avgang anskaffelseskost i 2019 (-)	-3 073 968	-94 736 735	-97 810 703
Anskaffelseskost 31.12.2019	1 404 540 331	68 032 363	1 472 572 694
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2019	949 226 998	-	949 226 998
Ordinære avskrivninger i 2019	124 684 255	-	124 684 255
Ekstraordinær nedskrivning 2019 ¹⁾	298 500	-	298 500
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2019 (-)	-3 073 968	-	-3 073 968
Balanseført verdi 31.12.2019	333 404 546	68 032 363	401 436 909
Avskrivningssatser (levetider)	5-10 år / lineært	5-10 år / lineært	

Balanseført verdi av egenutviklet pensjonssystem Puma utgjør 299 millioner kroner, og Medlems- og arbeidsgiverportal utgjør 19 millioner kroner per 31.12.2019.

Immaterielle eiendeler under utførelse er primært knyttet til pensjonsprogrammet Pro 25 (modernisert premiesystem, nytt samordningsregelverk og ny brukerflate i pensjonssystemet) og utgjør 68 millioner kroner per 31.12.2019

1) Ekstraordinær nedskrivning av eldre, utdatert brannmur

Note 4 | Varige driftsmidler

	IT utstyr	Inventar	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2019	25 141 026	11 957 006	37 098 032
Tilgang i 2019	7 046 830	265 560	7 312 390
Avgang anskaffelseskost i 2019 (-) ¹⁾	-5 399 761	-	-5 399 761
Anskaffelseskost 31.12.2019	26 788 095	12 222 566	39 010 661
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2019	14 126 035	3 436 567	17 562 602
Ordinære avskrivninger i 2019	4 649 990	1 254 956	5 904 946
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2019 (-) ¹⁾	-5 399 761	-	-5 399 761
Balanseført verdi 31.12.2019	13 411 832	7 531 042	20 942 874
Avskrivningssatser (levetider)	3-5 år lineært	5-10 år lineært	

1) Gjelder kassasjon av it-maskinvare (servere og datamaskiner).

Note 5 | Andre driftskostnader

	31.12.2019	31.12.2018
Kjøp av tjenester fra eksterne ¹⁾	153 309 067	126 262 941
Kjøp av tjenester fra eksterne - balanseført ¹⁾	-62 392 133	-35 965 189
Annen driftskostnad - balanseført ²⁾	-435 540	-654 261
Innleie av vikarer ³⁾	8 122 193	3 424 300
Drift og vedlikehold av programvare, inventar o.l. ⁴⁾	32 181 908	23 723 844
Drift og vedlikehold av lokaler ⁶⁾	6 299 685	6 132 501
Husleie ⁶⁾	31 403 000	30 903 988
Kurs og konferanser ⁵⁾	5 682 120	6 701 809
Telefoni og datakommunikasjon	2 981 559	2 901 549
Porto	1 708 456	1 738 280
Reiser og diett	1 938 188	1 949 861
Mindre utstyrsanskaffelser	555 657	1 183 155
Leie av maskiner, inventar og lignende	548 555	279 643
Kontorkostnader	3 390 996	3 315 394
Sum andre driftskostnader	185 293 712	171 897 813

Oversikt over årlige leiebeløp i henhold til operasjonelle leieavtaler*	Varighet mellom ett og fem år	Varighet over fem år	Sum
Husleieavtaler		31 074 968	31 074 968
Felleskostnader til gårdeier		3 642 097	3 642 097
Øvrige leieavtaler (vedlikeholdsavtaler IT/programvare)	14 793 465		14 793 465
Sum leieavtaler	14 793 465	34 717 065	49 510 530

* Kun vesentlige leieavtaler er spesifisert.

- 1) Kjøp av tjenester fra eksterne står for 49 prosent av andre driftskostnader, som er ca på linje med 2018 (se også forklaring under pkt 4). Brutto har kostnadene økt 21%, som følge av pågående utvikling av IKT-systemer for nytt pensjonsregelverk. Økningen balanseføres i sin helhet.
- 2) Balanseføring av annen driftskostnad gjelder direkte kostnader til utvikling av sentrale saksbehandlingsløsninger.
- 3) Innleie av vikarer har økt med 137% sammenlignet med 2018, hovedsakelig for å håndtere den sterke volumøkningen i boliglansordningen.
- 4) Drift og vedlikehold av programvare er økt med 36 prosent fra 2018, som følge av økt behov for lisenser innenfor flere systemer. Deler av økningen skyldes at forvaltning/vedlikehold av premie-/reserveberegningssystemet F2100 delvis ble klassifisert som ekstern tjeneste i 2018.
- 5) Kurs og konferanser er redusert med 15 prosent, som følge av innsparinger og mindre bruk av eksterne ressurser til kompetanseutvikling av egne ansatte.
- 6) Justeringer i kontoplan og kontobruk mellom 2018 og 2019 gir enkelte klassifiseringsavvik mellom kontogruppene. 2018 er ikke fullt ut reklassifisert da avviket ikke anses vesentlig sett i forhold til arbeidsmengde og tap av sporbarhet knyttet til full reklassifisering.

Note 6 | Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2019	31.12.2018
Finansinntekter		
Renteinntekt (mellomværende med statskassen)	2 323 013	1 265 102
Valutagevinst (agio)	11 488	9 395
Annen finansinntekt	3 951	6 100
Sum finansinntekter	2 338 452	1 280 597
Finanskostnader		
Renter av statens kapital	184 264	1 189 169
Valutatap (disagio)	8 041	30 848
Annen finanskostnad	3 508	6 723
Sum finanskostnader	195 813	1 226 740

Mellomværende med statskassen fungerer som virksomhetens "kassekreditt".

Statens pensjonskasse finansierer deler av investeringer i driftsmidler ved lån fra statskassen. Lånet omtales som "Statens rentebærende kapital" og er klassifisert under Statens kapital i balansen. Rentesatsen fastsettes av Finansdepartementet med utgangspunkt i renten på 5-års statsobligasjonslån. Rentesatsen for lån i 2019 var 1,15 prosent.

Finansinntektene for 2019 økte som følge av økt rentenivå sammenlignet med 2018. Finanskostnadene ble redusert sammenlignet med 2018 som følge av at lån fra staten ble innfridd i løpet av 2019.

Note 7 | Virksomhetskapskapital

	2019	2018
Virksomhetskapskapital per 01.01.	499 665 992	411 597 359
Nedbetalning på statens rentebærende kapital utover rest lånesaldo ¹⁾	-19 004 330	-
Årets avsetning til egenfinansierte investeringer	55 645 000	75 000 000
Trekk fra (-)/ avsetning til virksomhetskapskapital	-2 617 271	-10 718 253
Til/fra reguleringsfond	8 486 934	23 786 886
Virksomhetskapskapital per 31.12.	542 176 325	499 665 992

- 1) I følge budsjettveilederen for staten skal avskrivninger på driftsmidler benyttes som nedbetaling på statens rentebærende kapital (lånfinansierte investeringer). Avskrivningene i 2019 er høyere enn restsaldo på statens rentebærende kapital. Etter avklaring med DFØ (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring) er overskytende beløp på 19 004 330 kroner knyttet til avskrivninger på investeringer som er egenfinansiert ført mot virksomhetskapskapitalen i 2019.

Note 7A | Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Avregnet med statskassen	31.12.2019	31.12.2018	Endring
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	401 436 909	411 650 274	-10 213 365
Varige driftsmidler	20 942 874	19 535 430	1 407 444
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-	-	-
Sum	422 379 783	431 185 704	-8 805 921
Finansielle anleggsmidler			
Rentebærende utlån	45 703 422 462	42 683 985 908	3 019 436 554
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Andre fordringer	-	-	-
Sum	45 703 422 462	42 683 985 908	3 019 436 554
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	-	-	-
Kundefordringer	5 219 671	5 851 635	-631 964
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	-	-	-
Andre fordringer	8 567 521	7 609 063	958 457
Bankinnskudd, kontanter og lignende	-	-	-
Sum	13 787 192	13 460 699	326 493
Statens kapital			
Opptjent virksomhetskapskapital	-368 824 265	-334 800 865	-34 023 399
Reguleringsfond	-173 352 060	-164 865 126	-8 486 934
Lånemellomværende med staten	-45 703 422 462	-42 683 985 908	-3 019 436 554
Statens rentebærende kapital	0	-45 446 591	45 446 591
Sum	-46 245 598 787	-43 229 098 491	-3 016 500 296
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	-	-	-
Øvrig langsiktig gjeld	-	-	-
Sum	-	-	-
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-16 527 451	-14 838 739	-1 688 712
Skyldig skattetrekk	-11 256 264	-10 830 506	-425 758
Skyldige offentlige avgifter	-6 828 103	-6 342 166	-485 937
Avsatte feriepenges	-26 709 676	-25 256 944	-1 452 732
Mottatt forskuddsbetaling	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	-20 949 936	-20 551 993	-397 943
Sum	-82 271 430	-77 820 348	-4 451 082
Avregnet med statskassen*	-188 280 780	-178 286 528	-9 994 252

Finansieringen av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler fremgår som hovedregel av regnskapslinjen *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*. Finansieringen av nettosummen av omløpsmidler og kortsiktig gjeld fremgår som hovedregel av regnskapslinjen *Avregnet med statskasse*.

Avstemming av endring i avregnet med statskassen (kongruensavvik)

Konsernkonto utbetaling	-554 588 790
Konsernkonto innbetaling	682 932 841
Netto trekk konsernkonto	128 344 050
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer	-
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	-
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)	-
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-38 622 626
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	-
- Endring i statens kapital	-45 446 591
- Tilbakeførte utsatte inntekter ved avgang anleggsmidler, der avsetningen ikke er resultatført (underkonto 1996)	-
Korrigerings av avsetning for feriepenges (ansatte som går over i annen statlig stilling)	-
Andre avstemningsposter (spesifiseres)	-
+ Endring i Opptjent virksomhetskapskapital og Reguleringsfond	42 510 333
+ Korrigerings av avvik i avregnet med statskassen fra tidligere år	-
+ Endring i langsiktige forpliktelser	-
+ endring avsatt AGA for endring av pensjonskostnader	-
+ renter av mellomværende med statskassen (underkonto 1977 kap560381)	2 323 013
- Renter av statens kapital (underkonto 1976 kap 560380)	-184 264
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto	88 923 916
Resultat av periodens aktiviteter før avregning med statskassen	-78 929 663
Sum endring i avregnet med statskassen *	9 994 252

* Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med sum i endringskolonnen ovenfor. Avregnet med statskassen i oppstillingen gjelder kapittel 2470.

Note 7B | Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen	31.12.2019 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2019 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	401 436 909	-	401 436 909
Varige driftsmidler	20 942 874	-	20 942 874
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-	-	-
Sum	422 379 783	-	422 379 783
Finansielle anleggsmidler			
Rentebærende utlån	45 703 422 462	-	45 703 422 462
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Andre fordringer	-	-	-
Sum	45 703 422 462	-	45 703 422 462
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	-	-	-
Kundefordringer	5 219 671	-	5 219 671
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	-	-	-
Andre fordringer	8 567 521	-973 171	9 540 692
Bankinnskudd, kontanter og lignende	-	-	-
Sum	13 787 192	-973 171	14 760 363
Statens kapital			
Opptjent virksomhetskapskapital	-368 824 265	-	-368 824 265
Reguleringsfond	-173 352 060	-173 352 060	-
Lånemellomværende med staten	-45 703 422 462	-	-45 703 422 462
Statens rentebærende kapital	-	-	-
Sum	-46 245 598 787	-173 352 060	-46 072 246 727
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	-	-	-
Øvrig langsiktig gjeld	-	-	-
Sum	-	-	-
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-16 527 451	-	-16 527 451
Skyldig skattetrekk	-11 256 264	-11 256 264	-
Skyldige offentlige avgifter	-6 828 103	-2 699 285	-4 128 819
Avsatte feriepenge	-26 709 676	-	-26 709 676
Mottatt forskuddsbetaling	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	-20 949 936	-	-20 949 936
Sum	-82 271 430	-13 955 549	-68 315 881
Sum	-188 280 780	-188 280 780	-

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto omløpsmidler.

Netto omløpsmidler består av kortsiktige eiendeler som beholdninger og kundefordringer, redusert for kortsiktig gjeld som leverandørgjeld og skyldige skatter og avgifter. Dersom virksomheten har finansielle anleggsmidler eller langsiktige forpliktelser, inngår disse i beregningen av avregnet med statskassen.

Note 7B forts. | Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

For gjennomstrømningspostene vil det være følgende sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende (regnskapfører 715510)

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen	31.12.2019	31.12.2019	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Rentebærende utlån	45 906 318 669		45 906 318 669
Investeringer i aksjer og andeler	-		-
Obligasjoner	-		-
Sum	45 906 318 669	-	45 906 318 669
Omløpsmidler			
Kundefordringer	2 219 436 448		2 219 436 448
Andre fordringer	-1 527 685	-1 540 557	12 872
Bankinnskudd, kontanter og lignende	38 692 831		38 692 831
Sum	2 256 601 594	-1 540 557	2 258 142 151
Staten kapital			
Fondsmidler	-244 900 000		-244 900 000
Lånemellomværende med staten	-45 700 111 500		-45 700 111 500
Sum	-45 945 011 500	-	-45 945 011 500
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld			-
Sum	-	-	-
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 770 683		-1 770 683
Skyldig skattetrekk	-90 701	-90 701	-
Skyldige offentlige avgifter	-		-
Annen kortsiktig gjeld	433 861	181 989	251 871
Mellomværende NAV	-7 095 417	-7 172 648	77 231
Sum	-8 522 940	-7 081 359	-1 441 581
Sum	2 209 385 823	-8 621 916	2 218 007 739

Note 8 | Boliglånsordningen i SPK

SPK administrerer statens boliglånsordning for ansatte (HTA §5.1), og låneordningen for ansatte i NSB-systemet eller tidligere Jernbaneverket. De fleste av SPKs medlemmer kan søke om boliglån i SPK. Resultatregnskapet viser innbetalte og opptjente renter i 2019 på i alt 951 millioner kroner, sammenlignet med 977 millioner kroner i 2018. Det er i tillegg innbetalt 31,5 millioner kroner i gebyrer fra lånekundene i 2019, mens det i 2018 ble innbetalt 23,8 millioner kroner.

Netto tap på utlån viser i 2019 en utgiftsføring på 22.000 kroner, mens det i 2018 ble utgiftsført 430.000 kroner. Det er i 2019 utgiftsført 36,3 millioner kroner for administrasjon av boliglånsordningen, mens det i 2018 ble utgiftsført 29,1 millioner kroner.

Ved utgangen av 2019 utgjorde samlet utlån 45,7 milliarder kroner, sammenlignet med 42,7 milliarder kroner ved utgangen av 2018. Økningen i utlån følger av at SPKs lånebetingelser er blitt gunstigere i relasjon til markedet for øvrig.

Siden SPK administrerer boliglånsordningen på vegne av staten, vises lånemellomværende med staten, tilsvarende samlet utlån, som gjeld i balansen. Utlån og lånemellomværende med staten er basert på tall fra kontantregnskapet.

Boliglånsordningen i SPK	2019	2018
Inntekter		
Renteinntekter lån	950 546 805	976 749 867
Øvrige inntekter	1 478	119 515
Gebyrer lån	31 484 284	23 764 482
Sum inntekter boliglånsordningen	982 032 567	1 000 633 864
Utgifter		
Tap på utlån	21 603	429 931
Administrasjonskostnader	36 308 644	29 079 501
Sum utgifter boliglånsordningen	36 330 247	29 509 432
Resultat boliglånsordningen i SPK	945 702 320	971 124 432

Note 9 | Premieinnbetalinger og øvrige inntekter knyttet til pensjon**Premieinnbetalinger**

Samlede innbetalinger for pensjonspremie samt yrkesskade- og gruppelivspremie utgjør 24 milliarder kroner for 2019. Til sammenligning utgjorde premieinnbetalingene 22,8 milliarder kroner i 2018. Økningen på 1,2 milliarder kroner skyldes lønns- og bestandsvekst.

Pensjonspremien faktureres med 6 terminer årlig. For de fleste kundene forfaller den siste terminen for 2019 til betaling i 2020. Siste fakturert premiertermin for 2018 er tilsvarende innbetalt i 2019. Yrkesskade- og gruppelivspremiene faktureres og innbetales årlig.

	2019	2018
Pensjonspremie inkl. AFP-premie og medlemsinnskudd	23 772 600 898	22 580 149 132
Yrkesskadepremie	117 832 916	122 881 220
Gruppelivspremie	97 472 402	109 745 869
Sum premieinntekter	23 987 906 216	22 812 776 221

Øvrige inntekter

For virksomheter som melder seg ut av Statens pensjonskasse beregnes et sluttoppgjør som viser kundens over- eller underfinansiering på utmeldingstidspunktet.

Samferdselsreformen har medført at flere virksomheter har meldt seg ut av SPK. I 2019 er det innbetalt netto 1,5 milliarder kroner i sluttoppgjør fra utmeldte kunder innenfor samferdselssektoren. I 2018 utgjorde netto innbetalte sluttoppgjør fra utmeldte kunder 2,4 millioner kroner.

Forsinkelsesrenter, purregebyrer med mer utgjorde 1,5 millioner kroner i 2019 mens det i 2018 var 2 millioner kroner.

	2019	2018
Innbetalt sluttoppgjør utmeldte kunder	1 538 759 048	2 351 315
Forsinkelsesrenter, purregebyrer m.m.	1 540 726	2 016 968
Sum øvrige inntekter	1 540 299 774	4 368 283

Note 10 | Pensjons- og forsikringsutbetalinger

Pensjoner

Utbetalte pensjoner utgjør 28,8 milliarder kroner i 2019, sammenlignet med 27,6 milliarder kroner i 2018. Økningen skjer primært som følge av økning i grunnbeløpet i folketrygden og økning i antall pensjonister. Utbetalingene inkluderer pensjoner som er utbetalt for Pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer, som er blant ordningene som administreres av SPK.

I henhold til overføringsavtalen mottar SPK refusjon av pensjoner som er utbetalt på vegne av andre pensjonsleverandører. I 2019 utgjorde disse refusjonene 637 millioner kroner.

Det er i 2019 avskrevet 23 millioner kroner i forbindelse med for mye utbetalt pensjon, fordelt på 5.050 pensjonssaker. Tilsvarende utgjorde avskrivninger av for mye utbetalte pensjoner 37 millioner kroner i 2018. Renter ved for sent utbetalte refusjonspensjoner utgjorde 2 millioner kroner i 2019 sammenlignet med 0,5 millioner kroner i 2018.

Avskrivninger knyttet til for mye utbetalt pensjon skyldes blant annet at det oppdages feil som pensjonisten ikke kan holdes ansvarlig for, at kravene ikke er over ett rettsgebyr, som er grensen SPK har satt for å forfølge kravet, samt foreldelse. Foreldelse vurderes ut ifra det tidspunktet feilutbetalingen skjedde, og ikke fra det tidspunktet SPK oppdaget feilutbetalingen. Der hvor hele eller deler av kravet er foreldet jf. Foreldelsesloven, er SPKs praksis at retten til motregning i fremtidige ytelser, jf. Foreldelsesloven § 26 bokstav b, anvendes før beløpet frafalles.

Personskade- og gruppelivserstatninger

Utbetalte yrkesskadeerstatninger utgjør netto 48,7 millioner kroner i 2019, sammenlignet med 76,5 millioner kroner i 2018. Beløpet inkluderer refusjon til folketrygden på 120 prosent av foregående års utbetalinger av erstatninger i henhold til lov om yrkesskadeborsikring. Dette utgjorde 23 millioner kroner i 2019.

Utbetalte yrkesskadeerstatninger varierer fra år til år avhengig av blant annet når skaden blir meldt SPK, skadelidtes behandlingsbehov, skadelidtes alder, skadeomfang og endringer i rettstilstanden.

Utbetalte gruppelivserstatninger utgjør 153 millioner kroner i 2019, sammenlignet med 180 millioner kroner i 2018. Utbetalte erstatninger det enkelte år avhenger både av antall saker (innmeldte dødsfall som gir rett til erstatningsutbetaling) og erstatningsbeløpet i de enkelte sakene. Erstatningsbeløpet avhenger blant annet av antall barn under 25 år.

Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet har gitt SPK fullmakt til å behandle og utbetale erstatninger på vegne av dem. Dette gjelder erstatninger knyttet til skadetilfeller i utenlandsoppdrag, engangserstatninger knyttet til dødsfall og invaliditet ved avtjening av verneplikten samt utbetalinger i forbindelse med bilskadeordningen i staten. Samlet er det utbetalt 68,4 millioner kroner knyttet til disse belastningsfullmaktene i 2019. Tilsvarende beløp for 2018 utgjorde 54,5 millioner kroner.

Øvrige utgifter

Det er i 2019 utgiftsført 564 millioner kroner for kjøp av tjenester i forbindelse med administrasjon av forsikringsordningene, sammenlignet med 576 millioner kroner i 2018.

I 2019 utbetalte SPK 0,5 millioner kroner i vartpenger og arbeidsgiveravgift sammenlignet med 2,5 millioner i 2018. Vartpenger er en økonomisk støtteordning for ansatte som blir overtallige og oppsagte fra ikke-statlige virksomheter med medlemskap i Statens pensjonskasse. Vartpengeordningen i SPK fases ut med virkning fra 1. mars 2016. For virksomheter som ikke tidligere har søkt om og blitt fritatt fra vartpengeordningen, betyr dette at ansatte som blir sagt opp etter denne datoen ikke lenger vil ha krav på vartpenger. De som allerede mottar vartpenger, vil fortsette å motta vartpenger som før.

Regnskapet er i 2019 belastet med 24 millioner kroner i beregnet arbeidsgiveravgift til folketrygden av beregnet arbeidsgiverandel og medlemsandel for virksomheter som ikke er pålagt å betale arbeidsgiverandel og medlemsandel direkte til Statens pensjonskasse. Beløpet utgjør en teknisk beregning av arbeidsgiveravgiften. Til sammenligning viser tilsvarende tall for 2018 også en beregnet arbeidsgiveravgift på 24 millioner kroner.

Note 10 forts. | Pensjons- og forsikringsutbetalinger

	2019	2018
Utgifter		
Alderspensjoner	16 078 747 769	15 238 410 697
Særalderspensjon	2 845 403 224	2 663 666 305
Uførepensjon	2 304 621 192	2 325 708 414
Ektefellepensjon	3 845 460 296	3 719 677 719
Barnpensjon	118 253 595	118 735 797
Avtalefestet pensjon (AFP)	3 604 027 955	3 485 729 716
Sum utbetalte pensjoner inkl. renter ved for sen utbetaling	28 796 514 031	27 551 928 648
Mottatt refusjon utbetalte pensjoner for andre ordninger (-)	-637 396 587	-614 404 515
Avskrivning utbetalte pensjoner	22 668 744	37 457 490
Renter ved for sent utbetalte refusjonspensjoner	2 018 178	473 124
Utbetalte yrkesskadeerstatninger (inkl. avgift NAV og div. honorarer)	52 897 484	78 772 800
Mottatt refusjon fra arbeidsgiver for utbetalte yrkesskadeerstatninger (-)	-4 197 469	-2 273 238
Utbetalte gruppelivserstatninger	152 954 151	180 224 131
Utbetalte personskadeerstatninger på vegne av Forsvaret og Justisdepartementet (inkl. div. honorarer)	68 402 520	54 491 283
Sum utbetalte forsikringserstatninger	28 453 861 052	27 286 669 723
Administrasjonskostnader	564 465 266	575 730 555
Utbetalte vartpenger og arbeidsgiveravgift	501 679	5 974 613
Refusjon vartpenger fra arbeidsgiver (-)	-	-3 505 947
Beregnet arbeidsgiveravgift til folketrygden	24 000 000	24 000 000
Sum øvrige utgifter	588 966 945	602 199 221

Note 10 forts. | Statistikk til pensjons- og forsikringsutbetalinger

Ordning		Pensjoner etter lov om SPK			Storting og regjering	Øvrige ordninger	Totalt	POA	Totalt inkl. POA 2019
		Stat	Kommune/ fylkeskommune	Andre					
AFP	Menn	518 694	642 662	334 330	-	1 233	1 496 919	7 060	1 503 978
	Kvinner	659 720	1 160 130	285 811	-	1 448	2 107 109	69 368	2 176 477
	Totalt	1 178 414	1 802 792	620 140	-	2 682	3 604 028	76 427	3 680 455
Alderspensjon	Menn	4 957 339	2 368 796	1 356 286	33 003	17 338	8 732 763	29 056	8 761 819
	Kvinner	3 278 339	3 081 301	929 743	23 535	33 067	7 345 985	154 138	7 500 123
	Totalt	8 235 678	5 450 096	2 286 030	56 539	50 405	16 078 748	183 194	16 261 942
Barnepensjon	Menn	30 744	16 370	12 080	281	141	59 616	759	60 376
	Kvinner	28 996	16 671	12 900		70	58 637	599	59 236
	Totalt	59 740	33 041	24 980	281	211	118 254	1 358	119 612
Ektefellepensjon	Menn	170 875	151 821	41 384	1 234	130	365 443	8 622	374 065
	Kvinner	2 530 588	669 763	258 579	14 290	6 797	3 480 018	10 091	3 490 108
	Totalt	2 701 463	821 583	299 963	15 524	6 927	3 845 460	18 713	3 864 173
Særalderspensjon	Menn	1 915 283	61 013	430 626	7 346	12 701	2 426 971	127	2 427 098
	Kvinner	226 089	58 794	118 178	1 734	13 638	418 433	1 348	419 780
	Totalt	2 141 372	119 808	548 804	9 080	26 339	2 845 403	1 475	2 846 878
Uførepensjon	Menn	259 582	182 780	190 344	417	344	633 467	3 265	636 732
	Kvinner	627 126	733 907	308 501	192	1 429	1 671 154	57 964	1 729 118
	Totalt	886 708	916 687	498 845	609	1 773	2 304 621	61 229	2 365 850
Sum utbetalte pensjoner	Menn	7 852 517	3 423 442	2 365 051	42 282	31 887	13 715 178	48 889	13 764 067
	Kvinner	7 350 857	5 720 565	1 913 712	39 751	56 450	15 081 335	293 508	15 374 843
	Totalt	15 203 375	9 144 007	4 278 763	82 033	88 337	28 796 514	342 397	29 138 910
Pensjonspremie		12 512 518	6 941 862	4 208 043		110 178	23 772 601	767 634	24 540 235
Premiereserve		425 218 999	78 751 420	56 643 183	551 814	1 214 190	562 379 606	8 088 467	570 468 073

Note 11 | Kundefordringer

	31.12.2019	31.12.2018
Øvrige kundefordringer ¹⁾	2 873 913	3 737 254
Fordringer mot NAV (Sykepenges og øvrige refusjoner) ²⁾	1 163 588	1 255 981
Fordringer mot forsikringsordningene ³⁾	1 182 170	858 400
Sum kundefordringer	5 219 671	5 851 635

- 1) Gjelder i hovedsak fakturering av kurs. I tillegg gjelder fordringene fakturering for pensjonsberegninger for kunder, administrasjon av Stortingets pensjonsordning samt fakturering for manglende innrapportering av pensjonsgrunnlag.
- 2) Påløpte fordringer mot NAV er overvurdert i størrelsesorden 350 000 kroner, som følge av systemmessig for høyt beregnede refusjoner. Det er gjort en avsetning for dette i resultatet og under kortsiktig gjeld.
- 3) Gjelder fakturering av stykkpriser fra SPK forvaltning til SPK forsikring.

Det er ikke forventet vesentlige tap på fordringer ved utgangen av året

Note 12 | Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2019	31.12.2018
Personallån og andre fordringer på ansatte	91 140	100 781
Fordringer NAV ¹⁾	30 232	-
Feil innbetalinger fra kunder	-	-4 248
Forskuddsbetalte kostnader ²⁾	8 446 149	7 512 530
Sum andre kortsiktige fordringer	8 567 521	7 609 063

- 1) Til gode sykepenges, foreldrepermisjon med mer
- 2) Gjelder i hovedsak programvarelisenser.

Note 13 | Leverandørgjeld

	31.12.2019	31.12.2018
Leverandørgjeld til forsikringsordningene ¹⁾	5 981 962	5 278 139
Øvrig leverandørgjeld ²⁾	10 545 489	9 560 600
Sum leverandørgjeld	16 527 451	14 838 739

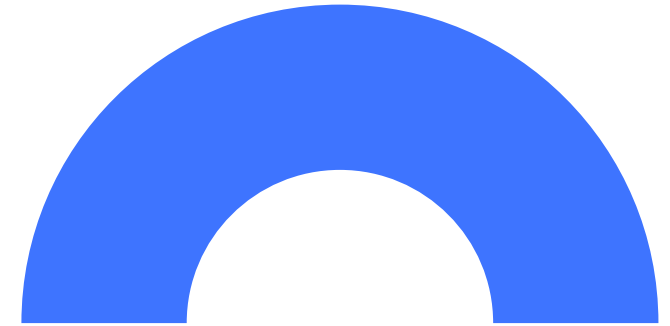
- 1) Gjelder pensjonspremie for 6. termin 2019 som betales fra SPK forvaltning til SPK forsikring.
- 2) Gjelder hovedsakelig leverandørgjeld i forbindelse med betalingsformidling fra NAV, bistand vedrørende låneadministrasjon fra Lindorff, konsulent- og lisenskostnader.

Note 14 | Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2019	31.12.2018
Skyldige feriedager og fleksitid (inkludert arbeidsgiveravgift) ¹⁾	8 479 456	8 095 873
Påløpte kostnader ²⁾	12 470 480	12 456 120
Sum annen kortsiktig gjeld	20 949 936	20 551 993

- 1) Balanseføring av feriedager og fleksitid som de ansatte har til gode på virksomheten, utgjør til sammen 8 479 456 kroner (inkludert arbeidsgiveravgift) ved utgangen av 2019.
- 2) Gjelder hovedsakelig påløpte kostnader som betalingsformidling fra NAV, konsulent- og lisenskostnader.

Årsregnskap for Jernbanens pensjonskassefond

Jernbanens pensjonskassefond yter lån til ansatte i NSB BA og tidligere Jernbaneverket, samt disse virksomheters datterselskaper, som har eller har hatt medlemskap i Statens pensjonskasse. Fondet har en fast kapital på 48,7 millioner kroner. Renteinntekter fratrukket administrasjonskostnader tilføres statskassen. Kapitalen eies av Statens pensjonskasse.

Det ytes lån til kjøp av bolig, påbygging/ombygging av bolig, skifteoppgjør samt refinansiering av lån med sikkerhet i den bolig som søkes belånt.

Låneordningen forvaltes av et styre. Administrasjon og forretningsførsel av lånevirksomheten er lagt til Statens pensjonskasse.

I 2019 ble samlet utlån redusert med 4,7 millioner kroner. Av samlet kapital på 48,7 millioner kroner var 10 millioner kroner utlånt ved utgangen av 2019. Renteinntekter fratrukket administrasjonskostnader tilføres statskassen og utgjør 0,5 millioner kroner i 2019.

Årsregnskapet for Jernbanens pensjonskassefond er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement, og gir etter min vurdering et rettviseende bilde av fondets økonomiske status.

Jernbanens pensjonskassefond revideres som statlig fond av Riksrevisjonen.

Finn Melbø

Administrerende direktør

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Beholdninger rapportert i likviditetsrapport	Note	Regnskap 2019
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank		34 149 780
Endringer i perioden		4 899 410
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank		39 049 190

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet, 31.12.

Konto	Kontonavn	Note	2019	2018	Endring
640601	Ordinære fond (eiendeler)		39 049 190	34 149 780	4 899 410
810601	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank		-39 049 190	-34 149 780	-4 899 410

Note A | Forklaring av samlet tildeling

Det er ikke ført tildelinger eller tilskudd til fondet i 2019.

Det er ikke registrert noe tap knyttet til utlån for ansatte og pensjonister i NSB for 2019. Eventuelle tap ville vært dekket innenfor statens garantiansvar.

Regnskapsprinsipper

Årsregnskap for statlige fond er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019, punkt 8.

Jernbanens Pensjonskassefond ble ved lov av 8. juni 1973 nr. 54 overtatt av Statens pensjonskasse. Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover ett budsjettår. Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap, vises i oppstillingens nedre del.

Det er utarbeidet en egen prinsippnote til fondsregnskapet.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2019	31.12.2018
Inntekter			
Renteinntekter utlån		239 700	394 772
Inntekter gebyrer		12 445	19 399
Renteinntekter bank		356 359	147 427
Sum inntekter		608 504	561 598
Utgifter			
Administrasjonsutgifter	4	72 148	113 961
Sum utgifter		72 148	113 961
Årets resultat		536 356	447 637
Disponering av årets resultat			
Tilført statskassen		536 356	447 637
Sum disponering		536 356	447 637

Balanse

	Note	31.12.2019	31.12.2018
EIENDELER			
Utlån	2	10 007 169	14 541 811
Tidsforskyvning	3	-	155 836
Innestående Norges Bank		39 049 190	34 002 353
Sum eiendeler		49 056 359	48 700 000
FONDSKAPITAL OG GJELD			
Kortsiktig gjeld	5	356 359	-
Fondskapital		48 700 000	48 700 000
Sum fondskapital og gjeld		49 056 359	48 700 000

Note 1 | Prinsippnote

Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Løpende inn- og utbetalinger knyttet til låneporteføljen skjer på bankkontoer som tilhører SPK.

Justering av netto bevegelse i låneporteføljen mot NSB-fondets konto i Norges Bank skjer kontantmessig basert på periodens bevegelser.

Note 2

Av den samlede fondskapitalen på kroner 48 700 000 var kroner 10 007 169 lånt ut ved utgangen av 2019.

Note 3

Løpende inn- og utbetalinger knyttet til låneporteføljen skjer på bankkontoer som tilhører SPK.

Kontantmessig justering mot NSB-fondets konto i Norges Bank er basert på periodens bevegelse i låneporteføljen.

Kontantmessig justering i 2018 var basert på foregående måneds bevegelse og utgjorde en tidsforskyvning i 2018.

Note 4

Vederlag til SPK for administrasjon av fondet er utgiftsført med 72 148 kroner.

Note 5

Kortsiktig gjeld på 356 359 kroner er opptjente renter i Norges Bank som skal tilfalle statskassen.

Statistikk

Antall pensjoner 31.12.2019

Ordning		Pensjoner etter lov om SPK			Storting og statsråder	Øvrige ordninger	Total	POA	Totalt inkl. POA
		Stat	Kommune/ fylkeskommune	Andre					
AFP	Kvinner	2 410	4 283	771	0	4	7 439	269	7 708
	Menn	1 599	1 952	869	0	5	4 402	16	4 418
	Totalt	4 009	6 235	1 640	0	9	11 841	285	12 126
Alderspensjon	Kvinner	57 749	34 596	18 299	134	233	110 517	2 663	113 180
	Menn	56 782	24 904	17 571	193	82	99 287	279	99 566
	Totalt	114 531	59 500	35 870	327	315	209 804	2 942	212 746
Barnepensjon	Kvinner	543	267	224	0	1	1 035	10	1 045
	Menn	528	261	225	3	3	1 020	17	1 037
	Totalt	1 071	528	449	3	4	2 055	27	2 082
Ektefellepensjon	Kvinner	28 568	6 609	4 322	126	41	39 666	111	39 777
	Menn	5 750	2 644	1 464	11	6	9 875	269	10 144
	Totalt	34 318	9 253	5 786	137	47	49 541	380	49 921
Særalderspensjon	Kvinner	3 082	789	800	4	51	4 718	65	4 783
	Menn	5 606	382	1 332	23	47	7 383	2	7 385
	Totalt	8 688	1 171	2 132	27	98	12 101	67	12 168
Uførepensjon	Kvinner	14 088	10 606	6 879	1	27	31 601	1 352	32 953
	Menn	5 265	2 470	3 531	1	7	11 274	52	11 326
	Totalt	19 353	13 076	10 410	2	34	42 875	1 404	44 279
Antall pensjoner	Kvinner	106 440	57 150	31 295	265	357	194 976	4 470	199 446
	Menn	75 530	32 613	24 992	231	150	133 241	635	133 876
	Totalt	181 970	89 763	56 287	496	507	328 217	5 105	333 322

Denne oversikten viser hvor mange pensjoner fordelt på kjønn som var registrert hos Statens pensjonskasse i de ordningene vi administrerer per desember 2019. Tallene er basert på godkjente pensjonsvedtak.

Statistikk forts.

Utvikling i antall saker i forsikrings- og erstatningsordninger som administreres av SPK

	2015	2016	2017	2018	2019
Antall nye skademeldinger gruppeliv	292	205	189	184	170
Antall nye skademeldinger yrkesskade	603	651	669	601	580
Antall nye skademeldinger engangserstatning for vernepliktige	55	57	53	78	63
Antall nye skademeldinger personskade bilansvar	33	45	20	18	9
Antall nye skademeldinger billighetserstatning psykiske senskader internasjonale operasjoner (forskrift 02.12.2005)	34	53	57	34	27
Antall nye skademeldinger kompensasjonsordning veteran Intops («35 G-ordningen»)	68	70	62	53	45
Antall nye skademeldinger forsvarsloven § 55 (objektivt ansvar personskade Intops-personell)	2	5	5	5	2
Antall krav etter endring 18.06.2012 i kompensasjonsordning Intops («65 G-ordningen»)	29	13	6	1	4
Antall krav særavtaler tjenestereiser innland og utland, samt stasjonering i utlandet	9	12	28	19	13
Antall krav andre ordninger	7	7	9	10	4
Totalt antall åpne saker ved periodens utløp (alle ordninger)	693	728	794	798	815

* Tallene ovenfor avviker med tidligere statistikker. SPK har nå fått tilgang til bedre datagrunnlag.

Vårt bidrag til Regjeringens inkluderingsdugnad

I juni 2018 vedtok Regjeringen en inkluderingsdugnad hvor alle statlige virksomheter skal utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet sitt med sikte på å rekruttere personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Her redegjør vi for hvordan rekrutteringsarbeidet i SPK har vært innrettet for å nå Regjeringens målsetting på 5 %, samt resultat av arbeidet.

SPK har rekruttert og ansatt 2 medarbeidere med hull i CV-en i 2019, som utgjør 5,4 prosent av nyansettelsene dette året. Vi har derfor klart målsettingen til Regjeringen. Hovedårsaken til at vi har klart dette målet er at vi over flere år har hatt god erfaring med bruk av praksisplasser. Her har flere fått verdifull arbeidstrening og erfaring for å komme tilbake til arbeidslivet, samtidig som SPK har fått fordelene av å bli kjent med flere kompetente kandidater.

Vi har oppdatert vår lederhåndbok og tatt inn inkluderingsdugnadens målsetting, slik at alle våre ledere er informert og blir oppfordret til å særskilt vurdere søkere som oppgir at de har nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

For å synliggjøre at SPK er en arbeidsplass som kan og vil tilrettelegge for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne,

informerer vi i alle våre stillingsutlysninger om at SPK har kontorløsninger med universell utforming og heis i bygget. Dette mener vi kan bidra til å tiltrekke oss aktuelle kandidater til de respektive stillinger uavhengig av funksjonsevne.

SPK er midt oppe i en omfattende reformperiode som innebærer at vi må endre, eller videreutvikle, både interne systemer, kalkulatorer og annet selvbetjeningsverktøy på spk.no. Universell utforming er lagt som føring for dette arbeidet.

En av utfordringene med å tilrettelegge for Regjeringens inkluderingsdugnad har vært at regelverket ikke var på plass da inkluderingsdugnaden ble vedtatt medio 2018. Endringene i forskriftene til statsansatteloven ble først fastsatt i statsråd 13.12.19. Frem til nå har ikke rekrutteringsverktøyet vi bruker gitt søkere muligheten til å registrere at de har hull i CV-en, slik som de med nedsatt funksjonsevne kan gjøre. Dermed blir disse kandidatene lett usynlige i en stor søkermasser. Fra 01.01.2020 vil de største rekrutteringsportalene gi de som har hull i CV mulighet til å registrere dette.

Oppfølging av arbeidslivskriminalitet

En av Regjeringens fellesføringer for 2019 er at offentlige oppdragsgivere, som innkjøpere av varer og tjenester, skal påta seg et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Regjeringen forventer at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv.

Som det fremkommer i tildelingsbrevet, skal SPK sikre at våre leverandører følger lover og regler både ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter. I dette vedlegget redegjøres det for SPKs aktiviteter og resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter til hvordan anskaffelsene er innrettet for å gjennomføre dette hensynet.

Omfang

I 2019 hadde SPK en avtaleportefølje på 98 avtaler. Vi har en systematisk tilnærming til vår oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår og har gjennomført en risikovurdering av porteføljen. Alle avtaler er klassifisert etter skalaen lavt-middels-høyt risikonivå. Avtalene fordeler seg på de ulike risikoklassene med henholdsvis 79 på lav, 14 på middels og 5 på høy risiko, se figuren under.

Av denne avtaleporteføljen er det 42 avtaler som utgjør tjenestekjøp over EØS-terskelverdi og som dermed er omfattet av forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. To av avtalene er Difis fellesavtaler og følges opp sentralt.

Aktiviteter i 2019

Forbedringer i egenrapporteringskjema for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår

I forbindelse med oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår for 2019 har SPK gjort en del forbedringer i egenrapporteringskjemaet. Spørsmålene er bedre strukturert og mer presise, og det er laget utførlig veiledning for leverandørenes besvarelse. Dokumentasjonsbyrden for leverandørene som må besvare egenrapporteringskjemaet er til dels stor. Derfor er det laget tre ulike versjoner av dette skjemaet, tilpasset hver av risikoklassene. Antall spørsmål i skjemaet, og dermed

dokumentasjonsbyrden, er økende med avtalens risikonivå. I 2019 ble det sendt ut skjema til 21 tjenesteleverandører, dvs halvparten av de som er omfattet av forskrift om lønns- og arbeidsvilkår.

Leverandører på avtaler SPK skal gjennomføre ny anskaffelsesprosess på i 2020 mottok ikke dette skjemaet, ei heller de vi sendte ut skjema til i 2018. Som det fremkommer i figuren under er kun 2 av disse leverandørene vurdert til risikoklasse høy.

Proaktiv kontroll

I tillegg til oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår for etablerte avtaler, har SPK i 2019 tatt inn kontroll av lønns- og arbeidsvilkår i anskaffelsesprosessen før vi inngår kontrakt med en leverandør. Dette praktiseres for nye avtaler av tjenestekjøp over EØS-terskelverdi i risikoklasse middels og høy.

Forbedring av system og rutiner

En aktivitet som SPK vil fortsette i 2020, er at vi gjennomfører eksternt kvalitetssikring av etablerte rutiner og prosesser for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår. Mer strukturert risikovurdering av avtalene og bedre dokumentasjon av risikovurderingene er foreløpig nevnt som forbedringspunkter, samt oppdatering av risikovurderingene etter innsendt egenrapportering fra leverandørene. Vi må også etablere bedre rutiner for videre oppfølging av leverandører for de tilfeller hvor egenrapporteringen avdekker brudd, eller risiko for brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår.

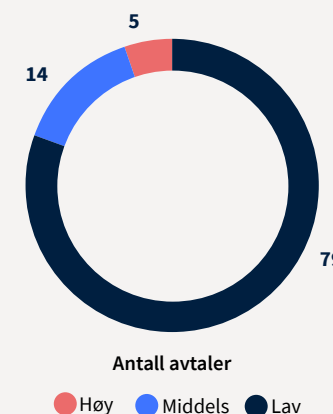
Resultater

Av de 21 tjenesteleverandørene som mottok egenrapporteringskjemaet i 2019, har 80% besvart.

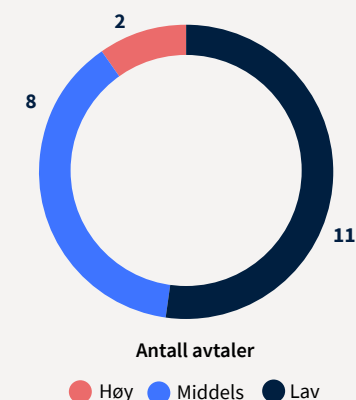
Konklusjon:

Basert på mottatte besvarelser har SPK ikke avdekket noe urovekkende hos våre leverandører, og det er ikke gjort noen funn som tyder på at leverandørene ikke følger lover og regler knyttet til lønns- og arbeidsvilkår.

Figur 1: SPK sin avtaleportefølje på 98 avtaler fordeler seg slik på ulike risikoklasser

Inndelingen i risikoklasser for avtalene vi fulgte opp i 2019

Revisjonsmeldinger

Vår referanse 2019/01005-8

STATENS PENSJONSKASSE
FORVALTNINGSBEDRIFT
Org. nr.: 982583462

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Statens pensjonskasse sitt årsregnskap for 2019. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer, oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og virksomhetsregnskap, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2019.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 5 445 332 848 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet. Virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er 78 929 663 kroner, at avregning knyttet til innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten er -945 702 320 kroner, og at avregning med statskassen og andre overføringer fra staten knyttet til tilskuddsforvaltning er 3 514 622 008 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir årsregnskapet til Statens pensjonskasse et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2019 og kapitalposter per 31. desember 2019, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Vi mener videre at virksomhetsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens resultat for 2019 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2019, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Postadresse   Kontoradresse   Telefon   E-post   Nettsted   Bankkonto   Org.nr.
Postboks 6835 St Olavs plass   Storgata 16   22 24 10 00   postmottak@riksrevisjonen.no   www.riksrevisjonen.no   7694 05 06774   974768443
0130 Oslo

Side 2 av 4

Presisering

Statens pensjonskasse er en forvaltningsbedrift som er organisert i flere «selskaper». Det framkommer av prinsippnotene til henholdsvis bevilgnings- og artskontorrapporteringen og virksomhetsregnskapet at årsregnskapet er en sammenstilling av regnskapsdata for de to interne virksomhetsområdene SPK forvaltning og SPK forsikring, som i notene er omtalt som «selskaper». Resultatene fra ordningene for pensjon, forsikring og boliglån, som forvaltningsbedriften administrerer, er presentert som gjennomstrømningsposter i årsregnskapet i henhold til kontantprinsippet. Pensjons- og forsikringsordningene er klassifisert som «tilskuddsforvaltning», mens boliglånordningen følger retningslinjer for statsbanker og er klassifisert som «innkreivingsvirksomhet». Virksomhetsregnskapet er satt opp etter de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Prinsippnotene til virksomhetsregnskapet opplyser at: «Interne transaksjoner mellom driftsregnskapet og gjennomstrømningspostene ikke er eliminert, da de gjelder reelle pengestrømmer som påvirker ulike deler av regnskapet. Tilsvarende er reskontroposter i driftsregnskapet ført opp, selv om det ikke finnes bokførte motposter i de kontante gjennomstrømningspostene».

Statens pensjonskasse avviker fra hovedregelen i SRS 17 om å benytte direkte anskaffelseskost ved aktivering av egenutviklet programvare. I prinsippnotens punkt om klassifisering og vurdering av anleggsmidler, opplyses det blant annet under immaterielle eiendeler at: «Utgifter vedrørende bruk av egne ansatte og eksterne konsulenter belastes prosjektene gjennom timeføring og standardiserte timepriser for ulike ressursgruppekategorier». Statens pensjonskasse er i dialog med DFØ for å avklare om virksomhetens praksis er akseptabel.

Forholdet har ingen betydning for vår konklusjon om årsregnskapet.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Virksomhetens ledelse er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen i virksomheten er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med henholdsvis regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betyggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er

Revisjonsmeldinger forts.

Side 3 av 4

Ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimater og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med henholdsvis regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Vi kommuniserer med virksomhetens ledelse, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Side 4 av 4

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo, 14.05.2020

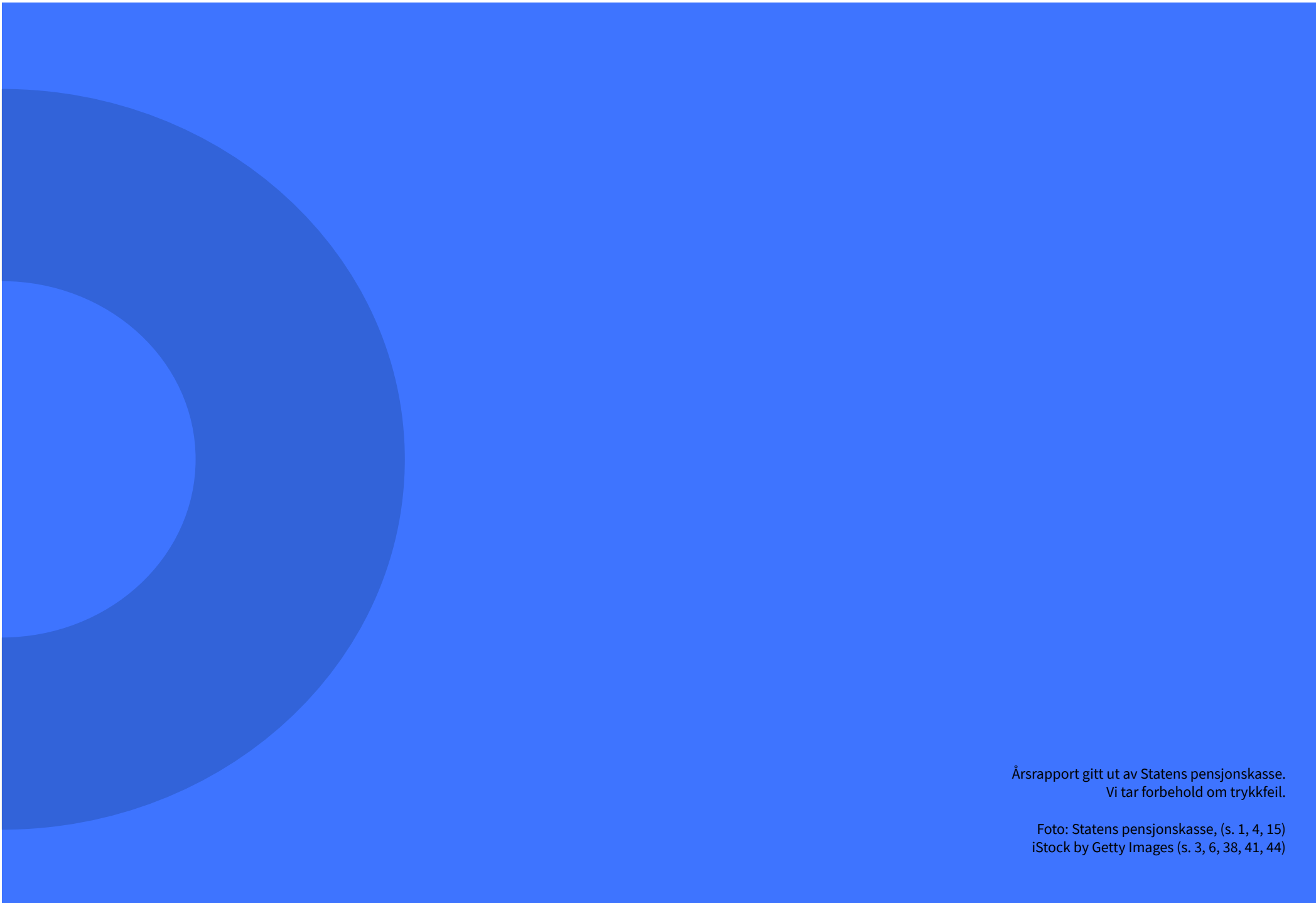
Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Knut G. Lien
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur

Årsrapport gitt ut av Statens pensjonskasse.
Vi tar forbehold om trykkfeil.

Foto: Statens pensjonskasse, (s. 1, 4, 15)
iStock by Getty Images (s. 3, 6, 38, 41, 44)